

Міністерство освіти і науки України

Державний заклад

«Південноукраїнський національний педагогічний університет
імені К. Д. Ушинського»

Олександра Попова, Цзінь Лулу

УКРАЇНА І КИТАЙ: МОВА ТА КУЛЬТУРА

Навчальний посібник – довідник

Одеса – 2019

*Рекомендовано до друку Вченою радою
Державного закладу
«Південноукраїнський національний педагогічний університет
імені К. Д. Ушинського»
(Протокол № 9 від 25 квітня 2019 р.)*

Рецензенти:

Карпенко О. Ю. – доктор філологічних наук, професор, завідувач кафедри граматики англійської мови Одеського національного університету імені І. І. Мечникова;

Асадчих О. В. – доктор педагогічних наук, доцент кафедри мов і літератур Далекого Сходу та Південно-Східної Азії Інституту філології Київського національного університету імені Тараса Шевченка.

Попова О. В., Цзінь Лулу. Україна і Китай: мова та культура [навчальний П58 посібник – довідник]. – Одеса : Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського, Видавничий дім «Гельветика», 2019. – 240 с.

ISBN 978-966-916-804-7

У навчальному посібнику – довіднику подано матеріал, який охоплює філософське й культурне надбання Китаю на культурологічному тлі України. Автори знайомлять дітей з базовими постулатами конфуціанства, народними казками, популярними віршами і патріотичними творами відомих китайських та українських письменників. Серія вправ спрямована на виявлення рівня опанування учнями початкових класів лінгвокультурологічного матеріалу.

Навчальний посібник може бути в нагоді учням початкових класів загальноосвітніх і спеціалізованих шкіл, студентам гуманітарних факультетів закладів вищої освіти, зокрема тим, хто навчається за спеціальністю «Середня освіта. Мова і література (китайська)», практикуючим учителям державної та іноземних мов, фахівцям у сфері міжкультурної комунікації.

© Попова О. В., 2019

© Цзінь Лулу, 2019

© ПНПУ ім. К. Д. Ушинського, 2019

© Видавничий дім «Гельветика», 2019

ЗМІСТ

ПЕРЕДМОВА	7
РОЗДІЛ 1. ФІЛОСОФСЬКЕ НАДБАННЯ ПІДНЕБЕСНОЇ	9
1.1. Чесноти за китайською філософією.....	9
1.2. Конфуцій: минуле і сучасне	11
РОЗДІЛ 2. ХУДОЖНІЙ СКАРБ	18
<i>Українські твори про патріотизм</i>	18
2.1. В. Сухомлинський «Казки школи під голубим небом»	18
2.2. М. Пришвін «Моя Батьківщина»	23
2.3. К. Ушинський «Наша Батьківщина».....	24
К. Ушинський «Українська мова»	25
<i>Китайські твори про патріотизм</i>	26
2.4. Сяо Су «Цянь Сюесень і любов до Батьківщини» (Частина І).....	26
Сяо Су «Цянь Сюесень і любов до Батьківщини» (Частина ІІ)	28
2.5. Цао Венсюань «Моя Батьківщина» (Частина І)	32
Цао Венсюань «Моя Батьківщина» (Частина ІІ).....	35
2.6. Ло Ін «Мій дім – Китай»	38
<i>Перевір свої знання</i>	40
<i>Українські народні казки</i>	40
2.7. Молодильна вода.....	40
2.8. Котигорошко	49
2.9. Телесик	61
<i>Китайські народні казки</i>	65
2.10. Хуан Сяо	65
2.11. Намальований півень	73
2.12. Чому кіт і собака ворогами стали.....	76
2.13. Без чого людині не обійтись.....	81

<i>Перевір свої знання</i>	84
Українська лірика	85
2.14. Олесь Гончар «Ніч у Карпатах»	85
2.15. Тарас Шевченко «Тече вода з-під явора»	87
2.16. Леся Українка «Красо України, Подолля!»	89
2.17. Григорій Бойко «Дві киці-сестриці»	90
Китайська лірика	92
2.18. Лі Бо «Слухаю, як чернець Цзюнь З Шу грає на цитрі»	92
2.19. Ду Фу «Сонячний годинник»	94
Ду Фу «Прихід весни»	95
2.20. Хуан Тінцзянь «Молодий бамбук»	96
2.21. Су Ши «З човна дивлюся на гори»	97
2.22. Хе Шаоцзи «Ставок з лотосами в монастирі Цижень»	98
<i>Перевір свої знання</i>	99
РОЗДІЛ 3. ЧАРІВНИЙ СВІТ ТРАДИЦІЙНИХ СВЯТ	100
3.1. Я і культура	100
3.2. Культура мови і культура мовлення	104
<i>Перевір свої знання</i>	108
Китайські традиційні свята та звичаї	110
3.3. Свято Зимового Сонцестояння	112
3.4. Переддень Нового Року (Чусі)	116
3.5. Свято Весни – Чуньцзе	120
3.6. Свято Ліхтарів	123
3.7. День перемоги у війні опору китайського народу японським загарбникам та у світовій антифашистській війні	127
3.8. День вчителя	130
Китайські національні страви	133
3.9. Качка по-пекінськи	133
3.10. Смажений рис	135

3.11. Цзяо-цзи	137
3.12. Смажений тофу	139
3.13. Китайська локшина	142
3.14. Баоцзи	145
Українські традиційні свята та звичаї	147
3.15. Новий рік	149
3.16. Різдво Христове.....	152
3.17. Міжнародний жіночий день	155
3.18. Великдень	160
3.19. День Перемоги над нацизмом у Другій світовій війні.....	164
3.20. День працівників освіти.....	167
<i>Перевір свої знання</i>	170
Українські національні страви	171
3.21. Борщ.....	172
3.22. Пампушки	174
3.23. Вареники	176
3.24. Галушки	178
3.25. Голубці.....	180
3.26. Узвар	182
<i>Перевір свої знання</i>	184
 РОЗДІЛ 4. ПРАКТИКУЙ КИТАЙСЬКУ МОВУ	185
4.1. Привітання.....	185
4.2. Ми рахуємо.....	186
4.3. Моє тіло	187
4.4. Я і моя родина	188
4.5. На заняттях	189
4.6. Їжа та напої.....	190
4.7. Країни та люди	191
4.8. Дати і час	192

4.9. Географічне положення	193
4.10. Праця.....	194
4.11. Тварини і природа	195
4.12. Кольори.....	196
4.13. Пори року і природа.....	197
4.14. Спорт.....	198
4.15. Покупки	199
4.16. Повсякденне життя	200
4.17. Транспортування та подорож	201
4.18. День народження і фестивалі	203
ДОДАТКИ	204
А. Художній скарб Китаю	205
Б. Китайські народні казки	213
В. Українські твори про природу і тварин.....	224

ПЕРЕДМОВА

Проблема навчання культурі учнів загальноосвітніх шкіл наразі є особливо актуальною, оскільки опанування як рідної, так й іноземної мови передбачає ознайомлення з національними традиціями і звичаями, кухнею і стравами, художнім скарбом країни, мова якої вивчається.

Вивчення саме китайської мови викликає безліч труднощів, враховуючи лінгвістичні розбіжності двох мов, ієрогліфічне написання слів, особливу тональність китайських складів та слів, словотворення, культурно-філософське трактування ієрогліфів, етимологію китайських ключів тощо, водночас навчання українських учнів початкових класів китайської мови крізь призму культурної спадщини України і Китаю є дуже складним й трудомістким процесом не тільки з боку вчителів, але й з боку школярів.

У реалізації цілей і завдань української трансформованої освітньої парадигми в межах шкільної системи освіти вважаємо за доцільне приділити першорядне значення організації, сприянню та здійсненню навчально-виховного процесу за умови балансування змісту національно-культурних сфер України і КНР, ураховуючи конструктивність двосторонньої співпраці цих країн.

З огляду на вищезазначене, в навчальному посібнику-довіднику подано матеріал, який охоплює філософське й культурне надбання Китаю на культурологічному тлі України. Автори знайомлять дітей з базовими постулатами конфуціанства, народними казками, популярними віршами і патріотичними творами відомих китайських та українських письменників. Серія вправ спрямована на виявлення рівня опанування учнями початкових класів лінгвокультурологічного матеріалу.

Автори сподіваються, що навчальний посібник може бути в нагоді учням початкових класів загальноосвітніх і спеціалізованих шкіл, студентам гуманітарних факультетів закладів вищої освіти, зокрема тих, хто навчається

за спеціальністю «Середня освіта. Мова і література (китайська)», практикуючим учителям державної та іноземних мов, фахівцям у сфері міжкультурної комунікації.

РОЗДІЛ 1. ФІЛОСОФСЬКЕ НАДБАННЯ ПІДНЕБЕСНОЇ

Завдання 1.1. *Ознайомтеся з найважливішими чеснотами, які шанують китайці споконвіку.*

Чесноти за китайською філософією

人 / rén – людина

仁 / rén (жень) – найважливіший елемент конфуціанської філософії, який розуміється як фундаментальна чеснота людини – «доброзичливість», «сердечність людини»; асоціюється з поняттями «гуманність», «людяність» (інкорпоровано в людині), чутливість до інших, глибоке розуміння мотивів і почуттів іншої людини; 仁 вроджена властивість або набувається шляхом виховання, навчання

陰 陽 / yin-yang (інь і ян) – основні поняття давньокитайської натурфілософії, космічні полярні сили, що постійно переходять одна в одну (жіноче – чоловіче, світло – темрява, активне – пасивне); взаємодія *інь і ян* підтримує рівновагу і гармонію світу, вона присутня в усьому

智 / zhī (чжи) – знання, мудрість, спонукання до дії: володіти знанням значить передусім «знати свою справу»

山 / shān (добро) – благе та добродійне, красиве і доброякісне; єдність матеріального й духовного начал

惡 / è (зле) – зло начало; потворне, порочне, неякісне

行 / xíng (дія/вчинок) – вчинки мають бути шанобливими, а дії – обачливими; треба керуватись принципом «не роби іншим того, чого не хочеш для себе»

功 / gōng – заслуга, досягнення, подвиг, честь, слава, доблесть (зокрема в межах рідної країни)

Надайте відповіді на запитання:

1. Які ви знаєте чесноти людини за китайською філософією?

2. Яке значення мають нижченаведені слова-ієрогліфи?

仁 / ren, 阴阳 / yin-yang, 智 / zhī, 山 / shan, 惡 / è, 行 / xíng, 功 / gōng

А. Негативне.

Б. Позитивне.

В. Важко відповісти.

3. Знайдіть слова-ієрогліфи, що мають негативне значення.

Завдання 1.2. Рольова гра «Кращий знавець китайських чеснот»

А. Прочитайте текст «Чесноти за китайською філософією» ще раз. Оберіть три чесноти, які ви вважаєте найважливішими. Поясніть свій вибір прикладами з вашого життя.

Б. Знайдіть у тексті «Чесноти за китайською філософією» негативну чесноту. Наведіть приклади, як лихо може нашкодити в житті.

В. Розіграйте діалог «Добро vs лихо». Розподіліть ролі таким чином: ти – українець, твій співрозмовник – китаєць. Використайте приклади із життя. Доведіть, чому добро перемагає.

Г. Тур «美德 měidé – рінг». Згадайте мультфільм «Кунг-фу Панда». Хто з героїв захищав добро, а хто – лихо? Оберіть ведучого програми (майстер Шифу за мультфільмом). Розділіться на дві групи: перша – Кунг-фу Панда та його «Шалена п'ятірка», друга – Тай Лунг та його прихильники. Представники другої групи висловлюють позитивні думки про лихо та намагаються умовити представників першої групи перейти на сторону всього

злого; у той час як прихильники Панди наводять аргументи, чому не слід цього робити, і залишаються на стороні добра. Ведучий керує процесом.

Завдання 1.3. Прочитайте текст. Яка головна думка тексту? Чому ви так вважаєте?

Конфуцій: минуле і сучасне

Давньокитайський мислитель та філософ Кун Фуцзи / Конфуцій (бл. 551-479 рр. до н. е.) жив в епоху великих соціальних і політичних потрясінь у Китаї, що спонукало його до створення етико-політичного

вчення, здатного протистояти існуючому хаосу. Головним джерелом свідчень про вчення Конфуція є «Лунь юй» («Бесіди і судження») – записи бесід і висловлювань філософа, зроблені його учнями й послідовниками. Спираючись на давні традиції й прагнучи вплинути на сучасників, Конфуцій розробив концепцію ідеальної людини, якій притаманні **гуманність, почуття обов'язку, повага до старших, любов до людей, скромність, справедливість, стриманість** тощо. Проповідуючи ідеальні відносини між людьми, в родині та державі, Конфуцій виступав за чіткий ієрархічний розподіл обов'язків між членами суспільства.

Основний зміст конфуціанства становлять вісім чеснот:

- **шанування батьків (孝 xiào);**
- **повага старших (弟 dì, tì);**
- **відданість (忠 zhōng);**
- **вірність (信 xìn);**
- **етикет (культури́сть) (禮 lǐ);**
- **почуття обов'язку (справедливість) (義 yì);**
- **помірність (безкорисливість) (廉 lián);**
- **совісність (耻 chǐ).**

Їх визнання означає добросовісність і глибоку повагу до себе та інших, на що здатні лише обрані та «повноцінні» люди. Самопізнання має сприяти виникненню суспільного устрою, що базується на розумі й дає можливість не тільки для самовдосконалення, але й виконання свого призначення в діях для всіх.

Філософська концепція Конфуція передбачає виконання ключових постулатів, тобто правил.

Правило поведінки й морального перевиховання.

Конфуцій є зразком для наслідування для багатьох китайських й українських різновікових категорій дорослих і дітей. Його ідеї характеризують як теорію керування засобами добродіїв (*правил поведінки*

й морального перевиховання), що, безсумнівно, становить основу ефективного виховання й навчання. У його етико-політичній теорії *«людинолюбство»* посідає провідне місце, й система правил щодо *«прищеплювання»* цього *«добродія»* людині відповідає функції виховних завдань, оскільки *«шанування молодшими братами батьків і старших братів є основою людинолюбства»* [Лунь юй, розділ 1]. На думку Конфуція, зміст поняття *«людинолюбство»* містить два складника – *«великодушність»* і *«милість»*. Такі риси характеру мають чисельні представники китайської інтелігенції.

Оволодіння знаннями через навчання

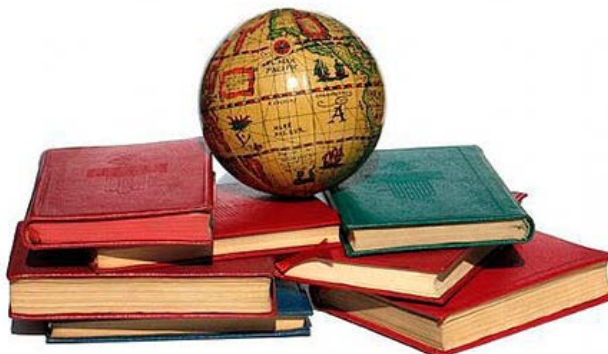

Представники сучасної освіти Китаю поділяють погляд Конфуція стосовно знань: *«Ті, хто володіють знаннями від народження, стоять вище за всіх; ті, хто володіють знаннями завдяки навчанню, йдуть за ними; ті, хто почали навчання, бо опинилися в скрутному становищі, йдуть за ними; ті, хто опинилися в скрутному становищі, не навчаються, стоять нижче всіх серед народу. Пізнання, за Конфуцієм, здобувається через наполегливу працю (особливо таке твердження «проявляється» у сфері вивчення китайської мови). Світоглядне й країнознавче виховання учнів має відповідати підходу Конфуція до змісту поняття «обізнаність»: «слухати багато дещо; обирати з того, що прослухав, найкраще й дотримуватися цього; бачити багато дещо й запам'ятовувати побачене, оскільки мудрість, здібності й розум*

здобуваються через подібне навчання». Філософ пропонував навчатися не тільки в «добрих», але й у «поганих», тобто отримувати користь від навчання від так званих «учителів зі зворотного боку».

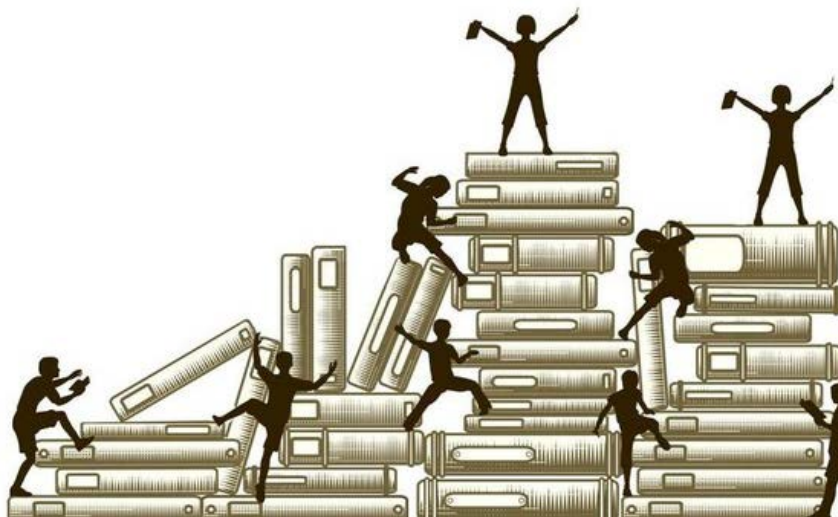
Значення повторення вивченого матеріалу

Відзначимо новаторський для давнього часу підхід Конфуція щодо значущості повторення вивченого матеріалу [Лунь юй, розділ 1] і зв'язок навчання з мисленням. Учений уважав, що «навчатись і не розмірковувати – марна витрата часу; розмірковувати і не навчатися – згубно» [Лунь юй, розділ 2]. Вивчення китайської ієрогліфіки, наприклад, засновується не тільки на «технічних» навичках відтворення графіки, але й осмисленні самої ідеї складу, змістових компонентів та вимовного боку ієрогліфа (*хань цзи*), а також вимагає «залучення» розумових здібностей учнів. Невід'ємною умовою успішного засвоєння китайської мови є практика домашнього читання і виконання вправ, спрямованих на відтворення змісту автентичних (китайських) текстів і вираження власних думок щодо певних ситуацій з аргументацією позиції учня. Конфуцій відзначав: «Читання книг без міркування прочитаного матеріалу не дає ніяких результатів, а мислення без читання книг тільки втомлює». Великий учитель був упевненим, що «навчання є основою мислення, мислення є поглибленням вивченого матеріалу, навчання і мислення однаково важливі й корисні один для одного».

«Взаємовідношення» між знаннями і діями

Не менш вагомим був внесок Конфуція в розробку засадничої теорії навчання: учений паралельно розглядав «відношення» між знаннями та діями (тобто теорії та практики) і наголошував на необхідності використання знань на практиці. Зміст дії автор розглядав як критерій перевірки рівня навчання. Наразі класна робота у закладах середньої освіти України складається з теоретично-практичних занять (уроків), тому продемонструвати свої набуті знання учні можуть на практичних частинах занять і під час виконання позакласних домашніх (самостійних) завдань і на факультативах з китайської мови.

Зауважимо, що вчення Конфуція про «набуття знань через навчання» здійснило вплив на розвиток китайської філософії та стало популярним і в сучасній китайській педагогіці.

Оберіть правильну відповідь:

1. Хто є автором «Лунь юй» («Бесіди і судження») – записів бесід і висловлювань філософа, зроблених його учнями й послідовниками?

- А. Лао-Цзи.
- Б. Конфуцій.
- В. Лао-Цзи і Конфуцій.

2. Основний зміст конфуціанства становлять...

А. Вісім чеснот: • шанування батьків (孝 xiào); • повага старших (弟 dì, tì); • відданість (忠 zhōng); • вірність (信 xìn); • етикет (культурність) (礼 lǐ); • почуття обов'язку (справедливість) (义 yì); • помірність (безкорисливість) (廉 lián); • совісність (耻 chǐ).

Б. Шість чеснот: • відданість (忠 zhōng); • вірність (信 xìn); • етикет (культурність) (礼 lǐ); • почуття обов'язку (справедливість) (义 yì); • помірність (безкорисливість) (廉 lián); • совісність (耻 chǐ).

В. П'ять чеснот: • вірність (信 xìn); • етикет (культурність) (礼 lǐ); • почуття обов'язку (справедливість) (义 yì); • помірність (безкорисливість) (廉 lián); • совісність (耻 chǐ).

3. Філософська концепція Конфуція передбачає виконання ключових правил:...

А. Правило поведінки й морального виховання; оволодіння знаннями через помилки; значення нового матеріалу; «взаємовідношення» між знаннями і людьми.

Б. Правило етикету й морального перевиховання; оволодіння грошима через навчання; значення повторення фізичних вправ; «взаємовідношення» між уміннями і діями.

В. Правило поведінки й морального перевиховання; оволодіння знаннями через навчання; значення повторення вивченого матеріалу; «взаємовідношення» між знаннями і діями.

Завдання 1.4. Рольова гра «Конфуціанські студії»

А. Рольова гра «Я – реальний Конфуцій». Уяви собі, що ти є Конфуцієм. Відрекомендуй себе: ім'я, прізвище, професія, хобі, переконання тощо). Зацікав однокласників своєю розповіддю.

Б. Прочитайте «Правило поведінки й морального перевиховання». Обговоріть з партнером, як ви дотримуетесь цього правила (у парі).

В. Прочитайте «Оволодіння знаннями через навчання» і «Значення повторення вивченого матеріалу». Розкажіть один одному про свої досягнення в навчанні. Чи важко вам оволодівати знаннями через навчання? Чи потрібно повторяти те, що вивчали раніше? Чому? Дай пораду своєму однокласнику, як можна здобути знання за Конфуцієм (у групі – 4 особи).

Г. Рольова гра «Майстер конфуціанства». Прочитайте текст і всі правила за Конфуцієм вдруге. Підготуйте свої запитання до текстів. Розділіться на дві групи. Запитайте однокласників з протилежної групи про те, що вас цікавить за текстами (колективна вправа).

РОЗДІЛ 2. ХУДОЖНІЙ СКАРБ

УКРАЇНСЬКІ ТВОРИ ПРО ПАТРІОТИЗМ

Завдання 2.1. Прочитайте твори В. Сухомлинського «Казки школи під голубим небом» та надайте відповіді на запитання.

Казки школи під голубим небом

Бо за морем – чужина

Один добрий господар – Хлібороб – мав родючу ниву. Щороку сіяв на ній пшеницю.

Було, як тільки вона доспіє, скосить її, а на стерню прилетить Журавель – колоски збирає. І дякує Хліборобові, що такої доброї пшениці надбав.

Та ось настав тяжкий рік. Ціле літо не було дощу.

Ледве викинула колос пшениця та й згоріла на пні.

Прилітає Журавель, а Хлібороб сидить над засохлою нивою.

– Що ж ти тепер робитимеш, Хліборобе? – питає Журавель.

– Оратиму та сіятиму пшеницю, – каже Хлібороб.

Задумався Журавель, не вірить, а Хлібороб справді ниву оре, пшеницю сіє.

Минула зима, настала весна. Зазеленіла нива. Та знову спіткало Хлібороба велике горе. Знову за все літо не випало на землю жодної краплини дощу.

Ледве викинула колос пшениця та й згоріла на пні.

Прилітає Журавель, а Хлібороб сидить над засохлою нивою. Худий, чорний, тільки очі блищать. Коло нього діти й дружина – теж худі та чорні, бо їсти нічого. Сидять над засохлою нивою, а біля них мішечок із зерном стоїть.

– Що ж ти тепер робитимеш, Хліборобе? – питає Журавель, як і минулого року.

– Оратиму та сіятиму пшеницю, – каже Хлібороб.

– Навіщо ти сили марно тратиш і зерно губиш? – запитує Журавель. – Спечіть хліба з тієї пшениці, що залишилася, та їжте, бо з голоду помрете. Та линьмо зі мною за море, там і земля родюча й посухи немає.

– Не підемо нікуди, – каже Хлібороб. – Не підемо нікуди, – кажуть діти.

– Не підемо нікуди, – каже мати.

– Чому не підете? Ви ж голодні, вже два роки – посуха.

– Бо за морем – чужина, – каже Хлібороб.

– За морем – чужина, – каже мати.

– Не хочемо на чужину! – плачуть діти.

Запитання:

1. Яке лихо трапилося у Хлібороба?
2. Знайдіть у тексті слова, які характеризують посуху.
3. Чому Хлібороб та його родина не захотіли поїхати за море, де земля родюча й посухи немає?

Для цього треба бути Людиною

Людина пішла на могилу Батька. Повиривала бур'ян. Потім викопала яму і посадила кущ троянди.

На стеблині трави сиділа Бабка. Вона уважно спостерігала за роботою Людини й думала:

«Що це вона робить? Для чого саджає кущ троянди? Адже тут не город і не квітник».

Минуло кілька днів. Людина знову прийшла на цвинтар, полила троянду.

Посміхнулася, побачивши на трояндовому кущі першу квітку.

– Людино, – не втерпіла Бабка, – що це ти робиш? Навіщо насипала цей горбок? Навіщо саджаєш на ньому квіти, поливаєш їх, вириваєш бур'ян? Що у тебе під цим горбком?

– Тут мій Батько, – відповіла Людина. – Це його могила.

– А що таке Батько? – знову запитує Бабка. – Що таке могила? Людина почала пояснювати, але Бабка нічого не могла зрозуміти.

Просить вона:

– Людино, скажи мені, що треба зробити, щоб зрозуміти все, про що ти розповідаєш?

– Для цього треба бути Людиною, – відповіла Людина.

Запитання:

1. Де Людина посадила кущ троянди? Хто за цим спостерігав?
2. Що і чому здивувало Бабку на цвинтарі?
3. Як ти розумієш висловлювання «бути Людиною»?

Який слід повинна залишити людина на землі?

Старий Майстер звів кам'яний будинок.

Став осторонь і милується. «Завтра в ньому оселяться люди», – думає з гордістю.

А в цей час біля будинку грався Хлопчик. Він стрибнув на сходинку й залишив слід своєї маленької ніжки на цементі, який ще не затвердів.

– Для чого ти псуєш мою роботу? – сказав з докором Майстер.

Хлопчик подивився на відбиток ноги, засміявся й побіг собі.

Минуло багато років. Хлопчик став дорослим Чоловіком.

Життя його склалось так, що він часто переїздив з міста до міста, ніде довго не затримувався, ні до чого не прихилився – ні руками, ні душею.

Прийшла старість. Згадав старий Чоловік своє рідне село на березі Дніпра. Захотілось йому побувати там.

Приїхав на батьківщину, зустрічається з людьми, називає своє прізвище, але всі здвигують плечима – ніхто не пам'ятає такого Чоловіка.

– Що ж ти залишив після себе? – питає у старого Чоловіка один дід. – Є в тебе син чи дочка?

– Немає у мене ні сина, ні дочки.

– Може, ти дуба посадив?

– Ні, не посадив я дуба...

– Може, ти поле випестував?

– Ні, не випестував я поля...

– Так, мабуть, ти пісню склав?

– Ні, й пісні я не склав. – Так хто ж ти такий? Що ж ти робив усе своє життя? – здивувався дід.

Нічого не міг відповісти старий Чоловік. Згадалась йому та мить, коли він залишив слід на сходинці. Пішов до будинку.

Стоїть той, як наче вчора збудований, а на найнижчій сходинці – закам'янілий відбиток хлопчикової ніжки.

– Ось і все, що залишиться після мене на землі, – з боєм подумав старий Чоловік. – Але цього ж мало, дуже мало...

Не так треба було жити...

Запитання:

1. Що скоїв Хлопчик у дитинстві?

2. Як склалося життя Хлопчика, коли він став дорослим?

3. Як ви розумієте висловлювання «залишити щось після себе»?

Чи залишив Чоловік щось важливе після себе на землі?

4. Що б ви хотіли залишити після себе на землі? Поясніть, чому.

Завдання 2.2. Прочитайте твір М. Пришвіна «Моя Батьківщина» та надайте відповіді на запитання.

Моя Батьківщина

Моя мама завжди вставала рано. Мені теж треба було встати раніше, щоб поставити пастки на птахів. Удвох ми пили чай з молоком. Чай був незвичайним на смак. Аромат надавало тепле молоко в глечичку. Я спеціально прокидався зі сходом, щоб попити цього чаю. Підйом разом із сонцем увійшов у мене в звичку. Кожен день я бачив, як піднімається світило. Якщо б кожна людина прокидалася разом із сонечком, скільки прекрасного на землі побільшало б.

Попивши чаю, я йшов на полювання на різних пташок і комах. Зброю мені не потрібно. Я не хотів нікого вбивати, головне, знайти яку-небудь цікаву подію. Те, що могло б здивувати. Перепелина самка повинна бути кращою закликальницею, а самець – кращим співаком. Соловейка мені треба було нагодувати яйцями мурах. А спробуй це зробити! Господарство у мене неосяжне, а стежок в ньому – незліченна кількість.

Дорогі юні друзі! Матінка-природа складає скарби життя в засіки для нас, а ми як господарі, повинні розпоряджатися цим. Але ми не повинні їх ховати. Ми повинні обережно і дбайливо використовувати їх. Рибкам необхідно жити в чистих водоймах, значить треба створювати і охороняти водойми. Для звірів потрібні степи, гори і ліси. Збережемо для них

середовище проживання. Зберігаючи природу для братів наших менших – ми бережемо свою вітчизну.

Запитання:

1. Чому хлопчик вставав раніше за матір?
2. Опишіть, який чай подобався хлопчику. Знайдіть у тексті описання чаю.
3. Як ми можемо допомогти матінці-природі?

***Завдання 2.3.** Прочитайте твори К. Ушинського «Наша Батьківщина» та надайте відповіді на запитання.*

Наша Батьківщина

Батьківщиною ми кличемо країну тому, що в ній ми народилися. У неї говорять рідною нам мовою, і все в ній для нас рідне; а матір'ю – тому, що вона вигодувала нас своїм хлібом, напоїла своїми водами, вивчила своїй мові, як мати вона захищає і береже нас від усяких ворогів.

Велика наша Батьківщина-мати – святоруська земля! Від заходу на схід тягнеться вона майже одинадцять тисяч верст; від півночі на південь – на чотири з половиною.

Не в одній, а в двох частинах світу розкинулася Русь: в Європі і в Азії...

Багато є на світі ... всяких хороших держав і земель, але одна у людини рідна мати – одна у нього і Батьківщина.

Запитання:

1. Яку країну ми називаємо Батьківщиною?
2. Яку країну ви вважаєте своєю Батьківщиною? Чому?

Українська мова

Однією з ознак народності, наголошував Костянтин Ушинський, є мова – найкращий виразник духовної культури народу.

«Мова – найважливіший, найбагатший і найміцніший зв'язок, що зв'язує віджилі, живущі і майбутні покоління народу в одне велике, історичне живе ціле... Допоки не зникає мова народна в устах народу, до того часу живий і народ... Відберіть у народу все – і він усе може повернути; але відберіть мову – і він ніколи більше вже не створить її; нову батьківщину навіть може створити народ, але мови – ніколи; вимерла мова в устах народу – вимер і народ.

Наша мова... мелодійна, співуча мова..., на якій існує така народна література, якою ще недавно співав Шевченко, виганяється зі школи, мовби якась чужа! А який невичерпний матеріал народна поезія дає для розвитку найблагородніших і найніжніших почуттів у серці молодого покоління».

(Ставлення Костянтина Ушинського до української мови в Російській імперії)

Запитання:

1. Що є однією з ознак народності?
2. Чи може народ жити без мови? Чому?
3. Як можна схарактеризувати нашу рідну мову?

КИТАЙСЬКІ ТВОРИ ПРО ПАТРІОТИЗМ

***Завдання 2.4.** Прочитайте твори Сяо Су та надайте відповіді на запитання.*

Цянь Сюесень і любов до Батьківщини (Частина I)

У Китаї жили три відомих вчених, які мали прізвище Чень: Чень Цзюесінь, Чень Санцянь і Чень Вейцянь. Разом їх називають «Троє Чень». Троє вчених певний час займались викладацькою діяльністю за кордоном, але потім повернулися до Китаю, змучені журбою за рідною землею. Серед трьох Чень історія Чень Цзюесіня є найбільш вражаючою.

Чень Цзюесінь прожив в Америці 20 років, досягнувши неймовірних результатів в області космологічних досліджень, і став загальновідомим спеціалістом у питанні ракетобудування. Він зробив великий внесок у розвиток військової науки США. Коли у 1949 році було створено

Китайську Народну Республіку, Чень Цзюесінь вирішив повернутися на Вітчизну і допомагати у розвитку своєї країни. В той час США відносилися до Китаю ворожо і керівництво країни вважало, що повернення вченого до Китаю може спровокувати покращання військової сили Китаю, що могло бути небезпечним для США, саме тому вченому намагалися завадити покинути США будь-яким чином. Віце-міністр воєнно-морського флоту США тоді сказав: «Скоріше я вб'ю його, ніж дозволю повернутися. Він знає занадто багато. Ця людина варта п'яти найкращих військ!». США оголосили Чень Цзюесіня китайським шпигуном і кинули його за ґрати. Пізніше було прийнято рішення випустити вченого із в'язниці, але тримати його під постійним наглядом.

Але Чень Цзюесінь не відмовляється від свого бажання повернутися до Китаю. Він виступив з протестом до американських парламентарів, чим засвідчив, що його рішучість лише зростає. Вдома він тримав вже спакзовані три валізи, завжди готовий повернутися до Вітчизни. Після п'яти років постійного нагляду зі сторони США Чень Цзюесінь у 1955 році повертається до Китаю, припливши на кораблі. Перш за все вчений приїхав на площу Тяньаньмен і сказав: «Я вірив, що я повернуся і зараз моя мрія збулася!».

Після повернення до Китаю Чень Цзюесінь зробив величезний внесок у дослідження космосу і ракетобудування і став одним із найвідоміших науковців Китаю.

Запитання:

1. Скільки років пробув Цянь Сюесень у США?
2. Чому він прийняв рішення повернутися на Батьківщину?
3. Який внесок зробив Цянь Сюесень після повернення в Китай?

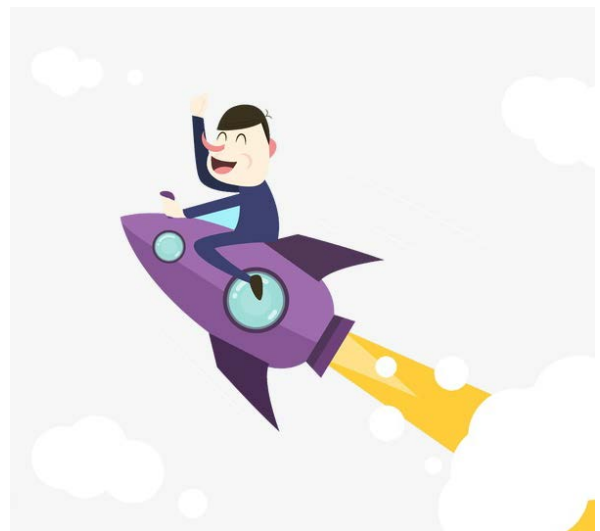
Цянь Сюесень і любов до Батьківщини.

(Частина II)

У 1947 році 36-річний Чень Цзюесінь був прийнятий професором Масачусетського технологічного інституту, що було великою честю і гарантом світлого і успішного майбутнього вченого.

Чому саме США звертали стільки уваги на Чень Цзюесіня? Чень Цзюесінь був видатним учнем пана Теодора фон Кармена, який був експертом у галузі авіаційних наукових досліджень у США; саме Чень Цзюесінь був одним із перших п'яти членів дослідницької групи «Rocket» в Каліфорнійському технологічному інституті.

Саме під керівництвом фон Кармена ракетні дослідження а США досягли значного прогресу, що сприяло перемозі в антифашистській війні. У ті важкі дні Чень Цзюесінь продемонстрував свій видатний талант. Одна із формул в авіаційній науці, що має важливе місце в історії – це знаменита «формула Кармен-Чень». Це формула, висунута Теодором фон Кармен, Чень Цзюесінем, і до цього широко використовується в дослідженнях авіаційної техніки.

Однак, коли Чень Цзюесінь дізнався про заснування Китайської Народної Республіки, вчений, який весь час шалено сумував за

Батьківщиною, був неймовірно щасливим. Чень Цзюесінь жив у Сполучених Штатах вже більше 10 років і став відомим як «перший ракетний експерт у Сполучених Штатах». Він мав і гроші, і статус, і репутацію, але єдине, про що він думав, було те, що він – китаєць, і корені його саме у Китаї. «Я можу залишити все в Сполучених Штатах, але я не можу залишатися без своєї країни. Я повинен якнайшвидше повернутися на свою Батьківщину і застосувати всі свої знання і сили для створення нового Китаю!» – думав вчений. Він сказав тоді китайським студентам: «Наша Батьківщина була звільнена, і країна терміново потребує нових талантів. Ми повинні застосувати отримані нами знання для будівництва кращого майбутнього нашої Батьківщини».

Рішення Чень Цзюесіня повернутися до Китаю викликало паніку в США. Панувала думка, що у випадку, якщо Чень Цзюесінь повернеться на Батьківщину з усіма своїми знаннями і досвідом, то він може сприяти неймовірно швидкому розвитку китайської науки і техніки. Командор воєнно-морського флоту США одного разу сказав політику, який на той час вже залишив країну: «Я б скоріше взяв Чень Цзюесіня під варту, ніж дозволив йому покинути Сполучені Штати!».

Чень Цзюесіню не вдалося здійснити свій план по поверненню до Китаю. Офіційною постановою американського управління було повідомлено, що вченому не дозволяється покидати територію Сполучених Штатів. Чень Цзюесінь вже здав свій багаж на корабель, який мав відпливати до Китаю, і був готовий до подорожі на Батьківщину морем. Але несподівано митниця США наполягла на тому, що книги і блокноти, які вчений збирався переправити до Китаю, містили важливі секрети, і Чень Цзюесінь був «шпигуном». Насправді, частина цих книг і зошитів були загальнодоступними підручниками, а решта – власні записи досліджень Чень Цзюесіня.

Не встиг забути той випадок, як трапилося нове нещастя. Через кілька днів Чень Цзюесіня раптово заарештували, тримали в ізоляторі

на острові і безкінечно катували. Щоночі охоронці заходили до камери вченого кожні 10 хвилин, щоб ввімкнути світло, аби той не міг спати взагалі. Те, яким чином ставилися до Чень Цзюесіня, викликало обурення серед колег і студентів Каліфорнійського технологічного інституту, які наполягали на встановленні справедливості. Після шквалу протестів серед студентів, викладачів і багатьох інших громадян американські спецслужби були змушені звільнити вченого. Але переслідування Чень Цзюесіня на цьому не припинилося. Американські спецслужби максимально обмежили дії науковця, контролювали і перевіряли його записи, телефонні дзвінки тощо. Незважаючи на всі перешкоди, Чень Цзюесінь не поступився. Він постійно наполягав на своєму рішенні: рішуче покинути Сполучені Штати і повернутися до Китаю!

У цей же час Чень Цзюесінь все більше турбувався питаннями становлення і розвитку Нового Китаю, часто дізнавався про ситуацію на Батьківщині з таких газет, як «Overseas Chinese Daily», і висуває питання,

OVERSEAS CHINESE DAILY NEWS

пов'язані з розвитком країни, серед китайських вчених та студентів. Аби якнайшвидше

повернутися на Батьківщину, вчений орендував будинок і підписав короткостроковий контракт. Три невеликі валізи завжди спаковані чекали на нього вдома. Він був готовий відбути до Китаю в будь-який час.

Минуло п'ять років. Боротьба Чень Цзюесіня за право повернутися до Китаю була підтримана людьми усього світу, які вимагали чинити правосуддя. Питанням вченого стурбувався навіть Уряд Китаю. Прем'єр-міністр Чжоу Єньлай особисто розібрався із ситуацією і доручив китайському представнику розпочати переговори між Китаєм і Сполученими Штатами.

У серпні 1955 року ця дипломатична боротьба дійшла до свого кінця, і уряд США був змушений погодитися з поверненням Чень Цзюесіня до Китаю.

На другий день після приїзду до Пекіну Чень Цзюесінь та його дружина разом із двома дітьми відвідали площу Тяньаньмень. Чень Цзюесінь схвилювано сказав: «Я вірив, що зможу повернутися на Батьківщину і зараз я нарешті зробив це!».

Чень Цзюесінь, який поборов важке випробування і повернувся до Китаю, продовжував займатися вивченням науки в авіаційній та воєнній галузях. Він повністю присвятив себе дослідженням, уважно стежив за науковими розробками за кордоном, постійно впроваджував нові результати наукових досліджень, робив великий внесок у справу національної оборони Батьківщини, і, зрештою, зробив величезний внесок, ставши відомим як «батько ракет», а Державна рада нагородила його почесним званням «Всекитайський відмінник праці».

Жити в Сполучених Штатах і мати можливість стати професором – це речі, про які більшість людей можуть лише мріяти. Чень Цзюесінь був людиною, яка відмовилася від цього заради розвитку та процвітання своєї країни. У той день, коли розпочалася хвиля економічного зросту, патріотичні слова і вчинки Чень Цзюесіня безсумнівно надихнули китайський народ і продемонстрували всю силу патріотів Китаю.

Запитання:

1. Чому ж Цянь Сюесень був так важливий для США?
2. Які думки відвідували Цянь Сюесеня, коли він перебував у США. Що він казав своїм студентам?
3. Що трапилось із Цянь Сюесенем, коли він зібрався покинути Штати водними шляхами?
4. Як поводитися з Цянь Сюесенем під час його перебування за ґратами?
5. Чи вдалося йому отримати визволення? Яким чином?
6. Як вирішувалося питання про повернення професора Цянь Сюесеня в КНР?

7. Що і де сказав Цянь Сюесень, коли повернувся до Китаю?
8. Як склалося життя Цянь Сюесеня на Батьківщині після повернення із США?

Завдання 2.5. Прочитайте твір Цао Венсюаня «Моя Батьківщина» та надайте відповіді на запитання.

Моя Батьківщина

Частина I

Змалечку я чув розповіді матері: «Ми – китайці, нащадки легендарних Янь-ді та Хуань-ді, нащадки дракона». Коли я трошки підріс, батько повчав мене: «Батьківщина – як півень, що височіє над іншими з гордо піднятою головою». Пізніше, коли я пішов до школи, вчителі навчили мене малювати яскраво червоний прапор з п'ятьма зірками на ньому та співати величний

національний гімн. З того часу Батьківщина назавжди оселилась у моєму серці.

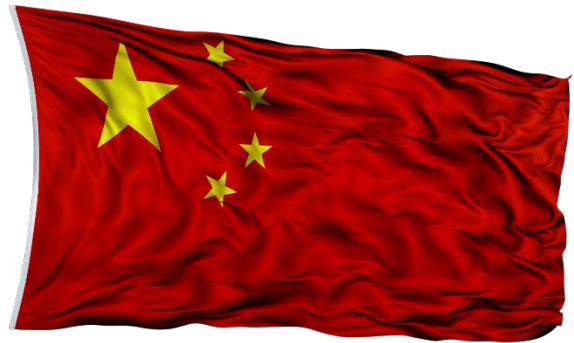
Моя Батьківщина – це одна з чотирьох найдавніших цивілізацій. Вона має довгу історію – аж цілих 5000 років! Площа Китаю надзвичайно велика – понад 9,6 мільйона квадратних кілометрів, на якій живуть більше за 1,3 мільярда китайців. Чотири великих винаходи Китаю зробили значний внесок у розвиток світу. Винахід друку та виготовлення паперу відкрили нову главу в спадщині людської цивілізації; поява компаса стала великим кроком у розвитку людської навігації, а людське спілкування вступило в нову епоху. Поява ж пороху сприяла розширенню кола здібностей людства та дала потужний поштовх у розвитку різних сфер життя.

1 жовтня 1949 року на площі Тяньаньмень в Пекіні голова Мао Цзедун урочисто оголосив про створення Китайської Народної Республіки на весь світ! Час летить швидко та, ніби в одну мить, Батьківщині-Матусі виповнилося вже 60 років! З часу заснування Китайська Народна Республіка пройшла нелегку дорогу випробувань, що, безумовно, продемонструвало світу неперевершений дух китайської нації. Землетрус 12 травня 2008 року знищив домівки у жителів повіту Веньчуань, але всі китайці як один об'єдналися у боротьбу проти стихії, довели, що сила в єдності народу. Цей випадок також відображає національний дух та могутню силу китайців. Після дощу завжди приходить веселка, адже того

ж року на Олімпійських іграх у Пекіні китайські спортсмени виграли 51 золоту, 21 срібну та 18 бронзових медалей на гордість Батьківщини. Того року вони встановили 38 світових рекордів, вперше за усю історію Олімпійських ігор. Слід також згадати про успіх пілотованого космічного корабля, який здійснив мрію китайської нації про польоти і дозволив китайцям заявити про себе у світі...

Коли я прогуляюся вулицями сучасного китайського міста з висотними будівлями та пишною зеленню, то відчуваю атмосферу сучасної цивілізації, насолоджуюсь пейзажами міста-саду. Не втримуючись, зітхаю: «Якби не наша могутня Батьківщина, де б іще ми знайшли таке прекрасне місце, де б іще наше життя було таким щасливим?»

Тож, коли п'ятизірковий червоний прапор підніматиметься знову і знову, нехай лунає величний національний гімн Китаю. А ми, тримаючись за руки, будемо йти крізь епохи зі співом у серці: "Я люблю свою Батьківщину!"

Запитання:

1. Як ви розумієте висловлювання «Ми – китайці, нащадки легендарних Янь-ді та Хуань-ді, нащадки дракона»?
2. З чим / ким порівнював батько свою Батьківщину?
3. Що казала вчителька хлопцю про Батьківщину?
4. Скільки років існує Китай? Яку площу займає ця країна? Яке її населення?
5. Які винаходи Китаю зробили значний внесок у розвиток світу?
6. У якому році було створено Китайську Народну Республіку? Хто її очолив?

7. Що довелося пережити Китайській Народній Республіці?
8. Як себе проявили китайці на Олімпійських іграх у Пекіні в 2008 році?
9. Що відчуває автор, коли він прогулюється вулицями сучасного китайського міста?
10. Знайди в тексті слова, що характеризують Батьківщину Цао Венсюаня.

Моя Батьківщина

Частина II

Моя Батьківщина – це Китайська Народна Республіка, або скорочено – Китай. Історія нашої нації охоплює 5000 років, саме тому вона вважається однією з чотирьох найдавніших цивілізацій на планеті.

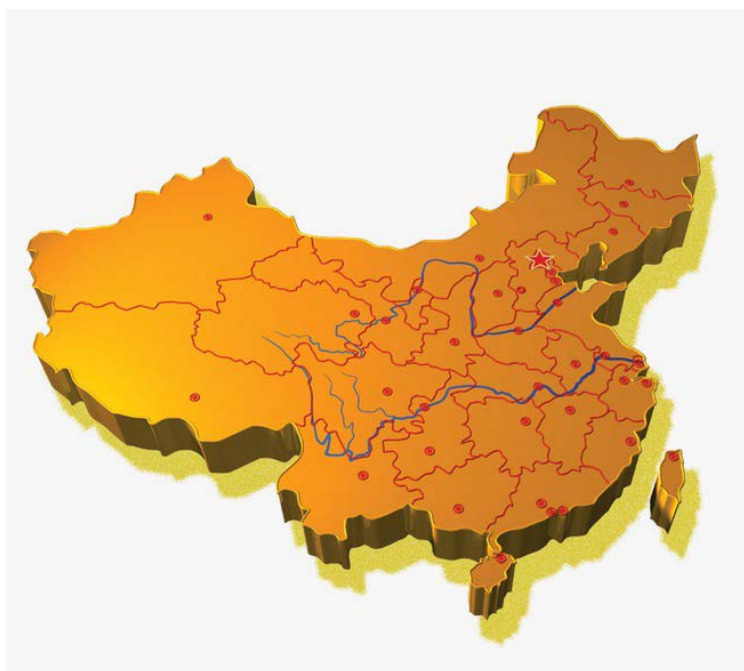
З 221 р. до н.е., коли імператор Цінь Ши Хуан-ді об'єднав Китай, моя країна почала процвітати. Услід за цим відбувся дипломатичний візит мандрівника Чжан Цяня до Західного регіону Китаю, завдяки якому було відкрито всесвітньо відомий Шовковий шлях. З імператорів Лі Юаня та Тай Цзуна розпочалась велична династія Тан. Після смерті останнього імператора з династії Тан до керівництва Китаю стали імператори з династії Мін. Її засновником був відомий імператор Мін Тайцзу, який походив з родини бідних селян. Пізніше великий хан Хуан Тайцзі напав на Пекін та захопив його. Він відібрав владу у династії Мін та заснував нову династію Цін.

Так, з тих стародавніх часів Китай прямував вперед у розвитку. Історія побачила відкриття китайцями числа Пі, появу чотирьох великих винаходів

Китаю: компаса, паперу, книгодрукування та пороху. Через віки китайські вчені винайшли сейсмограф, який допомагав контролювати землетруси, та небесний глобус, який став у нагоді мореплавцям. Перші філософи – Конфуцій та Мен-цзи – зробили вагомий внесок у розвиток філософії Китаю; Ван Січжи та Янь Чженьцин – відомі каліграфи, прославили це мистецтво у всьому світі. Лі Бай, Ду Фу, Лу Ту, Су Ши, Сінь Ціцзі – китайські поети, які у своїх творах передавали красу Батьківщини. Поступово процвітав Китай в усіх напрямках людської діяльності та перетворювався на розвинену і могутню державу.

Проте після тривалого правління імператора Цяньлун один за одним почали з'являтися імператори, що були жадібні до грошей і до влади. У той час ще й почалася Японсько-китайська війна, яка також сприяла занепаду країни. Зараз китайці з болем у серці згадують ті тяжкі часи. Але під керівництвом Президента Сунь Чжуншань китайський народ зумів цілковито зруйнувати устої правителів Цин і створити нову Китайську Народну

Республіку. А пізніше голова Мао Цзедун та прем'єр Чжоу Еньлая змінили життя китайців на краще та утворили абсолютно новий Китай, який ми знаємо сьогодні.

Крім того, починаючи з культурної революції «Четверте травня» у Китаї, з'явилася велика кількість

видатних літературних творів. Серед них: «Маленькі читачі» пані Бін Сінь, «Дерев'яна опера» пана Лу Сіня, «Камелія» дідуса Го Можо, «Чотири покоління під одним дахом» пана Лао Ше. Як тоді, так і тепер, ці твори мають велике літературне значення.

Китай – це одна з країн із найбільшою кількістю річок – їх понад 1500! А загальна площа басейну річок складає більше 1000 квадратних кілометрів. Найвідоміші з них – Хуанхе та Янцзи – мають дуже давню історію.

Китай має величезну територію, на якій живуть багато різних народів. Незвичайним є також будівництво великої кількості міст на китайських землях. На Півночі знаходиться столиця Китаю – Пекін. На Сході знаходиться його економічний центр – Шанхай. На Заході спостерігаємо мальовничі пейзажі природи та знайомимося з унікальними національними особливостями народу Лхасі. А на Півдні дивуємося клімату Куньміну – там усі чотири пори року, немов весна.

На моїй Батьківщині дуже багато різних культур! У липні 2008 року Китай нараховував 37 історичних культурних пам'яток та особливих ландшафтів, які увійшли до «Списку об'єктів світової спадщини ЮНЕСКО» – це число також викликає почуття гордості у кожного китайця!

За п'ять тисяч років китайський народ пережив ганьбу та злидні, але сьогодні ми нарешті знову піднімаємося з колін! Нам посміхнулося щастя! Китайці своїми безупинними зусиллями завоювали повагу всіх народів світу! Ми позбулися титулу «Хворої людини Східної Азії» і наш Китай сьогодні став однією з найпотужніших країн світу! Тому я пишаюся тим, що я китаєць!

Запитання:

1. Коли Китай почав процвітати?
2. Назвіть: а) чотири великі винаходи Китаю; б) перших філософів, які зробили вагомий внесок у розвиток філософії Китаю; в) відомих каліграфів, які прославили це мистецтво у всьому світі; г) китайських поетів, які у своїх творах передавали красу Батьківщини.
3. Коли змінилося життя китайців на краще?
4. Які видатні літературні твори з'явилися в період культурної революції у Китаї?

5. Що ви знаєте про річки Китаю?
6. Які відомі міста ви можете назвати?
7. Чим пишаються китайці? Знайди ці речення в тексті.

Завдання 2.6. Прочитайте твір Ло Іна «Мій дім – Китай» та надайте відповіді на запитання.

Мій дім – Китай

Батьківщина – це ніби мати, яка постійно годує нас. Ми повинні пишатися тим, що народилися китайцями. Наша Батьківщина має довгу історію у 5000 років, в цій історії народилася велика кількість героїв, які захищали кожен метр землі та боролися з незчисленною кількістю ворогів задля створення багатої та сильної держави. Тому ми повинні завжди казати собі: «Я – китаєць, я пишаюся цим».

Духовний світ людства – це нездоланна гора, а відповідальність кожного з нас полягає в тому, щоб бути альпіністом, для того, щоб піднятися на цю гору. Адже верхівка гори побудована з китайського національного духу, який було сформовано в довговіковій боротьбі. Сутність гори полягає у єдності, мирі, важкій праці, самовдосконаленні. Ми завжди повинні це пам'ятати.

Наш патріотичний дух росте, ніби маленький паросток бамбука, що з роками стає все більше і товще. Мао Цзедун виступав за навчання з високими ідеалами та амбіційними цілями. Він одного разу сказав, що деякі люди, схоже, працюють важко, але метою їх є тільки можливість гарно одягатися. Ми завжди повинні шукати методи для спасіння нації та збереження людей. Ми повинні навчитись важко працювати, щоб перетворити країну та суспільство на більш успішну та зробити свій внесок у нашу власну націю.

Патріотизм повинен починатися з дрібниць: коли народний прапор піднімається до неба, діти йдуть під гімн країни. У повсякденному житті треба любити червону краватку, і ти повинен пишатися тим, що є членом молодих піонерів. Одягайте червону краватку у школі, але коли ви перебуваєте на заняттях з фізичного виховання, ви можете згорнути її і покласти в сумку. Проте, коли ви повернетесь додому, не забудьте покласти її на ліжко, щоб одягнути, коли прокинетесь наступного дня. Краватка повинна бути завжди чистою та охайною. Саме ці прості речі і відображають ваше ставлення до країни та любові до неї у цілому.

Патріотизм займає перше місце при вихованні і встановленні правильних ідеалів та переконань.

Щоб наповнити майбутнє надією, ми повинні багато працювати. Побудувати правильну політичну, духовну та цивілізовану країну, а потім і Комуністичну партію, тому ми повинні цінувати наш рідний дім – Китай.

Запитання:

1. Чому китайці повинні завжди казати собі: «Я – китаєць, я пишаюся цим»?
2. У чому полягає сутність гори – духовного світу людства?
3. З чим порівнює автор патріотичний дух китайців?
4. Чому повчав Мао Цзедун?
5. З чого, на думку автора, патріотизм повинен починатися?
6. Що повинні всі робити?

ПЕРЕВІР СВОЇ ЗНАННЯ

Рольова гра «Патріотичний марафон»

Оберіть журі-експертів (4 особи) серед однокласників на чолі з учителем. Решта учнів розділяється на дві групи. Підготуйте презентації: перша група – «Що є патріотизм для українця?», друга група – «Що є патріотизм для китайця?». Журі слухає презентації, потім ставить запитання до учасників і рахує бали.

1. Що спільного є в розумінні патріотизму китайцями й українцями?
2. Які відмінності спостерігаються в розумінні патріотизму китайцями й українцями?

3. Які українські твори про патріотизм ви знаєте? Хто їх автори?

4. Які китайські твори про патріотизм ви знаєте? Хто їх автори?

Представники кожної групи надають блиц-відповіді. Кожна правильна відповідь оцінюється в 2 бали. Презентація оцінюється за 5-бальною шкалою.

Виграє та команда, яка отримає більше балів.

УКРАЇНСЬКІ НАРОДНІ КАЗКИ

***Завдання 2.7.** Прочитайте казку «Молодильна вода» та виконайте завдання.*

Молодильна вода

Жив на світі один цар і мав трьох синів. Два були розумні, а третій, як водиться, дурень. І дожив той цар до глибокої старості. Однієї ночі приснився йому віщий сон: снилося йому, що є така вода, коли нею вмитися,

то можна знову стати молодим. Вранці, пробудившись, став оповідати він той сон синові і сказав:

– Котрий з вас дістане мені тієї води, матиме півцарства.

Відізвався старший син:

– Я вам, тату, тієї води дістану.

Зразу ж наказав майстрам робити корабель. Швидко той корабель зробили. Взяв він з собою кілька матросів і поїхав за тією водою. І от минув рік, а його немає.

Середній син каже до батька:

– Я їду, і я вам, тату, тієї води дістану.

Поїхав і другий. Немає його вже рік, а старшого – два роки. Тоді каже третій:

– Тату, я поїду, аж я вам тої води дістану.

– Тю, дурню! Он ті розумні та й стільки часу їх нема.

Почав третій просити тата. І йому дозволив цар їхати. Поїхав він, взявши собі на допомогу лиш двох стареньких вояків. Ну, їдуть вони морем, їдуть місяць, їдуть два місяці, ніде немає чужої землі. Їдуть далі, побачили гору, таку високу, що аж страшно дивитись на неї. Каже царевич до своїх вояків:

– Будемо під нею ночувати.

Під'їхали, стали й уздірили в тій горі світло. Прив'язали корабель, пішов царевич до того світла. Приходить, побачив дідуся і каже:

– Добрий вечір, татуню! Дідусь відповів йому й питається, звідки він тут узявся? Царевич почав йому оповідати всю правду, який татові сон приснився про ту живильну воду. Каже йому пустельник:

– Є така вода, тільки далеко. Я тут уже сто років живу, а ще не бачив ні пташки, ні мурашки, аж тебе оце бачу першого. Що б тобі подарувати? Подарую тобі оце весло, як раз погорнеш ним, то сто миль пройдеш.

Подякував царевич дідусеві, а той і каже:

– Їдь попід цією горою, там ще два мої брати живуть, може, і вони щось тобі подарують.

Подякував молодший син і поїхав.

Об'їхав він гору аж надвечір.

Приходить до другого дідуся і каже:

– Добрий вечір!

Відповів йому дідусь і питає так, як той перший старий, де він узявся?

Він і тому всю правду розповів.

А старий йому відповідає:

– Є така вода, але ще далеко. Двісті років тут живу, а ще не бачив нікого, оце ти перший до мене в гості прийшов. Треба тобі щось подарувати. На тобі цю сопілочку. Як приїдеш ти до тієї води, а та вода на дуже високій горі, то заграєш – і все зсунеться вниз.

Взяв царевич сопілочку і пішов.

Але перед відходом сказав йому дідок:

– Їдь до мого старшого брата, він також тебе обдарує.

Поїхав царевич до третього дідуса. Приїздить до нього, а той лише уздрів його та й питає:

– Чого ти, царевичу, в таку далеку дорогу пустився?

І знову хлопець почав розповідати, що їде за молодильною водою татові.

Старий каже йому:

– Царевичу дорогий, триста літ тут живу, не видів ні пташки, ні мурашки, аж тебе першого бачу, тож скажу тобі, що вода молодильна вже не дуже далеко. На ж тобі три пляшечки: як приїдеш до тої води, набереш одну – буде миша, – кинь; набереш другу – буде щур, – кинь і другу; набереш третю – буде чиста, – сховай!

Ну, і поїхав царевич далі. Приїздить з вояками під гору, як глянув на неї, а вона така висока, більша як тисячу сажень.

Наказав від'їхати кораблем трохи, вийняв ту сопілочку, що дідусь дав, як заграє у неї, а гора і зсунулась вниз. Причалує царевич до берега, виходить з корабля, бере одного вояка з собою і йде на ту гору.

Приходить до криниці, зачерпнув однією пляшечкою – є миша, – кинув; зачерпнув другою – щур, – знову кинув; зачерпнув третьою – чиста вода, – сховав її до кишені.

Рушив уже звідти, аж дивиться: неподалік такий палац, самим сріблом і золотом оббитий, що він аж зачудувався та й каже до вояка:

– Мій тато також багатий, а не має такого палацу, ану, зайду, подивлюся.

Приходить до палацу, відчиняє двері, входить до покоїв. В одному покої лежить сіно, а в другому – жито і пшениця у великих мішках. Входить до третього покою – стоїть стіл, а на ньому стоять три пляшки вина і лежать три хлібини. Сідає коло столу, п'є з одної пляшки і крає одну хлібину, п'є з другої і крає й другу хлібину і так само втретє. Напився, наївся. Пішов.

Дивиться – лежить панночка в ліжку, спить.

Будив, будив – не встає. Що робити?

Бере перо в руки, пише листа, що такий-то тут був.

Затим повернувся на корабель і вирушив додому, утішений тим, що є вода.

Як раз махне веслом, то сто миль проїде.

Їде він, їде і приїхав до залятої гори, та й побачив здалеку своїх братів на ній, що там пасуться, бо вже не було у них ні хліба, ні до хліба. Тоді крикнув менший до них:

– Погляньте, я дістав татові молодильної води; тепер пора додому, але зразу ідіть сюди, нате вам їсти.

Посідали разом і їдять. А старші потай між собою стали радитися.

– Тато похвалить за воду, – каже старший до середульшого, – але коли дізнаються, що її дістав дурень, то що тато нам скаже?

– Треба дочекатися, щоб він заснув, а тоді викрадемо у нього тую воду. Бо як інакше з'явимося на очі татові? Так і зробили. Коли той нещасний дуже втомлений заснув, брати витягли в нього пляшку, а йому підсунули іншу.

Приїжджають додому. Найменший і каже:

– А я вам, тату, дістав молодильну воду.

– Ану давай, умиюся.

Дав той бідолага, умився тато, – однаково лишився старим. Тепер кажуть ті, старші:

– Що ви, тату, дивитеся на дурного! То ми тую воду дістали.

Дали татові. Умився він і став молодим.

Тоді тато так розгнівався на наймолодшого сина, таким він став йому бридким, що не схотів і дивитися на нього. Замислив цар його стратити, та царевич про це довідався.

Одного разу цар з царицею пішли на прогулянку і забули ключі від каси. Наймолодший одягнув три череси. Одним оперезався наголо, другим – поверх сорочки, третім – поверх камізельки.

Потім набрав у них повно найчервоніших дукатів і хотів уже йти в білий світ.

Коли це заходить до покою кат, якому вже тато наказав стратити наймолодшого сина, і каже:

– Прошу царевича, підемо на полювання.

Царевич зрадів, бо подумав, що тато подобрішав до нього.

Зараз підемо. І пішли. Йдуть лісом, зайшли вже далеко. От той кат і каже:

– Знаєте, царевичу, що з вами маю зробити?

Той питається:

– А що?

– Маю вас стратити. А серце і палець з руки принести цареві.

Царевич відповідає йому:

– Знаєш що, маємо тут пса, серце з нього виймем, а палець я дам відрубати. До тата ж ніколи не повернуся.

Так і зробили.

Царевич замотав руку, на якій відтяли палець, і пішов у світ. А кат узяв серце і палець, приніс і віддав цареві.

Пішов царевич далеко у світ, найнявся на службу до одного купця, який мав три крамниці. Тут царевич став продавати різні речі, та так дешево, що покупці юрбою йшли до нього.

Спродав він до вечора все, що було в першій крамниці, замкнув її. Тоді зняв з себе черес із червоними дукатами і додав до виручки.

Прийшов додому, а купець його й питає:

– Чого прийшов?

А він відповідає, що спродав усе. Купець здивувався:

– Там річ лежали понад два роки, а ти за один день спродав?

Став гроші рахувати, порахував і каже:

– Якби мені ще й ті дві крамниці так продати...

Тим часом у палаці пробудилася та панночка, якій царевич залишив листа, коли воду брав, і пише вона до його тата, аби царевич приїхав до неї.

Тоді цар зрозумів, як старші сини його ошукали, та й перепитує у того ката, що царевича мав стратити:

– Може, ти його не стратив?

Той признався, що не стратив.

Оголосив цар по краю, що шукає хлопця без мізинного пальця і, що як тільки де з'явиться, щоб дали йому знати. Попи оголошували це по церквах, і той купець відізвався, що є в нього такий.

Зараз же послали карету по царевича. Приїздить він, тато як уздрів – обійняв і поцілував сина.

На другий день спорядили корабель, сів царевич на нього і поплив до панночки.

Припливає під гору, як заграв на сопілочку – гора зсунулась, він вийшов з корабля, знайшов панночку і забрав з собою.

Приїхали до тата, зіграли весілля, погостювали і поїхали до того палацу, де відшукав царевич красуню.

Та й живуть собі, уже й синок у них є.

Одного разу синок розплакався. Батько не міг нічим його втішити й дав йому свою сопілочку, щоб дитина собі

гралася. А сам узяв рушницю на плече і пішов у ліс на полювання, аж тут спохватився, що забув тую сопілочку, що від її гри гора зсувалася.

Повернувшись додому, аж гора стала знову високою. Ніяк вже не вилізти на неї. Побідкався та й пригадав, що в його дружини та є три сестри. Він собі гадає: «Десь вони тут, недалеко мусять жити», – і з тим пустився в дорогу. Ішов, ішов – знайшов одну сестру, наймолодшу. Заходить на подвір'я, аж там миша з рушницею бігає. Вийшла сестра, оборонила. Почав він розповідати усе, як було. Вона йому й каже:

– Іди до середульшої сестри, може, вона тобі допоможе. Миша тебе поведе.

Іде миша спереду, а він за нею. Приходить до другої сестри, аж там щур з рушницею підбіг до нього, сестра вийшла, оборонила.

Увійшов до хати. Розповів і цій, так як тій сестрі. Вона й каже:

– Іди до старшої сестри, може, вона твоєму лихові зарадить. Привели його щур з мишею до найстаршої сестри. Дивиться, а там кіт з рушницею. Кіт занякав, сестра вийшла, оборонила. Увійшли до хати, почав розповідати всю правду: як він їздив за водою таткові, як оженився, як пішов на полювання і забув сопілку, все розповів. Вона каже йому:

– Візьми цих трьох звірят, як вони тобі не дістануть тієї сопілки, то вже ніхто тобі її не дістане. Взяв він із собою мишу, щура, kota і пішов із ними до тої гори. Рушили, та спочатку треба через воду пливти, – взяв кіт усіх звірят на себе і поплив. Вилізли на гору. Підійшли до палацу, а брама зачинена. Каже кіт тоді миші:

– Ти верти малу діру, а щур за тобою більшу. Провертіли, прогризли двері і дістали сопілку. Пішли назад. Спустилися до води, взяв кіт на себе знову обох. Пливуть. А миша з радості бігає по голові. Хотів кіт гримнути «сиди тихо», та тільки розкрив рота, – сопілка і впала у воду. Вийшли на берег звірята і сваряться. Питає їх царевич:

– Де сопілка?

Вони зізналися, що втопили. А він їм каже:

– Якщо не знайдете, то я вас поб'ю.

Пішли вони понад берегом. Дивляться – повзе рак, а за ним раченята.

Схопив кіт рака, а він і каже:

– Котику, не руш мене, бо я маю маленьких дітей!

А той відповідає:

– Знайди мені сопілку, тоді не з'їм.

Рак пірнув, шукає, нема. Виходить і каже:

– Нема.

Кіт посварився на нього і каже:

– Іди, шукай, бо як не знайдеш, то я тебе і твоїх діток розірву на шматки.

Поплив рак і знайшов. Взяв кіт сопілку і віддав царевичу.

Як заграв царевич, гора зсунулася і він увійшов до свого палацу.

І з того часу жили вони собі у мирі, добрі та злагоді.

Завдання:

1. Розділіть текст на частини та надайте заголовок кожній частині.
2. Розділіться на п'ять груп. Драматизуйте діалоги між:
 - а) молодшим царевичем і дідусями;
 - б) братами, коли молодший брат повертався додому з молодильною водою;
 - в) молодшим царевичем і катом, коли той віз царевича в ліс, щоб його стратити;
 - г) царевичем та сестрами його дружини;
 - д) трьома звірятами.
3. Яку мораль відображено в казці?
4. Перекажіть казку за вашими планами.

Завдання 2.8. Прочитайте казку «Котигорошко» та виконайте завдання.

Котигорошко

Був собі один чоловік і мав шестеро синів та одну дочку. Пішли сини в поле орати і наказали, щоб сестра винесла їм обід. Вона й каже:

– А де ж ви будете орати? Я не знаю.

Вони кажуть:

– Ми будемо тягти скибу від дому аж до тієї ниви, де будемо орати, – то ти за тією борозною і йди.

Поїхали.

А змій, що жив за тим полем, у лісі, взяв – ту скибу закотив, а свою протяг до своїх палаців. От сестра як понесла братам обідати, то пішла за тією скибою і доти йшла, аж поки зайшла до змієвого двора.

Там її змій і вхопив.

Поприходили сини ввечері додому та й кажуть матері:

– Весь день орали, а ви нам не прислали обідати.

– Як-то не прислала? Адже Оленка понесла. Я думала, вона з вами вернеться. Чи не заблукала?

Брати й кажуть:

– Треба йти шукати її.

Та й пішли всі шість за тією скибою і зайшли-таки до змієвого двора, де їх сестра була. Приходять туди, коли вона там.

– Братики мої милі, де ж я вас подіну, як змії прилетить? – Він же вас поїсть!

Коли це й змії летить.

– А, – каже, – людський дух пахне! А що, хлопці, битися прийшли чи миритися?

– Ні! – кажуть. – Битися!

– Ходім же на залізний тік! Пішли на залізний тік битися.

Недовго й бились: як ударив їх змії, так і загнав у той тік. Забрав їх тоді ледве живих та й закинув до глибокої темниці.

А той чоловік та жінка ждуть та й ждуть синів, – нема. От одного разу пішла жінка на річку прати, коли ж котиться горошинка по дорозі. Жінка взяла горошину та й з'їла.

Згодом народився в неї син.

Назвали його Котигорошком.

Росте та й росте той син, як з води, – не багато літ, а вже великий виріс. Одного разу батько з сином копали колодязь, – докопались до великого каменя. Батько побіг кликати людей, щоб допомогли камінь викинути. Поки батько ходив, а Котигорошко узяв та й викинув. Приходять люди, як глянули – аж поторопіли. Злякались, що в нього така сила, та й хотіли його вбити. А він підкинув того каменя вгору та й підхопив, люди й повтікали.

От копають далі та й докопалися до великого шматка заліза. Витяг його Котигорошко та й сховав.

От і питається раз Котигорошко в батька, в матері:

– Десь повинні бути в мене брати й сестра?

– Е-е, – кажуть, – синку, була в тебе і сестра, і шестеро братів, та таке й таке їм трапилось.

– Ну, – каже він, – так я ж піду їх шукати.

Батько й мати умовляють:

– Не йди, сину: шестеро пішло, та загинуло, а то ти один, щоб не загинув!

– Ні, таки піду! Як же таки свою кров та не визволити?

Узяв те залізо, що викопав, та й поніс до коваля.

– Скуй, – каже, – мені булаву, та велику!

Як почав коваль кувати, то скував таку булаву, що насилу з кузні винесли. Узяв Котигорошко ту булаву, кинув угору та й каже до батька:

– Ляжу я спати, а ви мене збудіть, як летітиме булава через дванадцять діб.

Та й ліг. На тринадцяту добу гуде та булава! Збудив його батько, він схопився, підставив пальця, булава як ударила об нього, так і розскочилась надвоє. Він і каже:

– Ну, з цією булавою не можна йти шукати братів та сестру, – треба скувати другу.

Поніс її знову до коваля.

– На, – каже, – перекуй, щоб була по мені!

Викував коваль ще більшу. Котигорошко й ту шпурнув угору та й ліг знову на дванадцять діб. На тринадцяту добу летить та булава назад, реве – аж земля дрижить. Збудили Котигорошка, він схопився, підставив пальця, булава як ударила об нього – тільки трішки зігнулась.

– Ну, з цією булавою можна шукати братів та сестру. Печіть, мамо, буханці та сушіть сухарці, – піду.

Узяв ту булаву, в торбу – буханців та сухарців, попрощався і пішов.

Пішов за тією скибою, за тією давньою, що ще трохи знати було, та й зайшов у ліс. Іде лісом, іде та й іде. Коли приходить до великого двора. Увіходить у двір, тоді в будинок, а змія нема, сама сестра Оленка вдома.

– Здорова була, дівчино!

– Здоров був, парубче! Та чого ти сюди зайшов: прилетить змій, то він тебе з'їсть!

– Отже, може, й не з'їсть! А ти ж хто така?

– Я була одна дочка в батька й матері, та мене змій украв, а шестеро братів пішли визволяти та й загинули.

– Де ж вони? – питається Котигорошко.

– Закинув змій до темниці, та й не знаю, чи ще живі, чи, може, на попільець потрухли.

– Отже, може, я тебе визволю, – каже Котигорошко.

– Де тобі визволити? Шестеро не визволило, а то б ти сам! – каже Оленка.

– Дарма! – відказує Котигорошко.

Та й сів на вікні, дожидається. Коли це летить змій. Прилетів та тільки в хату – зараз:

– Ге, – каже, – людський дух пахне!

– Де б то не пах, – каже Котигорошко, – коли я прийшов.

– Агов, хлопче, а чого тобі тут треба? Битися чи миритися?

– Де то вже миритися, – битися! – каже Котигорошко.

– Ходім же на залізний тік!

– Ходім!

Прийшли. Змій
і каже:

– Бий ти!

– Ні, – каже
Котигорошко, – бий ти
спочатку!

От змій як
ударив його, так по
кісточки і ввігнав

у залізний тік. Вирвав ноги Котигорошко, як махнув булавою, як ударив змія, – ввігнав його в залізний тік по коліна. Вирвався змій, ударив Котигорошка – і того по коліна ввігнав. Ударив Котигорошко вдруге, по пояс змія загнав у тік, ударив утретє, – зовсім убив.

Пішов тоді в льохи-темниці глибокі, відімкнув своїх братів, а вони тільки-тільки ще живі.

Забрав тоді їх, забрав сестру Оленку і все золото та срібло, що було в змія, та й пішли додому.

От ідуть, а він їм і не признається, що він їх брат. Перейшли так скільки дороги, сіли під дубом спочивати. Котигорошко притомився після того бою та й заснув. А ті шестеро братів і радяться:

– Будуть з нас люди сміятися, що ми шестеро змія не подужали, а він сам убив. Та й добро змієве він собі все забере.

Радилися-радилися та й нарадилися: тепер він спить, не почує, – прив'язати його добре ликом до дуба, щоб не вирвався, – тут його звір і розірве. Як радились, так і зробили: прив'язали та й пішли собі.

Котигорошко спить і не чує того. Спав день, спав ніч, прокидається – прив'язаний. Він як рвонувся, – так того дуба й вивернув з корінням. Узяв тоді дуба на плечі та й поніс додому.

Підходить до хати, аж чує: брати вже прийшли та й розпитуються в матері:

– А що, мамо, чи в вас іще були діти?

– Та як же? Син Котигорошко був та вас пішов визволяти.

Вони тоді:

– Оце ж ми його прив'язали, – треба бігти та відв'язати.

А Котигорошко як пошпурить тим дубом у хату, – замалим хати не розвалив.

– Оставайтесь же, коли ви такі! – каже. – Піду я в світ. Та й пішов знову, на плечі булаву взявши.

Іде собі та й іде, коли дивиться – відтіль гора і відсіль гора, а між ними чоловік руками й ногами в ті гори вперся та й розпихає їх. Каже Котигорошко:

- Добридень!
- Доброго здоров'я!
- А що ти, чоловіче, робиш?
- Гори розпихаю, щоб шлях був.
- А куди йдеш? – питає Котигорошко.
- Щастя шукати.
- Ну, то й я туди. А як ти звешся?
- Вернигора. А ти?
- Котигорошко. Ходімо разом!
- Ходім! Пішли вони.

Ідуть, коли бачать – чоловік серед лісу як махне рукою – так дуби й вивертає з корінням.

- Добридень!
- Доброго здоров'я!
- А що ти, чоловіче, робиш?
- Дерева вивертаю, щоб іти було просторіше.
- А куди йдеш?
- Щастя шукати.
- Ну, то й ми туди. А як звешся?
- Вернидуб. А ви?
- Котигорошко та Вернигора. Ходімо разом!

– Ходім.

Пішли втрьох.

Ідуть, коли бачать – чоловік із здоровенними вусами сидить над річкою: як крутнув вусом, – так вода й розступилася, що й по дну можна перейти.

Вони до нього:

– Добридень!

– Доброго здоров'я!

– А що ти, чоловіче, тут робиш?

– Та воду відвертаю, щоб річку перейти.

– А куди йдеш?

– Щастя шукати.

– Ну, то й ми туди. А як звешся?

– Крутивус. А ви?

– Котигорошко, Вернигора, Вернидуб. Ходімо разом!

– Ходім!

Пішли. І так їм добре йти: де гора на дорозі – то Вернигора перекине, де ліс – Вернидуб виверне, де річка – Крутивус воду відверне. От зайшли вони в такий великий ліс, коли бачать, – в лісі стоїть хатка. Увійшли в хатку – нікого нема. Котигорошко каже:

– Отут ми й заночуємо.

Переночували, а на другий день Котигорошко й каже: – Ти, Вернигоро, залишайся дома та вари їсти, а ми втрьох підемо на полювання.

Пішли вони, а Вернигора наварив їсти та й ліг спочивати. Коли хтось стукає в двері:

– Відчини!

– Не великий пан, відчиниш і сам,— каже Вернигора.

Двері відчинились, та й знов хтось кричить:

– Пересади через поріг!

– Не великий пан, перелізеш і сам.

Коли влезить дідок маленький, а борода на сажень волочиться. Як ухопив Вернигору за чуба та й почепив його на гвіздок на стіну. А сам усе, що було наварене, виїв, випив та й подався.

Вернигора крутивсь-крутивсь, якось зірвався з гвіздка, кинувся знову варити; поки товариші поприходили, уже доварює.

— А чого ти запізнився з обідом?

— Та задрімав трохи. Наїлись та й полягали спати.

На другий день устають, Котигорошко й каже:

— Ну, тепер ти, Вернидубе, зоставайся, ми підемо на полювання.

Пішли вони, а Вернидуб наварив їсти та й ліг спочивати. Аж хтось стукає в двері:

— Відчини!

— Не великий пан, відчиниш і сам.

— Пересади через поріг!

— Не великий пан, перелізеш і сам.

Коли лізе дідок маленький, а борода на сажень волочиться. Як ухопив Вернидуба за чуба та почепив на гвіздок. А сам усе, що було наварене, виїв, випив та й подався.

Вернидуб борсався, борсався, якось уже там з гвіздка зірвався та й ну швидше обід варити. Коли це приходить товариство.

— А що це ти з обідом спізнився?

— Та задрімав, — каже, — трохи...

А Вернигора вже й мовчить: догадався, як воно було. На третій день zostався Крутивус, – і з ним те саме. А Котигорошко й каже:

– Ну, та й ліниві ви обід варити. Уже ж завтра ви всі йдіть на полювання, а я зостануся вдома.

На другий день ті троє йдуть на полювання, а Котигорошко вдома застається. От наварив він їсти та й ліг спочивати. Аж грюкає хтось у двері:

– Відчини!

– Стривай, відчиню, – каже Котигорошко.

Відчинив двері, – аж там дідок маленький, а борода на сажень волочиться.

– Пересади через поріг!

Узяв Котигорошко, пересадив. Коли той пнеться до нього, пнеться.

– А чого тобі? — питає Котигорошко.

– А ось побачиш чого, – каже дідок, доп'явся до чуба та тільки хотів ухопити, а Котигорошко:

– То ти такий! – та собі – хап його за бороду, вхопив сокиру, потяг його в ліс, розколов дуба, заклав у розколину дідову бороду і защемив її там.

– Коли ти, – каже, – такий, дідусю, що зараз до чуба берешся, то посидь собі тут, я знову сюди прийду.

Приходить він у хату, – вже й товариство поприходило.

– А що обід?

– Давно впрів. Пообідали, а тоді Котигорошко й каже:

– А ходіть лишень, – я вам таке диво покажу, що ну!

Приходять до того дуба, коли ні дідка, ні дуба немає: вивернув дідок дуба з коренем та й потяг за собою. Тоді Котигорошко розказав товаришам, що йому було, а ті вже й про своє призналися, як їх дідок за чуба чіпляв.

– Коли він такий, то ходім його шукати.

А де дідок того дуба тяг, – там так і знати, що волочено, – вони тим слідом і йдуть. І так дійшли аж до глибокої ями, що й дна не видно.

Котигорошко й каже:

– Лізь туди, Вернигоро! А цур йому!

– Ну ти, Вернидубе!

Не схотів і Вернидуб, не схотів і Крутивус.

Коли ж так, – каже Котигорошко, – полізу я сам. Давайте плести шнури.

Наплели вони шнурів, намотав Котигорошко на руку кінець та й каже:

– Спускайте!

Почали вони спускати, довго спускали, – таки сягнули до дна, – аж на інший світ. Став там Котигорошко ходити, – аж дивиться: стоїть палац великий. Він увійшов у той палац, коли так усе й сяє золотом та дорогим камінням. Іде він покаями, – аж вибігає йому назустріч королівна – така гарна, така гарна, що й у світі кращої немає.

– Ой, – каже, – чоловіче добрий, чого ти сюди зайшов?

– Я, – каже Котигорошко, – шукаю діда маленького, що борода на сажень волочиться.

– Е, – каже вона, – дідок бороду з дубка визволяє. Не йди до нього, – він тебе вб'є, бо вже багато людей повбивав.

– Не вб'є! – каже Котигорошко. – То ж я йому й бороду защемив. А ти чого тут живеш?

– А я, – каже, – королівна, та мене цей дідок украв і в неволі держить.

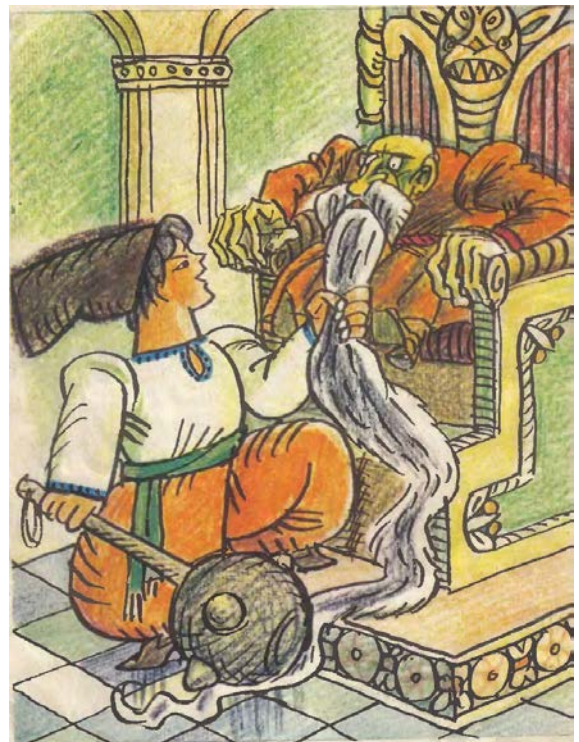
– Ну, то я тебе визволю. Веди мене до нього!

Вона й повела. Коли справді: сидить дідок і вже бороду визволив з дубка.

Як побачив Котигорошка, то й каже:

– А чого ти прийшов? Битися чи миритися?

– Де вже, – каже Котигорошко, – миритися, – битися! От і почали вони битися. Бились, бились. І таки вбив Котигорошко дідка своєю булавою.

Тоді вдвох із королівною забрали все золото й дороге каміння у три мішки та й пішли до тієї ями, якою він спускався. Прийшов і гукає:

– Агов, побратими, – чи ви ще є?

– Є!

Він прив'язав до мотузка один мішок та й сіпнув, щоб тягли:

– Це ваше.

– Витягай!

Спустили знову мотуз. Він прив'язав другий мішок:

– І це ваше.

І третій їм віддав, – усе, що добув. Тоді прив'язав до мотузка королівну.

– А це моє, – каже. Витягли ті троє королівну, тоді вже Котигорошка треба тягти. Вони й роздумали:

– Нащо будемо його тягти? Нехай краще й королівна нам дістанеться. Підтягнім його вгору та тоді й пустимо, – він упаде та й уб'ється.

А Котигорошко й догадався, що вони вже надумали, – узяв прив'язав до мотузка каменяку та й гукає:

– Тягніть мене!

Вони підтягли високо, а тоді й кинули, – камінь тільки гуп!

– Ну, – каже Котигорошко, – добрі ж і ви!

Пішов він підземним світом. Іде та йде, коли насунули хмари, як ударить дощ та град. Він і заховався під дубом. Коли чує, – на дубі пищать грифенята в гнізді. Він заліз на дуб та й прикрив їх свитою. Перейшов дощ, прилітає велика птиця гриф, тих грифенят батько. Побачив гриф, що діти вкриті, та й питає:

– Хто це вас накрив?

А діти кажуть:

– Як не з'їси його, то ми скажемо.

– Ні, – каже, – не з'їм.

– Отам чоловік сидить під деревом, то він накрив. Гриф прилетів до Котигорошка й каже:

– Кажи, що тобі треба, – я тобі все дам, бо це вперше, що в мене діти zostалися живі, а то все – я полечу, а тут піде дощ та град, – вони в гнізді й заллються.

– Винеси мене, – каже Котигорошко, – на той світ.

– Ну, добру ти мені загадку загадав. Та дарма, – треба летіти. Візьмемо з собою шість кадобів м'яса та шість кадобів води, то як летітиму та поверну до тебе голову направо, то ти мені і вкинеш в рот шматок м'яса, а як поверну наліво, то даси трохи води, а то я не долечу й упаду.

Взяли вони шість кадобів м'яса та шість кадобів води, сів Котигорошко на грифа, – полетіли. Летять та й летять, як поверне гриф голову направо, то Котигорошко йому вкине в рот шматок м'яса, а як наліво – дасть йому трохи води. Довго так летіли, – от-от уже й долітають до цього світу...

Гриф тоді повернувся додому, а Котигорошко пішов шукати своїх товаришів. А вони вже подались туди, де тієї королівни батько, там у нього живуть та й сваряться поміж себе: кожен хоче з королівною оженитися, то й не помиряться.

Коли це проходить Котигорошко. Вони полякалися, а він каже:

– Ви мене зрадили, мушу вас покарати! Та й покарав.

А сам одружився з тією королівною та й живе.

Завдання:

1. Розділіть текст на частини та надайте заголовок кожній частині.
2. Драматизуйте діалоги між:
 - а) братами, коли вони поверталися додому після звільнення від змій;
 - б) Котигорошком, Вернигорою, Вернидубом та Крутивусом, коли вони разом пішли шукати щастя;
 - в) Котигорошком та дідусем-бородачем.
3. Яку мораль відображено в казці?
4. Перекажіть казку за вашими планами.

Завдання 2.9. Прочитайте казку «Телесик» та виконайте завдання

Телесик

Українська народна казка Гуцульщини

Був собі дід та й баба. А баба каже дідові:

— Чоловіче, витеси мені з дерева дитину. Дід пішов у ліс, зрубав деревинку і витесав бабі дитинку. Баба зачала її бавити, а дитинка ожила, і зробився живий хлопчик. І охрестили вони його на Телесика. Та й був у них син Телесик.

Хлопчик добре ріс і такий фаний, великий зробився. Та й каже:

— Тату, купіть мені золотий човник, срібне весельце. Я буду їхати на ріку, буду ловити рибку та й буду вас годувати.

Купив йому тато золотий човник, срібне весельце та й поплив він рибку ловити. А баба йому несе їсти. Прийшла на берег та й каже:

— Телесику, Телесику, приплинь, приплинь до бережка, дам я тобі їсти й пити.

А він каже:

— Ближче, човнику, ближче, моя матінка прийшла, мені їсточки принесла.

А стара змія підслухала. Та й баба пішла додому, а змія прийшла та й грубим голосом каже:

– Телесику, Телесику, приплинь, приплинь до бережка, дам я тобі їсти й пити.

А він каже:

– Далі, човнику, далі, це не моя мама говорить. У мої мами голос тоненький, ласкавенький.

А змія взяла та й пішла до коваля. Та й каже:

– Ковалю, ковалю, вкуй мені такий голос, як у Телесикової мами.

А коваль взяв та й укував змії такий голос. Та й знов приходить змія до річки. Та й каже, вже тоненьким голоском:

– Телесику, Телесику, приплинь, приплинь до бережка, дам я тобі їсти й пити.

А Телесик думав, що то його мама. Та й каже:

– Ближче, човнику, ближче. Моя матінка прийшла, мені їсточки принесла.

Телесик лишень приплив до берега, а змія його хап та й полетіла з ним. І принесла його до себе додому.

А в неї була донька, Зміючка Оленка. Каже стара змія:

– Зміючко Оленко, топи піч, так топи, аби цегла розсипалася. Я біжу гостей закликати, а ти спечи Телесика.

Стара пішла, а Оленка натопила
піч та й каже Телесикові:

– Ану, сідай на лопату.

А він узяв та й поклав на лопату
ногу.

– Не так, – каже Зміючка Оленка.

Він поклав руку.

– Не так, – знов каже Зміючка
Оленка. А він каже:

– То сідай ти та й покажи мені, як.

А Оленка взяла та й сіла на
лопату. А Телесик її шур у піч. Та й спік її. Спик та й думає: «Де я маю
дітися?» А надворі були два великі явори. Вибіг він надвір та й виліз на
явора. А явір грубий-грубий.

А стара змія приходить додому. Прийшла під двері та й каже:

– Зміючко Оленко, відчини! А Зміючки не чути. Вона знов:

– Зміючко Оленко, відчини! Не чути.

– Десь вража Оленка повіялася.

Розімкла стара двері та й зайшла до хати. А за нею й гості ввійшли.

Та й сіли й попоїли м'яса. Та вийшли надвір, та й качаються.
Та й кажуть:

– Покочуся, повалюся, Телесикового м'яса наївшись! А Телесик
з явора:

– Покотіться, поваліться, Оленчиного м'яса попоївши! А вони того не
чують та й знов кричать:

– Покочуся, повалюся, Телесикового м'яса попоївши!

А Телесик своє кричить з явора. Вчула це стара змія, побігла до хати,
придивилася до того м'яса – з Оленки м'ясо! Вернулася вона надвір і вздріла
Телесика на яворі. І всі вони стали гризти явора. Та й гризуть, та й гризуть. Аж
зуби в них поломилися. Пішли вони до коваля, та й укував їм коваль нові зуби.

І ще трошки треба явора догризти. Уже лиш трохи тримається явір.

Аж тут летять гуси. А він каже:

– Гуси, гуси, лебедоньки, візьміть мене на крилоньки, та й понесіть до батенька. В батька є що їсти, пити...

А гуси сказали:

– Най тебе задні візьмуть.

Летять другі гуси. А змії гризуть. Він каже другим гусям:

Гуси, гуси, лебедоньки, візьміть мене на крилоньки, та й понесіть до батенька. В батька є що їсти, пити, в чім хороше походити.

А гуси сказали:

– Най тебе заднє візьме.

А позаду летить одне гуся. А він каже:

Гуся, гуся, гусенятко, візьми мене на крилятко, та й понеси до батенька. В батька є що їсти, пити, в чім хороше походити.

А явір уже хитається. Гусятко підлетіло, розкрилилося, Телесик сів на нього. Але не годне воно нести його, бо тяжкий він. І опустилося воно так низько. А змії вздріли та й за гусям. А гуся живше-живше, живше-живше та й утекло. Та й прилетіло до Телесика додому, та й поставило його на даху, на причілку. А саме

поперед хати ходить. А баба та й дід їдять у хаті пиріжки. Каже баба:

– Це тобі, діду, пиріжок, а це мені. А Телесик знадвору каже:

– А мені?

А баба каже:

– Ти чуєш, діду? Хтось говорить.

Та й знов дає баба пиріжки:

– Це тобі, діду, а це мені.

А Телесик знадвору:

– А мені?

А баба таки бігом надвір, за нею дід. Вибігли, подивилися, а Телесик на хаті. Вони втішилися та й його зсадили. Та й дивляться, гуся ходить поперед хати. Вони кажуть, що треба його зловити та й зарізати.

А Телесик каже:

– Ні. Якби не воно, я би пропав, я би тут не був. Ви йому насипте пшона, аби воно поїло, та й най собі летить гуся.

Завдання:

1. Розділіть текст на частини та надайте заголовок кожній частині.
2. Перекажіть казку за вашими планами.
3. Яку мораль відображено в казці?

КИТАЙСЬКІ НАРОДНІ КАЗКИ

Завдання 2.10. Прочитайте китайську народну казку «Хуан Сяо» та виконайте завдання.

Хуан Сяо

Жив колись у невеличкому глухому селі молодий селянин Хуан Сяо. З раннього ранку й до пізнього вечора юнак працював у полі, але ділянка

землі йому дісталася від батька така мала, що нерідко й спати доводилося лягати голодним, але й снідати часто бувало нічого. Щоб не померти з голоду, пішов він у найми до місцевого крамаря. Та особливих змін у його житті після цього не сталося, хіба що спав він тепер набагато менше.

Одного разу господар звелів Хуану Сяо нагодувати курей. Тільки той сипнув їм зерна, як із-за хмари на подвір'я камінням упав шуліка, схопив найбільшу курку і миттю знявся в повітря. Проте ноша виявилась надто важкою, і шуліка не зміг високо піднятися. Хуан Сяо кинувся навздогін. Ще б пак! Адже господар не погладить його по голівці за таку втрату, це він добре знав.

Довго гнався бідолаха за хижак. Уже й село залишилося далеко позаду, і сонце невдовзі почало заходити, а він усе біг услід за шулікою. Важко сказати, чим би закінчилася ця гонитва, якби не щасливий випадок. Коли шуліка пролітав над чиймсь садом, несподівано просвистіла стріла – і хижак, не випускаючи з пазурів здобичі, упав за високий глиняний мур, яким було оточено сад. Хуан Сяо миттю перескочив через мур і відразу до шуліки.

Біля мертвого птаха стояла дівчина. В одній руці вона тримала лук, а в другій – гарну-прегарну хризантему. Зачувши кроки, вона обернулася і подивилася на юнака глибоким, мов вечірнє небо, поглядом. Уздрівши красуню, Хуан Сяо остовпів і забув навіть про курку. Нарешті він почув її ніжний голос:

– Як тебе звати, юначе?

– Хуан Сяо. А тебе?

– Юань Мей.

І тут Хуан Сяо набрався сміливості, якої йому досі завжди бракувало, взяв дівчину за руку і рішуче мовив:

– Я покохав тебе. І тепер не зможу жити, якщо переді мною не буде цих глибоких, мов вечірнє небо, очей. Прошу тебе, стань моєю дружиною!

– І я тебе покохала, Хуане Сяо. Я згодна стати твоєю дружиною, тож засилай до мого батька свата.

Повернувся додому Хуан Сяо і умовив свого господаря посватати його.

Батько Юань Мей прийняв гладкого крамаря, як поважного гостя.

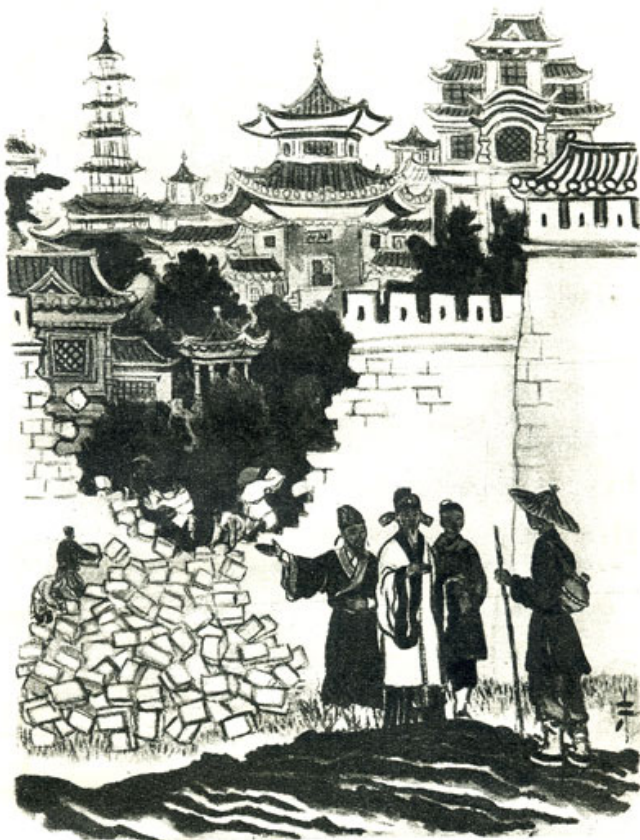
– Скільки ж грошей у нареченого? – спитав він у свата.

– І жмені мідяків не набереться,— відповів крамар.

– Скільки ж тоді в нього землі?

– Мабуть, трохи більше жмені.

– Такий зять мені не потрібен, – сказав батько дівчини. – Якщо він справді хоче одружитись із моєю дочкою, то мусить прислати мені весільний подарунок: десять золотих цеглин, три золоті нитки і велику перлину.

Повернувшись додому, крамар розповів своєму наймитові про вимоги батька Юань Мей, засміявся над чужою журбою і пішов спати.

А Хуан Сяо рано-ранесенько вирушив у далеку дорогу до Старого Мудреця попросити поради. Ішов він день, другий, третій, четвертий і нарешті побачив велике місто, навколо якого мешканці зводили високий мур.

Спитали люди у юнака, куди він іде, і Хуан Сяо відповів:

– До Старого Мудреця просити поради.

– То зроби ласку, – почали благати мешканці міста. – Спитай у нього, чому ми ніяк не можемо добудувати свій мур? Він щоразу розвалюється на західному розі.

Хуан Сяо пообіцяв виконати їхнє прохання і пішов далі.

Трапилося йому на шляху велике село. На околиці юнак побачив старого чоловіка, що сидів на порозі своєї хатини. З очей у нього без упину капали сльози.

Хуан Сяо зупинився перед старим і спитав:

– Чого плачете, дідусю? Може, я вам чимось допоможу?

– Як же мені не плакати? Моїй красуні-дочці сьогодні виповнилося вісімнадцять, а вона німа, жодного слова нездатна вимовити, і жоден лікар не береться її вилікувати.

– Гаразд, – сказав Хуан Сяо. – Спитаю я Старого Мудреця, як вилікувати вашу безталанну доньку.

І пішов далі. Тяжким і небезпечним був його шлях. Він мусив і через бурхливі ріки перепливати, і на круті скелі видиратися, і перетинати безводні пустелі, поки, нарешті, вийшов на берег океану. Юнак умів добре плавати, але подолати океан людині не під силу. Поки він сидів біля води і розмірковував, як перебратися через океан, до берега припливла велика чорна черепаха.

– Я перевезу тебе, – сказала вона, – тільки спитай у Старого Мудреця, що мені робити, щоб опуститись на дно. Бо стільки вже літ плаваю по поверхні. Страшно стомилась і хотіла б відпочити на м'якому мулистому дні.

Хуан Сяо пообіцяв черепасі виконати її прохання, сів їй на спину, і черепаха попливла. Вони пливли всю ніч, а на світанку побачили протилежний берег. Саме тут жив Старий Мудрець. Юнак зайшов на подвір'я, і тут Старий Мудрець спитав його:

– Що тебе привело до мене?

– Я хотів був поставити тобі лише одне запитання. Та по дорозі люди попросили додати до нього ще три. Тож прошу відповісти на всі чотири.

– Жодного разу я не відповідав більше, ніж на три запитання,— сказав на це Старий Мудрець.

Хуан Сяо розгубився. Що робити? Маєш чотири запитання, а відповідь можна дістати лише на три. Якщо не виконати прохання мешканців великого міста, то вони ніколи не збудують захисного муру. Цим скористаються їхні вороги, вдеруться до міста, зруйнують його, повбивають старих та дітей, а молодих чоловіків та жінок заберуть у рабство.

Може, залишити без відповіді прохання батька німої дівчини? Але тоді й дівчина, і її старий батько будуть до самої смерті нещасними.

Не виконати прохання черепахи? Але це було б величезною невдячністю з його боку! Вона всю ніч везла його по бурхливому океану, і він дав їй обіцянку, що спитає, як їй опуститись на дно.

Отже, залишається його власне запитання. То що ж робити? Хлопець думав дуже довго, а Старий Мудрець терпляче чекав, коли він нарешті почне розмову.

І тоді Хуан Сяо зробив так, як і належить робити шляхетній людині. Він виконав прохання мешканців великого міста, вбитого горем старого і черепахи. А сам вирішив залишитись без поради.

Ось що відповів Старий Мудрець на всі три запитання:

– Викопай заступом те, що заховано під західним рогом муру, – і мур більше не розвалюватиметься.

Вирви у дочки старого три червоні волосинки на голові – і вона почне розмовляти.

Дістань із рота черепахи те, що їй не належить, – і вона зможе опуститись на дно.

Так відповів Старий Мудрець і одразу ж зник. Мусив Хуан Сяо повертатися, так і не дізнавшись, як роздобути весільний подарунок для пожадливого батька своєї нареченої.

Сумний прийшов він на берег океану. Тут, погойдуючись на хвилях, на нього вже чекала чорна черепаха.

– Що тобі сказав Старий Мудрець? – поцікавилась вона, побачивши юнака.

– Перевези мене через океан, тоді скажу.

Ступивши на берег, юнак звелів черепасі роззявити рота. А в роті в неї лежала перлина завбільшки така, як ягода вишні. Хуан Сяо дістав перлину – і черепаха одразу ж опустилася на дно.

Юнак подався далі. Знову перетнув стрімкі гори, безлюдні пустелі та глибокі ріки. І нарешті досяг того села, де жила німа дівчина. Батько так само сидів на порозі, а поруч з ним стояла його красуня-донька. Впізнавши Хуана Сяо, старий простяг до нього руки й вигукнув:

– Невже Старий Мудрець не захотів допомогти безталанній дівчині?!

Хуан Сяо мовчки підійшов до дочки, висмикнув у неї з голови три червоні волосини. І – о диво! Дівчина одразу ж заговорила, а три червоні волосини в руках Хуана Сяо перетворилися на три золоті нитки.

Коли Хуан Сяо дійшов до великого міста, назустріч йому вийшли всі мешканці.

– Чи приніс ти нам відповідь Старого Мудреця? – запитав найстаріший з громадян.

Хуан Сяо підійшов до західного рогу муру, взяв у одного з будівельників лопату й заходився копати землю. Не встиг він заглибитись навіть на два-три штихи, як наткнувся на щось тверде. Виявилося, що то лежать десять золотих цеглин.

– Тепер будуйте, стоятиме віки, – сказав Хуан Сяо і, не тямлячи себе від радості, кинувся бігти до рідного села.

Дуже не хотілося батькові Юань Мей віддавати свою дочку за наймита, але відступати від свого слова він не посмів, адже Хуан Сяо вручив йому весільний подарунок, який він сам визначив перед майже всіма мешканцями села.

Весело і дружно почали жити молоді, хоча Хуану Сяо доводилося знову працювати на крамаря від зорі до зорі...

Хуан Сяо так кохав свою дружину, що не міг і години прожити без неї. Аби не бігати по кілька разів на день додому, він намалював прекрасне обличчя Юань Мей на шовковій хустці і дивився на нього, коли випадала вільна хвилина. Та одного разу, коли юнак розіслав хустку перед собою, налетів вихор, підхопив її і поніс.

Довго літала хустка, поки нарешті опинилась у золотій залі імператорського палацу. Там вона й потрапила на очі самому правителю. Побачивши таке вродливе обличчя Юань Мей, імператор наказав своїм радникам:

– Хоч під землею, а таки розшукайте цю красуню й приведіть до мене!

Кинулися царські служники шукати невідому красуню по всіх кутках імперії. А коли завітали до бідної хатини Хуана Сяо і побачили там Юань Мей, то схопили її, посадовили в паланкін і бігом до столиці. Проте Юань Мей не розгубилась. Коли паланкін несли повз садибу крамаря, вона прошепотіла чоловікові, що вибіг на вулицю:

– Натягни на себе вивернутого овечого кожуха і прихось до палацу.

Дівчину привели до імператора, і той посадив її поруч із собою на трон.

Сидить Юань Мей на троні й плаче гіркими слізьми. Хоч як прагнув імператор розважити її – нічого не виходило.

Нарешті Юань Мей сказала:

– Вижени всіх служників із зали, мені гидко дивитися на них.

– Геть звідси! – закричав імператор на свою челядь. – Хіба ви не чули, що сказала нова імператриця Юань Мей? Надалі наказую виконувати всі її побажання!

Наполохані служники повибігали із зали, але Юань Мей не переставала плакати. Раптом розчинились двері, і до зали увійшов Хуан Сяо. На ньому був вивернутий овечий кожух. Юань Мей побачила його та як зарегоче.

Імператор зрадів, що дівчина повеселіла, та й питає її:

– Чого ти раптом почала сміятися?

Юань Мей відповідає йому:

– Та дуже вже потішний кожух у цього чоловіка. Коли б і в тебе такий був, я б завжди була весела.

Імператор зійшов з трону і давай тягти з Хуана Сяо його кожуха.

– Це несправедливо! – вигукнула Юань Мей. – Замість кожуха віддай йому свій одяг.

Правитель так і зробив.

Але тільки він нап'яв на себе кожуха, а Хуан Сяо вирядився в царське вбрання, Юань Мей голосно крикнула:

– Гей! Служники, варта! До мене!

Зала одразу наповнилася людьми.

– Отой, що в овечому кожусі, хотів убити імператора. Відрубайте йому голову!

Імператор навіть не встиг збагнути, що ж сталося, як кат уже відтяв йому голову.

А коли настала ніч, Хуан Сяо та Юань Мей утекли з палацу. До глибокої старості жили вони, кохаючи одне одного.

Завдання:

1. Розділіть текст на частини та надайте заголовок кожній частині.
2. Драматизуйте діалоги між:
 - а) батьком Хуан Сяо та батьком Юань Мей;
 - б) старим Мудрецем та Хуан Сяо.
3. Яку мораль відображено в казці?
4. Перекажіть казку за вашими планами.

Завдання 2.11. Прочитайте китайську народну казку «Хуан Сяо» та виконайте завдання.

Намальований півень

Жив собі митець, такий вправний, що його малюнки були, наче живі. Намалює птаха, – здається, от-от злетить; намалює звіра, – здається, от-от побіжить. А квіти у нього виходили настільки схожими на справжні, що злітались бджілки та сідали на них. За це прозвали його “чарівним митцем”. Більш за все він полюбляв малювати півників, і щоб було з чого малювати, тримав їх на подвір’ї. Було у нього кілька пістрявих горділивих красенів.

Мешкав в тій околиці один сільський мироїд. Щороку на свій день народження вимагав він подарунки у селян. Якось в черговий раз надіслав він в навколишні села своїх слуг. Пішли вони дворами, відбираючи худобу та птахів. Забрали півників і у митця. В усьому селищі не лишилося жодного когута, не було кому пробуджувати людей у ранковий час. Люди просипали й запізно бралися до праці. Всі лаяли мироїда.

Без співу півників в селищі стало зовсім тужливо. Всі ламали голову, як бути? Нарешті вирішили попросити митця намалювати півня. Краще б, звичайно, аби він міг співати, та якщо це неможливо, все одно, краще намальований півень, аніж ніякого.

Митець пообіцяв спробувати та з старанністю узявся за роботу. Він малював одну картину за другою, але жодна йому не подобалась. Кожного разу він розпочинав наново.

Зібралася вже ціла купа картин, і кожна була кращою від попередньої. А митець чахнув прямо на очах. Рівно п'ятнадцять днів малював він. А ввечері п'ятнадцятого дня йому, нарешті, вдалося намалювати півника, як

дві краплини води схожого на справжнього: у нього був яскраво-червоний гребінець, золотаве пір'я, темний з переливами хвіст; гордо стояв він на високих лапках, груди колесом, шия вигнута, дзьоб відкритий. Лишалось намалювати очі. Коли митець зробив останній штрих, півень раптом ожив і заплескав крилами. А митець, який віддав картині стільки сил, упустив пензель, глибоко позіхнув і заснув прямо на столі.

На світанку селище сповнилося голосним кукуріканням. Прокинувшись від співу півня, здивовані селяни пішли подивитись. Наблизившись до хатини митця і зазирнувши у вікно, вони побачили, що господар посвистує, а півень на малюнку у відповідь на свист плескає крилами, підскакує та кукурікає.

— А півень живий! Тепер ми знову будемо знати час і не будемо запізнюватися в поле,— раділи селяни.

Коли чутка про те, що митець намалював живого півня, який кукурікає щоранку, дійшла до мироїда, він подумав: “От же дивина!”— і надіслав слуг, повелівши принести йому півня.

Слуги мироїда застали митця за малюванням.

— Гей, ти! — гукнули вони його.— Прийшла і до тебе щаслива година. Наш господар почув, начебто ти намалював красивого півня, і бажає

отримати його. Краще за все буде, якщо ти сам подаруєш картину. Тоді хазяїн щедро винагородить тебе.

Митець втратив самовладання:

– Ця картина коштувала мені надто дорого, аби я продав її. Не потрібна мені аніяка винагорода. Навіть, якщо ви дасте цілу купу золота, я не погляну на неї!

Слуги відразу ж змінили тон:

– Ах ти голодранець, ти ще вихваляєшся! Ми тобі покажемо, де раки зимують!

З цими словами вони зірвали картину зі стіни і забрали з собою.

Виходячи, вони озирнулися та з усмішкою вигукнули:

– Ну що, радий?

Коли картина опинилась в руках мироїда, він підніс її до світла, аби краще було видно. Ледве він розгорнув свиток, як півень на картині відкрив очі, нахохлив пір'я та заворушився. Мироїд від радості рота роззявив:

– Він і справді живий!

Не встиг він розкрити рота, як півень заплескав крилами, витягнув шию і миттю віддзобав мироїдові обидва ока, і відразу ж проковтнув їх.

– Ой, ой! Боляче! – заголосив осліплий мироїд.– Скоріше спаліть проклятого півня!

Слуги схопили лампу і підпалили свиток. Але півень раптом зіскочив з картини, схопив дзобом палаючий свиток і став гасати з ним по кімнаті. Куди б він не біг, всюди займалося полум'я. Першими згоріли картини й свитки на стінах, далі меблі, а зрештою і весь будинок. Мироїд з усією своєю прислугою загинув у полум'ї. Коли зійшло сонце, півень стояв на купі залишків, викотивши груди колесом та витягнувши шию, і голосно співав.

Пішов митець і свиснув когутів. Той, плескаючи крилами, підлетів до нього. З того часу кожного ранку півень сповіщав людей, що день розпочався.

Переклад Чуда І. Г.

Завдання:

1. Розділіть текст на частини та надайте заголовок кожній частині.
2. Опишіть, якого гарного півника вдалося намалювати митцю.
3. Драматизуйте діалоги між:
 - а) мироїдом і митцем про продаж картини з півнем;
 - б) слугами і митцем.
4. Яку мораль відображено в казці?
5. Перекажіть казку за вашими планами.

Завдання 2.12. Прочитайте китайську народну казку «Чому кіт і собака ворогами стали» та виконайте завдання.

Чому кіт і собака ворогами стали

Жили колись дід та баба. Дітей у них не було, тож завели вони собі для розваги кота і собаку. Тварини дружили між собою, ходили одне за одним, мов тінь, і вірно служили своїм господарям. Піде, бувало, дід з дому, а вони разом зі старою стережуть обійстя, нікого чужого в дім не пускають. Берегли дід та баба своїх годованців більше, ніж скарб який, не били їх і не лаяли задарма, бо ті життя їм самотнє скрашували.

Пішов якось дід у гори трави накосити. Повертається з травною додому, аж бачить – на стежці чорна гадючка лежить. Певно, зголодніла, навіть повзти не може. Шкода стало дідові гадючку, сховав її за пазуху та й пішов далі. А вдома нагодував її, і вона невдовзі оклигала. Та ось життя повернуло так, що змушений був дід сказати гадючці:

– Іди, гадючко, від нас, бо рис уже закінчився. А трава в горах давно перестояла, тож нема у нас за що харчів купити.

Кивнула гадючка головою і мовила:

– Добра ти, діду, людина. Коли б не твоя ласка, я б тоді з голоду померла. Хотілося б мені віддячити тобі за це, та не знаю як. Все моє багатство – це мій довгий хвіст. Візьми його, поклади в дерев'яну скриньку і сховай подалі, щоб хто-небудь чужий не побачив. А коли потребуватимеш грошей, потряси хвоста – і з нього посипляться монети.

Одрубав дід гадючці хвоста, і вона вмить зникла. Поклав старий відрубаного хвоста у дерев'яну скриньку і закопав її позад кухні, куди чужі люди не зазирають.

Як тільки вичерпаються у старих гроші, вони викопують заповітну скриньку, дістануть звідти хвоста, тряснуть його, і на підлогу з дзенькотом посипляться мідяки. Позбирає дід монети, сходить на базар, купить олії, солі, рису, хмизу. Повернеться додому і починає обід варити. А коли зварить, поділить його на чотири частини: одну – бабі, другу – собаці, третю – котові, а четверту – собі. Так вони й жили.

Та ось постукав до них якось у двері мандрівний торговець. Боязно йому було самому серед темної ночі йти дорогою. Попросився переночувати. Впустив його старий.

А наступного ранку, ледве почало сіріти, зайшов дід тихенько за кухню, викопав скриньку, вийняв звідти гадючого хвоста, і на землю посипалися мідяки. Торговець почув дзенькіт монет за кухнею і миттю припав до вікна. Потім дочекався, коли старий пішов з дому, вибіг із кімнати, викопав скриньку, а після цього схопив своє коромисло з товарами і гайда з двору.

Приходить дід додому, а стара його зустрічає жалібним плачем.

– Що за лихо скоїлося? – спитав старий.

– Нашу дорогоцінну скриньку нічліжник украв! – відповіла бабуса.

– Таке верзеш, – не повірив їй дід. – Я закопав скриньку глибоко, як же він міг знайти її? Ти, певно, не там шукала, де слід.

Узяв старий заступа й пішов за хату. Довго він там порпався, геть усю землю перекопав, а скриньки немає.

Тяжко зажурилися дід з бабою. Старий лише зітхає, а баба все голосить. Саме в цей час кіт і собака зайшли до кімнати, бо вже настав час їсти. Бачать, у господарів сумні, згорьовані обличчя, видно, не до їжі їм. Зрозуміли кіт та собака, що в домі якась біда приключилася, а яка саме – не знають. Глянув дід на них, сумно зітхнув та й каже:

– Украв злодюга-торговець нашу скриньку. Треба б наздогнати його. То, може, побіжіте?

– Гайда зі мною, – сказав собака котові. – Може, зловимо його, а то бачиш, як наші благодійники побиваються.

Вибігли вони на вулицю – і в путь. Ідуть, приносяться до всього, придивляються, а скриньки ніде не видно. Вирішили йти до торговця прямо додому. Будинок його стояв у селі по той бік річки.

Підійшли вони до берега, вода вирами піниться, хвилі по ній одна за одною котяться. Котові страшно стало, і він скрутився в клубок.

– Не бійся, – підбадьорює його собака, – якимсь переберемося, я ж бо добре плаваю. А без скриньки нам додому дороги немає.

Побачив кіт, що собака нічого не боїться, набрався й собі сміливості й стрибнув псові на спину. Перепливли вони через річку й опинилися в селі. Ідуть сільською вулицею, до кожного двору зазирають, жодного не пропускають. Раптом бачать – стоїть на просторому подвір'ї великий будинок, а довкола нього сила-силенна людей – до весілля готуються. Приглянулися вони до людей і впізнали серед них нічліжника. То був сам наречений.

– Ти йди до кімнат,– шепнув собака котові на вухо,– і довідайся, куди торговець сховав нашу скриньку. Я б і сам з тобою пішов, та боюсь, помітять мене. Коли ж про все довідаєшся, біжи за село, я там чекатиму на тебе під крислатою вербою.

Кіт на знак згоди кивнув головою, нявкнув і перемахнув через паркан на подвір'я. Там він побачив відчинене віконце і невдовзі був уже в спальні. Всі кутки облазив, шукаючи заповітну скриньку, а її ніде немає.

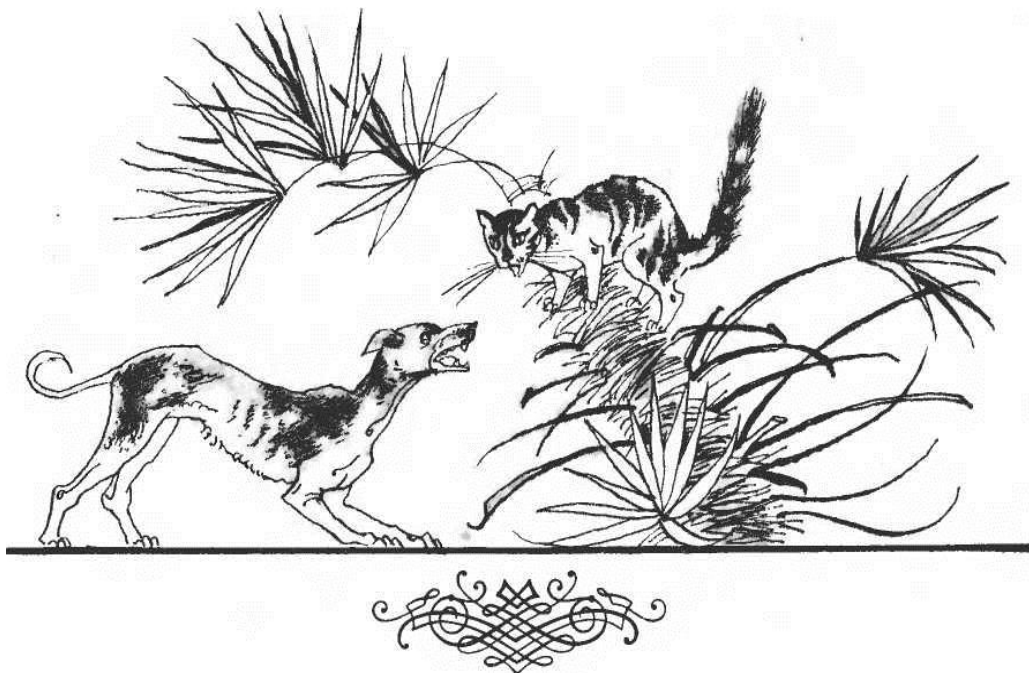
Сів він під ліжком і думає. Раптом бачить: з величезної скрині, що стояла під стіною, вилізла миша. Плигнув кіт на неї і схопив обома лапами. Затремтіла миша в котових лапах і почала благати, щоб він відпустив її. Кіт зиркнув на неї одним оком і мовив байдужим голосом:

– Якщо ти мені допоможеш, то відпущу.

– Все зроблю, пане коте, що накажеш,– пропищала миша.

– Вертайся до хазяйської скрині і подивись, чи немає там маленької дерев'яної скриньки. Як знайдеш, тягни її сюди.

Полізла миша до хазяйської скрині, хутко знайшла там заповітну скриньку і, низько кланяючись, віддала її котові. Той схопив скриньку і гайда з кімнати.

Господар побачив його вже на даху і давай репетувати:

– Ловіть кота! Він мої скарби покрав! Тримайте його!

Кинулися люди до kota, а він через паркан і навтіки. Примчав захеканий на край села під вербу, де на нього чекав собака. Перекинулися вони кількома словами і рушили додому. Коли підійшли до річки, собака суворо попередив kota:

– Побачиш рибу чи рака у воді, не роззявляй рота, бо випустиш скриньку.

Цього разу кіт уже не боявся води. Він сидів набундючений у собаки на спині й уявляв собі, як-то дід та баба дякуватимуть йому. Коли дісталися середини річки, він раптом побачив, що в воді грає риба. У kota навіть слинка з рота потекла. Не втримався він та як закричить:

– Ой, скільки тут риби!

Плюх! – це скринька у воду впала.

– Я ж тобі казав, щоб не роззявляв рота. Що ж тепер робити?

Допливли собака з котом до берега. Кіт плигнув на землю, а собака повернувся на середину річки. Довелося йому пірнати кілька разів, поки нарешті видобув із води дорогоцінну скриньку.

Стомився пес, сів на березі, заплющив очі і нестямився, як заснув. А кіт тим часом схопив скриньку і мерщій додому.

Побачив дід, що кіт скриньку приніс, зрадів, побіг до баби, щоб і її порадувати. Кинулися вони навперебій kota вихвалити: який він спритний, який розумний. Відкрив дід скриньку, дістав звідти гадючого хвоста, труснув його і, як і доти, на підлогу посипалися мідяки.

Пішов дід на базар, накупляв усякої всячини, наготував різних смачних страв і заходився кота пригощати. Той зручно вмовстився за столом і почав їсти. Коли ж бачить, собака біжить.

– Ах ти ж, дармоїде нещасний! Тільки й знаєш, що черево напихати! – накинувся з лайкою господар на собаку.

А кіт слухає та їсть. Хоча б слово мовив на захист приятеля. А собаці ж так хотілося й спрагу вгамувати, і поїсти, але чогось смачненького на його долю вже не залишилось. Довелось вдовольнитись котячими недоїдками.

Ось саме відтоді й почали ненавидіти собаки котів. Як побачать, одразу ж кидаються на них, ладні навіть горлянку перегризти.

Завдання:

1. Розділіть текст на частини та надайте заголовок кожній частині.
2. Драматизуйте діалоги між:
 - а) дідусем і гадючкою;
 - б) котом і собакою, коли вони вирушили шукати скриньку;
 - в) котом і мишею;
 - г) дідусем і бабусею, коли кіт, а потім собака повернулися додому.
3. Яку мораль відображено в казці?
4. Перекажіть казку за вашими планами.

Завдання 2.13. Прочитайте китайську народну казку «Без чого людині не обійтись» та виконайте завдання.

Без чого людині не обійтись

Правда це чи ні, але жив колись у невеликому селі старий батько з сином. Коли хлопцеві виповнилося десять років, батько тяжко захворів.

Якось увечері він покликав до себе сина, погладив його висохлою рукою по голові й сказав:

– Мені вже, певно, небагато залишилося жити, тож наостанку хотів би поговорити з тобою. Скажи мені, сину, без чого людині не обійтись?

Заливаючись гіркими слізьми, хлопець мовив у відповідь:

– Без грошей, тату. У багатих повно золота та срібла, тому вони і їдять смачно, і одяг гарний носять. Ніхто краще за них не живе.

– Ні, синку,– похитав головою батько,– не вгадав. Не в грошах справа. Гроші у багатіїв нечесно нажиті, вони їх у простих людей відібрали. Та настане такий час, коли народ прожене всіх глитаїв, і ніякі гроші їх не врятують.

– Тоді без рису та пшениці. У людини досить сил, щоб і поле орати, і хліб жати, і хмиз у горах збирати лише тоді, коли вона сита...

Батько знову похитав головою:

– Рис та пшениця, безперечно, дуже потрібні людям, але й без них можна на світі прожити.

«Без чого ж тоді людині не обійтись?» – замислився син. Думав довго, але чогось путнього так і не зміг придумати.

– Синку,– зрозумівши, що той неспроможний розгадати цієї загадки, звернувся до нього батько,– я скоро помру і залишу тобі у спадок оцю стару хатину, латаний-перелатаний одяг та трохи збіжжя. Такої спадщини тобі надовго не вистачить, тож доведеться покладатись лише на свій розум та руки. Кмітливий розум та вправні руки – ось що найпотрібніше людині! Саме вони дадуть тобі змогу і дім новий змурувати, і одяг ошатний справити, і їсти щодня смачно!

Поховав хлопчина батька і почав жити тим, що йому від батька у спадок дісталось. Надумали якось його сусіди нову хату ставити. Прийшли до хлопця й кажуть:

– Допоможи нам, брате, цеглу та черепицю носити. Ми в боргу не залишимося. Коли твоя хата розвалиться і ти надумаєш нову будувати, ми тобі теж допоможемо.

«Навіщо мені їхня допомога, адже в мене самого кмітливий розум і вправні руки. Обійдуся без них», – подумав хлопець і відмовився допомагати сусідам. Настала осінь, і сусіди вирішили пошити собі новий одяг. Прийшли вони до хлопця та й кажуть:

– Допоможи нам, брате, полотно покрохмалити. У тебе теж одяг порвався. Шитимеш новий, ми тобі також допоможемо.

«Навіщо мені їхня допомога, адже у мене самого кмітливий розум та вправні руки. Обійдуся без них», – подумав хлопець і відмовився допомагати сусідам. Настала весна, і сусіди заходилися готувати поле до посіву. Прийшли вони до хлопця й кажуть:

– Допоможи нам, брате, поле виорати. Коли ти засіватимеш своє поле, ми тобі допоможемо.

«Навіщо мені їхня допомога, адже у мене самого кмітливий розум та вправні руки. Обійдуся без них», – подумав хлопець і знову відмовився допомогти сусідам.

Та ось одного разу налетіла на село страшна буря. Вітром розвалило хлопцеві хату, одяг від страшної зливи перетворився на лахміття, сором таке

дрантя і на тіло натягувати. Та й збіжжя на той час у нього вже зовсім вичерпалося. Тоді він склав руки, задер голову до неба і почав молитись:

– О небо! Маю я кмітливую голову і вправні руки. Тож дай мені таку хату, яка б ніколи не розвалилася, такий одяг, який би ніколи не зносився; стільки збіжжя, щоб мені вистачило на все життя!

Та хоч скільки він благав, хоч скільки молив, а небо ніби й не чуло. Тоді він пригадав, як живуть його сусіди, як вони гуртом будують один одному хати, шують одяг, працюють у полі. Лише тоді хлопчина зрозумів свою помилку. Людині справді не обійтись ні без розуму кмітливого, ні без вправних рук, але тільки тоді вона з них матиме якусь користь, коли дбатиме не лише про себе, а й про інших людей!

Завдання:

1. Розділіть текст на частини та надайте заголовок кожній частині.
2. Драматизуйте діалоги між:
 - а) старим батьком і сином про те, без чого людині не обійтись;
 - б) хлопчиною та сусідами;
3. Репрезентуйте монолог хлопця, коли він зрозумів, без чого людині не обійтись.
4. Яку мораль відображено в казці?
5. Перекажіть казку за вашими планами.

ПЕРЕВІР СВОЇ ЗНАННЯ

Рольова гра-вікторина «У світі казок»

Тип І. «Угадай казку». Розділіться на дві групи: «українські казкарі» та «китайські казкарі». Перша група інсценує три уривки з українських казок,

друга – з китайських казок, не вказуючи їх назви. «Українські казкарі» вгадують назви китайських казок, уривки яких їм демонструють; «китайські казкарі» – вгадують назви українських казок. Кожна правильна відповідь оцінюється в 2 бали.

Тур II. *«Кмітливий казкознавець»*. Учні заздалегідь готують відповіді на запитання:

1. Які українські народні казки ви знаєте?
2. Яких героїв українських казок ви знаєте?
3. Яку мораль відображено в українських казках?
4. Які китайські народні казки ви знаєте?
5. Яких героїв китайських казок ви знаєте?
6. Яку мораль відображено в китайських казках?

Представники кожної групи надають бліц-відповіді. Кожна правильна відповідь оцінюється в 2 бали. Виграє та команда, яка отримає більше балів.

УКРАЇНСЬКА ЛІРИКА

Завдання 2.14. Прочитайте вірш О. Гончара «Ніч у Карпатах» та виконайте завдання.

Олесь Гончар

«Ніч у Карпатах»

Красива ніч, велика ніч,
Як марево сторіч.
Достиглий місяць з висоти
Освітлює хребти.
По каменю мій кінь ступа,
Вузька моя тропа!

Внизу озера білі хмар
І сторожкий маляр.
З собою я везу в сідлі
Пісні моїй землі:

“Якщо убитий в цих горах,
Мій коню, буду я,
Лети на схід, лети, мов птах,
Домівка там моя.
Помчиш ти в куряві доріг,
В закровленім сідлі
Усе, що зберегти я зміг
Для рідної землі:
Мою любов, і серця кров,
І трепетні пісні,
Що, їх складаючи, ішов
В чужій я стороні...”

Висока ніч, велика ніч,
Як марево сторіч.
І, скільки мій засягне зір, –
Стоять вершини гір.

Завдання:

1. Що оспівує поет в цьому вірші?
2. Знайдіть у тексті вірша опис природи і скажіть, як вона виглядає.
3. Що ви можете зробити для своєї рідної землі?

Завдання 2.15. Прочитайте вірш Т. Шевченка «Тече вода з-під явора» та виконайте завдання

Тарас Шевченко
«Тече вода з-під явора»

Тече вода з-під явора
Яром на долину.
Пишається над водою
Червона калина.
Пишається калинонька,
Явор молодіє,
А кругом їх верболози
Й лози зеленіють.

Тече вода із-за гаю
Та попід горою.
Хлюпочуться качаточка
Помеж осокою.
А качечка впливає
З качуром за ними,
Ловить ряску, розмовляє
З дітками своїми.

Тече вода край города.
Вода ставом стала.
Прийшло дівча воду брати,
Брало, заспівало.
Вийшли з хати батько й мати
В садок погуляти,
Порадитись, кого б то їм
Своїм зятем звати?

Завдання:

1. Куди тече вода з-під явора?
2. Куди тече вода із-за гаю?
3. Як граються качаточка на воді?
4. Що роблять дівчатка на ставці?

Завдання 2.16. Прочитайте вірш Л. Українки «Красо України, Подолля» та виконайте завдання.

Леся Українка
«Красо України, Подолля!»

Красо України, Подолля!
Розкинулось мило, недбало!
Здається, що зроду недоля,
Що горе тебе не знавало!

Он де балочка весела,
В ній хороші, красні села,
Там хати садками вкриті,
Срібним маревом повиті,
Коло сел стоять тополі,

Розмовляють з вітром в полі.
Хвилюють лани золотії,
Здається, без краю, – аж знову
Бори величезні, густії
Проводять таємну розмову.

Он ярочки зелененькі,
Стежечки по них маленькі,
Перевиті, мов стрічечки,
Збігаються до річечки,

Річка плине, берег рвучи,
Далі, далі попід кручі...

Красо України, Подолля!
Розкинулось мило, недбало!
Здається, що зроду недоля,
Що горе тебе не знавало!..

Завдання:

1. Який край описує Леся Українка в своєму творі?
2. Якими словами описує автор природу (дерева, річки, села)?

Завдання 2.17. Прочитайте вірш Г. Бойка «Дві киці-сестриці»
та виконайте завдання.

Григорій Бойко
«Дві киці-сестриці»

Дві киці-сестриці,
Зелені очиці,

Дві киці-сестриці
Схотіли водиці.
Корито стареньке
Стоїть біля хати,
На ньому любенько
Сидять голуб'ята.
Дві киці-сестриці
Про воду й забули,
Дві киці-сестриці
Поживу зачули.

У них оченята
Горять, мов жаринки:
– Смачні голуб'ята,
Аж котиться слинка! –

Плигнули... Та птицям
Вдалося злетіти,
А киці-сестриці
Упали в корито.

В холодній водиці
Нявчать кошенята...
Що, киці-сестриці,
Смачні голуб'ята?!

Завдання:

1. Як автор описує кішок?
2. Чи вдалося кицям-сестрицям з'їсти голуб'ят?

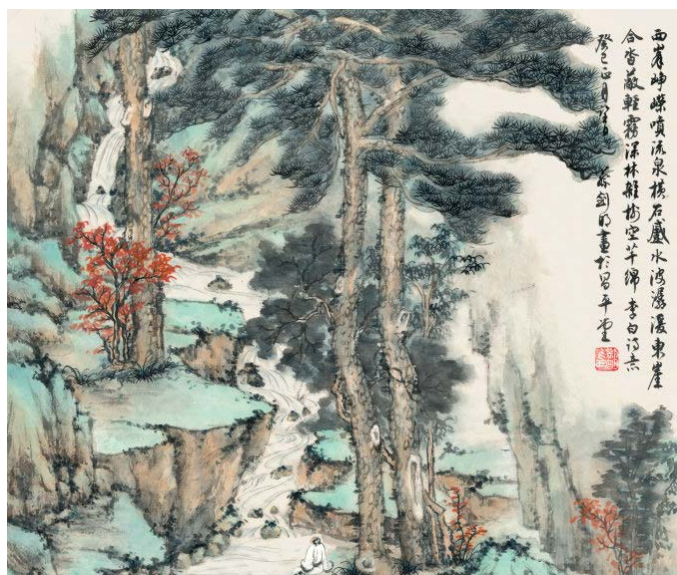
КИТАЙСЬКА ЛІРИКА

Завдання 2.18. Прослухайте віри Лі Бо «当涂赵炎少府粉图山水歌» у виконанні викладача. Прочитайте віри Лі Бо «Слухаю, як чернець Цзюнь 3 Шу грає на цитрі» в перекладі українською мовою та виконайте завдання.

李白

当涂赵炎少府粉图山水歌

峨眉高出西极天，罗浮直与南溟连。名公绎思挥彩笔，
驱山走海置眼前。满堂空翠如可扫，赤城霞气苍梧烟。
洞庭潇湘意渺绵，三江七泽情洄沿。惊涛汹涌向何处，
孤舟一去迷归年。征帆不动亦不旋，飘如随风落天边。
心摇目断兴难尽，几时可到三山巅。西峰峥嵘喷流泉，
横石蹙水波潺湲。东崖合沓蔽轻雾，深林杂树空芊绵。
此中冥昧失昼夜，隐几寂听无鸣蝉。长松之下列羽客，
对坐不语南昌仙。南昌仙人赵夫子，妙年历落青云士。
讼庭无事罗众宾，杳然如在丹青里。五色粉图安足珍，
真仙可以全吾身。若待功成拂衣去，武陵桃花笑杀人。

Лі Бо

Слухаю, як чернець Цзюнь 3 Шу грає на цитрі

Чернець, мій знайомий, з західного краю прибув,
З вершини Емей свою цитру чудову приніс,
Для мене він струни легкою рукою торкнув,
І я мов почув, як гуде по ущелинах ліс.
Струмком почуттів обізвалася в серці луна,
Від гір смарагдових до неба відкрився путь,
А цитра замовкла – така залягла тишина,
Що чути було, як ті хмари осінні пливуть.

Входжу в річку, грає осіння вода...
люблю свіжість цих лілій.
зриваю квіти, граюсь перлинами на пелюстках,
хвилюється заводь...
дивна ця година... громадяться шовкові хмари...
хотів би подарувати це все тому, хто за далеким небокраєм;
з тим, про кого думаю, нам не зустрітись більше...
в горі й надії дивлюся туди... північний вітер в обличчя.
(Переклад І. Лисевича та В. Іллі)

Завдання:

1. Що описував Лі Бо в своєму вірші?
2. Знайдіть в тексті слова, якими автор описував природу (гори, вода, квіти, хмари тощо).

Завдання 2.19. Прослухайте вірші Ду Фу у виконанні викладача.
Прочитайте вірші Ду Фу в перекладі українською мовою та виконайте завдання.

杜甫
日暮

牛羊下来久
各已闭柴门
风月自清夜
江山非故园
石泉流暗壁
草露滴秋根
头白灯明里
何须花烂繁

Ду Фу
Сонячний годинник

Корови і вівці повільно рухаються з пагорба,
Кожен селянин закрити плетені ворота.
Дує вітру та місяця порушує тиху ясну ніч,
Ця земля річок і пагорбів – це моя батьківщина.
Весна приходить зі сторони каміння та скель,
Осінь роса зрошує коріння трав.
Моє біле обличчя знаходиться в світлі проміння,
Що необхідне квітці, аби цвісти так?

Завдання:

1. Як автор називає свою Батьківщину?
2. Про які пори року розповідає поет? Чому ви так вважаєте?

杜甫
春望

国破山河在
城春草木深
感时花溅泪
恨别鸟惊心
烽火连三月
家书抵万金
白头搔更短
浑欲不胜簪

Ду Фу
Прихід весни

Країна у скорботі, хоча пагорби та річки живі,
У місті навесні зеленіють трави та дерева.
Квітка, до якої доторкнулася мить, зронила сльозу,
Скорботний птах вражає струни серця.
Пожежа маяка триває вже три місяці,
Листи з дому коштують десять тисяч монет.
Моє волосся біліє, від одного руху долоні.
Мені ледве вдається тепер втримати шпильку.

Завдання:

1. Яку пору року описує автор? Знайди в тексті її опис.
2. Що бентежить головну героїню?

Завдання 2.20. Прослухайте вірш Хуана Тінцзяня «新竹» у виконанні викладача. Прочитайте вірш Хуана Тінцзяня «Молодий бамбук» у перекладі українською мовою та виконайте завдання.

黄庭坚 (Huáng Tíngjiān)

新竹(xīn zhú)

插棘编篱谨护持，养成寒碧映涟漪。

(Chā jí biān lí jǐn hùchí, yǎng chéng hán
bì yǐng liányī)

清风掠地秋先到，赤日行天午不知。

(Qīngfēng lüè dì qiū xiān dào, chì rì xíng
tiān wǔ bùzhī)

解箨时闻声簌簌，放梢初见影离离。

(Jiě tuò shí wén shēng sù sù, fàng shāo
chū jiàn yǐng lí lí)

归闲我欲频来此，枕簟仍教到处随。

(Guī xián wǒ yù pín lái cǐ, zhěn diàn réng
jiào dào chù suí)

Хуан Тінцзянь

Молодий бамбук

Як огорожа служить колючий терен,
я юний бамбук за ним сховав.

Підріс мій бамбук, потягнувся до
води дорогоцінної листям і заплавав,

Відчувши осені холодної прихід,
вкраде вона літа всю красу.

Від жарких полуденних променів
мій бамбук, що підріс, мене ховав.

І ось уже почали падати всі листя,
бамбук втратив свою свіжість,

Із сумом спостерігаючи, як в'яне
бамбук від спеки, я розгублено

плакав.

На відпочинок сюди приходив
постійно,

від служби палацової втомившись
на заході,

Я спав тут під спів шурхоту листя
бамбука, любив я його, немов брата.

(Переклад російською мовою
Світлани Командровської)

Завдання:

1. Де посадив автор молодий бамбук?
2. Чому плакав молодий бамбук?
3. Як допомагав бамбук поету?

Завдання 2.21. Прослухайте вірш Су Ши «江上看山» у виконанні викладача. Прочитайте вірш Су Ши «З човна дивлюся на гори» у перекладі українською мовою та виконайте завдання.

蘇軾

(作品原文编辑) 江上看山

船上看山如走马①，倏忽②过去数百群。
前山槎牙③忽变态④，后岭杂沓⑤如惊奔。
仰看微径⑥斜缭绕⑦，上有行人高缥缈⑧。
舟中举手欲与言⑨，孤帆南去如飞鸟。

注释译文编辑词句注释

①走马：奔跑的骏马。

②倏忽：很快地，忽然。

③槎（chá）牙：形容不齐的样子。

④变态：改变形态。

Су Ши

З човна дивлюся на гори

З човна на гори дивлюся –
вони як жваві жеребці.
Швидко повз човни летить
у сто голів табун.
Попереду – чітко постають
скель велетенських зубці,
Позаду – злякано мчать геть
незліченні втікачі.
Вище дивлюся – крута стежка,
схил кам'янистий, високий.

⑤杂沓 (tà) : 沓, 一作“逐”, 杂乱。这里

形容“惊奔”的样子。

⑥微径: 山间小路。

⑦缭绕: 回环旋转。

⑧缥缈: 形容隐隐约约的样子。

⑨欲与言: 指想和山上的行人说话。

Неспішно йде по стежці

людина,

ледве помітна далеко.

Махаю рукою, гукнути хочу,

але забирає мене потік.

Як вільний птах, летить на

південь мій самотній човник.

Завдання:

1. З чим порівнює автор гори?

2. Що ще бачить поет, коли дивиться на гори?

Завдання 2.22. Прослухайте вірш Хе Шаоцзи «慈仁寺荷花池» у виконанні викладача. Прочитайте вірш Хе Шаоцзи «Ставок з лотосами в монастирі Цижень» у перекладі українською мовою та виконайте завдання.

何绍基
慈仁寺荷花池

坐看倒影浸天河，
风过栏干水不波。
想见夜深人散后，
满湖萤火比星多。

Хе Шаоцзи
Ставок з лотосами
в монастирі Цижень

Сидячи дивлюся, як відбивається
у воді Чумацький шлях,
Вітерець обдуває перила, але на воді
немає хвиль.
Можна уявити – пізно вночі, після
того як люди розійдуться,
Все озеро у світляках, їх більше, ніж
зірок.

Завдання:

1. Що описує автор?
2. Що подобається поету?

ПЕРЕВІР СВОЇ ЗНАННЯ

Рольова гра «Найкращий лірик»

Розділіться на дві групи: «українські лірики» та «китайські лірики». Перша група декламує українські вірші й готує презентацію за їх змістом, друга група – декламує китайські вірші й готує презентацію за їх змістом. Виступ оцінюється від 1 до 5 балів. Обмінюйтеся ролями. Виграє та команда, яка отримає більше балів.

РОЗДІЛ 3. ЧАРІВНИЙ СВІТ ТРАДИЦІЙНИХ СВЯТ

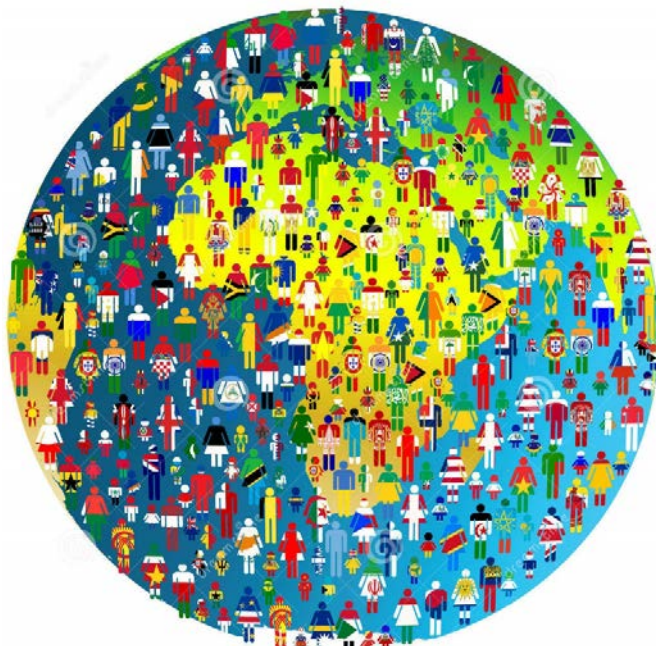
Я І КУЛЬТУРА

Завдання 3.1. Прочитайте текст «Як я розумію слово «культура»». Виконайте завдання після тексту.

Як я розумію слово «культура»

Слово “культура” походить від латинського слова *colere*, що означає культивувати, чи обробляти ґрунт. У середньовіччі це слово стало означати прогресивний метод обробки зернових, у такий спосіб виник термін *agriculture* чи мистецтво землеробства. Однак у XVIII і XIX ст. почали вживати і ворожість до людей, отже, якщо людина вирізнялася добірністю манер і начитаністю, її вважали “культурною”. Тоді це термін застосовувався переважно до аристократів, щоб відокремити їх від “некультурного” простого народу. Німецьке слово *Kultur* також означало високий рівень цивілізації. У нашому житті слово “культура” досі асоціюється із Оперним театром, прекрасною літературою, хорошим вихованням.

Сучасне визначення символізує переконання, цінності й виражальні засоби (застосовувані у літературі і мистецтві), що є загальними для якоїсь групи; вони служать для упорядкування досвіду та митного регулювання поведінки членів цієї групи. Засвоєння культури здійснюється за допомогою навчання. Культура створюється, культурі навчаються. Кожне покоління відтворює її і передає в наступному поколінні у вигляді цінностей, вірувань, норм, правил й ідеалів.

Культура формує особистості членів суспільства. Неконтрольована поведінка «дітей джунглів», які виявилися повністю позбавленими спілкування з людьми, свідчить про те, що вони не здатні засвоїти упорядкований спосіб життя, опанувати мову та навчитися добувати гроші на прожиття. Культурні цінності формуються з урахуванням добору певних видів поведінки й досвіду людей. Кожне суспільство здійснило свій добір культурних форм.

Навіть швидка зустріч із двома або кількома культурами переконує, що між ними є багато розбіжностей. Ми й Вони їздимо за різними сторонами, Вони розмовляють іншою мовою. В Україні різні думки про те, яка поведінка шалена, а яка нормальна, ми маємо різні поняття доброчесного життя. Значно складніше визначити спільні риси, властиві всім культурам, проте такі існують, як-от: спорт, спільна робота, танці, освіта, похоронні ритуали, звичай дарувати подарунки, гостинність, жарти, мова релігійних обрядів, спроби прогнозувати погоду тощо. У кожному суспільстві заборонено

убивство дружин і засуджується брехня, в жодному з них не схвалюється страждання. Усі культури сприятимуть задоволенню певних фізіологічних, соціальних і психологічних потреб, хоча у частковості можливі різноманітні варіанти.

Поряд із спільними рисами є чимало розбіжностей між як близькими, так і далекими культурами. Наприклад, у Німеччині двері в установі завжди щільно закриті, щоб роз'єднати людей. Німці вважають, що службовці відволікаються з посади. Навпаки, у США двері кабінетів зазвичай відкриті. Американці, які працюють у Німеччині, часто скаржилися, закриті двері викликали в них відчуття непривітності навколишніх лісів і почуття відчуження. Закриті двері для американця мають зовсім інший сенс, ніж для німця. У Китаї в сільській місцевості панують деякі старовинні новорічні обряди, серед яких виділяється звичай заклеювати вікна і двері папером, двері повинні бути закритими, щоб у будинок не проникли злі духи. Коли українці кажуть «зачинити двері», це означає «позбавляти когось змоги користуватися, займатися чим-небудь».

Можна багато навести прикладів спільного і «чужого» в різних культурах, але ми, українці, намагаємося бути толерантними, тобто терпимими, до інших культур та сприймати «чуже» з розумінням і повагою до народу, який створив цю культуру.

І. Оберіть правильну відповідь:

1. Слово “культура” походить від:

- а) латинського слова *colere* / *cultura*, що означає культивувати, чи обробляти ґрунт;
- б) німецького слова *Kultur*, що означає відвідувати театри, кінотеатри, ринки;
- в) китайського слова 文化 (*wénhuà*), що означає правильно розмовляти, одягатися та працювати.

2. Під *культурою* я розумію:

а) сукупність матеріальних і духовних цінностей, які створило людство протягом своєї історії;

б) сукупність фінансових активів і духовних цінностей, які створило людство протягом своєї історії;

в) сукупність норм поведінки і духовних цінностей, які створює людство на сучасному етапі євроінтеграції.

3. Мова – це прояв культури. Плекаючи мову, дбаючи про її розвиток, оберігаючи її самобутність, ми зберігаємо національну культуру.

А. Не згоден (згодна) з вищенаведеними висловлюваннями.

Б. Згоден (згодна) з вищенаведеними висловлюваннями.

В. Трудно визначитися.

4. «Діти джунглів»...

а) багато спілкуються з людьми, вони здатні опанувати мову та навчитися добувати гроші на прожиття;

б) повністю позбавлені спілкування з людьми, вони не здатні засвоїти упорядкований спосіб життя, опанувати мову та навчитися добувати гроші на прожиття;

в) захищають природу, файно спілкуються рідною та іноземною мовами.

5. У Китаї в сільській місцевості панують деякі старовинні новорічні обряди, серед яких виділяється звичай заклеювати вікна і двері папером, двері повинні бути закритими, щоб в будинок не проникли злі духи.

А. Правильно.

Б. Неправильно.

6. Коли українці кажуть «зачинити двері», це означає «позбавляти когось змоги користуватися, займатися чим-небудь».

А. Правильно.

Б. Неправильно.

II. Обговоріть з одногрупником, як ви розумієте поняття «культура».

Завдання 3.2. Прочитайте текст «Культура мови і культура мовлення». Виконайте завдання після тексту.

КУЛЬТУРА МОВИ І КУЛЬТУРА МОВЛЕННЯ

Мова і культура органічно пов'язані між собою. Мова – це прояв культури. «Мова утримує в одному духовному полі національної культури усіх представників певного народу і на його території, і за її межами. Вона цементує всі явища культури, є їх концентрованим виявом». Плекаючи мову, дбаючи про її розвиток, оберігаючи її самобутність, ми зберігаємо національну культуру.

Культура мовлення передбачає дотримання мовних норм вимови, наголосу, слововживання і побудови висловів, точність, ясність, чистоту, логічну стрункість, багатство і доречність мовлення, а також дотримання правил мовленнєвого етикету. Висока культура мовлення означає досконале володіння літературною мовою у процесі спілкування та мовленнєву майстерність.

Мова має свої закони розвитку, які відображаються у мовних нормах. Вільно володіти мовою означає засвоїти літературні норми, які діють у мовній системі: *правильна* вимова звуків і звукових комплексів, правила наголошування слів, лексико-фразеологічна, граматична, стилістична нормативність, написання відповідно до правописних і пунктуаційних норм.

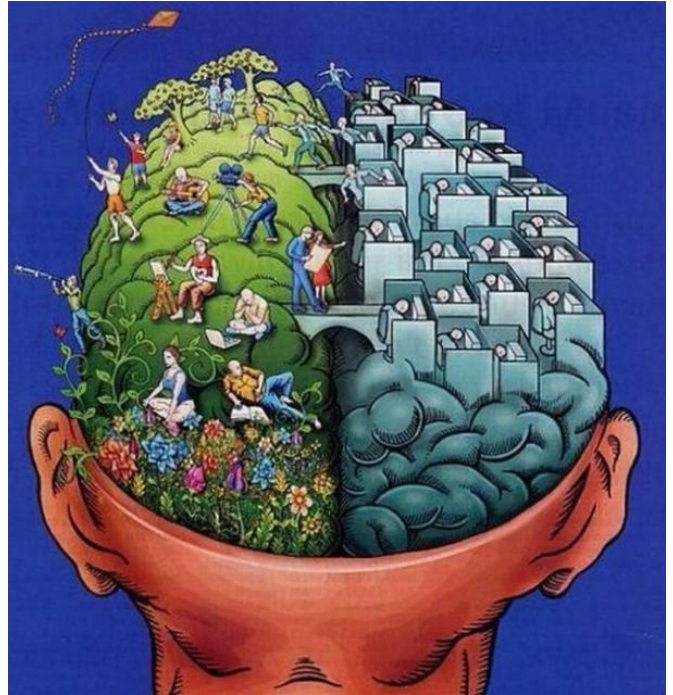
Точність мовлення – це уважне ставлення до мови, правильний вибір слова, добре знання відтінків значень слів-синонімів, правильне вживання фразеологізмів, крилатих висловів, чіткість синтаксично-сміслових зв'язків між членами речення.

Логічно правильне мовлення – це розумне, послідовне мовлення, яке відповідає законам логіки

і ґрунтується на знаннях об'єктивної реальності. Логічною помилкою, наприклад, вважають поєднання логічно несумісних слів: жахливо добрий, страшно гарний.

Змістовність мовлення передбачає глибоке осмислення теми й головної думки висловлювання, докладне ознайомлення з різнобічною інформацією з цієї теми, вміння добирати потрібний матеріал та підпорядковувати його обраній темі, а також повноту розкриття теми.

Доречність мовлення – це врахування ситуації мовлення, комунікативних завдань, складу слухачів (читачів), їхнього стану, настрою, зацікавлень. Передусім це використання належних мовних засобів, досягнення стильової відповідності. Наприклад, стандартні типові вислови-кліше доречні у діловому мовленні, але зовсім не доречні в розмовному.

Показник *багатства мовлення* – це великий обсяг активного словника, різноманітність граматичного конструкту. Звичайна людина використовує близько 3 тис. слів, добре освічена – 6–9 тис. слів, хоча розуміє в десять разів більше. Порівняймо: словник мови Т. Шевченка – понад 20 тис. слів.

Виразність мовлення означає використання невичерпних ресурсів виражальних засобів української мови і лежить в основі мистецтва володіння словом. Великою мірою – це вміння застосовувати виражальні засоби звукового мовлення – інтонація, логічний наголос, темп, жест, міміка, видозміни голосу, паузи, емоції, що передають настрій, оцінку, викликають потрібне сприйняття. Виразність мовлення – це «душа» мовлення, засіб самовираження.

Мова тоді буде *чистою*, коли буде правильно звучати, коли вживатимуться тільки літературно-нормативні слова і словосполучення, будуть правильні граматичні форми. Не варто «пускати» у свою мову грубі, жаргонні, особливо лайливі, вислови. Чистота мовлення – це відсутність суржику.

Суржик означає штучно змішану, нечисту мову, гібрид української і російської мов, що, безперечно, є загрозою для існування рідної мови, соціальним злом. На жаль, суржик існує понад одне століття і має лише негативну характеристику: «мішана й ламана мова», «мовний покруч», «мовний безлад», «низька мова», «напівмовність», «бур'ян» тощо. Причинами виникнення суржику науковці вважають тиск однієї мови на іншу, а також велику зовнішню подібність лексичного складу

й граматичної системи української і російської мов. Приклади суржику: не дивлячись на (замість незважаючи на), фамілія (замість прізвище), на рахунок (замість щодо), здача (замість решта), тоже (замість теж) тощо.

Ставлення до мови, потреба розвивати культуру мовлення формується передусім в сім'ї. Батьки закладають найпевніші основи поваги й любові до рідного слова. Школа додає теоретичних знань і практики, а далі протягом життя приходить досвід користування словом, збагачується лексика, поліпшується чистота мовлення. Але за однієї умови – подолання лінощів і бажання наполегливо працювати над своєю особистістю.

Оберіть правильну відповідь:

1. Культура мовлення передбачає ...

а) дотримання мовних норм, світових стандартів виробництва і правил мовленнєвого етикету;

б) дотримання мовних норм, правил мовленнєвого етикету та сприяння дружбі народів;

в) дотримання мовних норм вимови, наголосу, слововживання і побудови висловів, точність, ясність, чистоту, логічну стрункість, багатство і доречність мовлення, а також дотримання правил мовленнєвого етикету.

8. Суржик – це

А. «Чиста літературна мова», «чіткі висловлювання», «мовний стандарт», «висока мова», «норма мовлення».

Б. «Вдалий діалог», «російсько-українське говоріння», «запорука успішності спілкування», «офіційна розмова вчителів української мови».

В. «Мішана й ламана мова», «мовний покруч», «мовний безлад», «низька мова», «бур'ян».

Надайте відповіді на запитання:

1. Як пов'язані між собою мова і культура?
2. Які ви знаєте характеристики культури мовлення?
3. Як ви розумієте такі поняття:
 - правильність мовлення;
 - точність мовлення;
 - логічне мовлення;
 - змістовність мовлення;
 - доречність мовлення;
 - багатство мовлення;
 - виразність мовлення?

ПЕРЕВІР СВОЇ ЗНАННЯ

Рольова гра-вікторина «Культурна терапія»

А. Оберіть журі-експертів (4 особи) серед однокласників на чолі з учителем. Решта учнів розділяється на дві групи «діти джунглів» і «культурні особи». «Діти джунглів» провокують «культурних осіб» некоректною поведінкою (4 епізоди) типу: відсутність привітання і/або прощання, вживання розмовних слів і суржику, нехтування традиціями інших культур, відсутність дотримання етичних норм/пошани/поваги по відношенню до жінок/людей похилого віку/учителів тощо. «Культурні особи» після демонстрації сценок коментують кожний епізод та коригують їхню поведінку.

Коментарі і пропозиції «культурних осіб» оцінюються за 5-бальною шкалою. Журі слухає коментарі і пропозиції, потім ставить бліц-запитання до «дітей джунглів» і рахує бали.

1. Від якого слова походить слово “культура”?
2. За допомогою чого здійснюється засвоєння культури?
3. Назвіть спільні риси, властиві майже всім культурам.
4. Як треба ставитися до представників інших культур?
5. Назвіть характеристики культури мовлення.
6. Що шкодить сучасній українській літературній мові?

Представники кожної групи надають бліц-відповіді. Кожна правильна відповідь оцінюється в 2 бали.

Б. Після невеличкої перерви «діти джунглів» презентують відкориговані в етико-культурному плані епізоди своєї некоректної поведінки. Журі і «культурні особи» дивляться сценки. Сценки оцінюються за 5-бальною шкалою.

Журі підраховує бали. Виграє та команда, яка отримає більше балів.

КИТАЙСЬКІ ТРАДИЦІЙНІ СВЯТА ТА ЗВИЧАЇ

Завдання 3.3. *Ознайомтесь з китайським традиційним святом та виконайте завдання.*

А. *Прочитайте слова самотійно. Прослухайте вимовляння слів у виконанні носіїв мови. Повторіть нові слова за вчителем.*

1. 冬至 dōngzhì – Дунчжи
2. 农历 nónglì – місячно-сонячний календар
3. 节气 jiéqì – сезон
4. 传统节日 chuántǒng jiérì – традиційне свято
5. 古代 gǔdài – древній
6. 习俗 xísú – звичай
7. 庆祝冬天到来 qìngzhù dōngtiān dàolái – привітання з зимою

8. 能量 néngliàng – сила
9. 循环 xúnhuán – цикл
10. 幸运 xìngyùn – вдалиий

Б. З'єднайте слова в колонці А з картинками в колонці Б. Закрийте колонку з картинками та перекладіть слова українською мовою в парах.

А

农历 nónglì

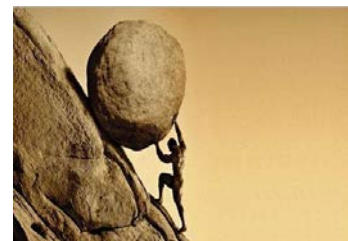
古代 gǔdài

能量 néngliàng

循环 xúnhuán

幸运 xìngyùn

Б

2014年1月 农历癸巳(蛇)年甲子月 建国65年						
日	一	二	三	四	五	六
			1 元旦	2 初二	3 初三	4 初四
5 初五	6 初六	7 初七	8 腊八节	9 初九	10 初十	11 十一
12 十二	13 十三	14 十四	15 十五	16 十六	17 十七	18 十八
19 十九	20 大寒	21 廿一	22 廿二	23 小年	24 廿四	25 廿五
26 世界环境日	27 廿七	28 廿八	29 廿九	30 除夕	31 春节	

В. Прочитайте текст «Свято Зимового Сонцестояння» та виконайте післятекстові завдання.

dōngzhì rì
冬至日

dōngzhì rì shì nónglì de jiéqì zhōngzhòngyào de yí gè jiérì zhè yī chuántǒng jiérì yì
冬至日是24农历的节气中 重 要的一个节日，这一 传 统 节日一

bānzài yuè huò rì qīngzhù dōngzhì rì shì yí niándāngzhōngbáitiānzùiduǎn yèwǎnzùicháng
般在12月21或22日庆祝。冬至日是一年当 中 白 天 最 短，夜 晚 最 长

de yì tiān dōngzhì rì guòhòu báitiānhuìbiàndécháng éryèwǎnhuìbiàndéduǎn gǔdài dōng
的一天。冬至日过后，白 天 会 变 得 长，而 夜 晚 会 变 得 短。古 代，冬

zhì rì zhè yì tiānyǒu qīngzhù dōngtiāndàolái zhè yī xí sú zhè yì tiān rénmen huì zǎo qǐ
至日这一天有“庆 祝 冬 天 到 来”这一习俗。这一天，人 们 会 早 起，

chuānshàngpiàoliangyīfu xiānghùzhùfú qīngzhù dōngtiānde dàolái zhōngguó rén rèn wéi
穿 上 漂 亮 衣 服，相 互 祝 福，庆 祝 冬 天 的 到 来。中 国 人 认 为，

dōngzhì rì dàoláizhì rì qǐ dà zì rán huì jī xù néng liàng kāishǐ xīn de xún huán dōngzhì rì bèi
冬至日到来之日起，大 自 然 会 积 蓄 能 量，开 始 新 的 循 环。冬 至 日 被

rèn wéi shì xìng fú xìng yùn de yì tiān
认为是幸福，幸 运 的 一 天。

Надайте відповіді на запитання:

dōngzhì rì shì zhōngzhòngyào de jiérì ma
1. 冬至日是 中 重 要的 节 日 吗？

dōngzhì rì de shíhòu zhōngguó rén rèn wéi shén me
2. 冬至日的时候 中 国 人 认 为 什 么？

dōngzhì rì shì yì nián dāng zhōng bái tiān hái shì yè wǎn zuì duǎn ma
3. 冬至日是一年当中白天还是夜晚最短吗?

Г. Доповніть речення відповідними за змістом словами.

1. 冬至日是24_____的节气中重要的一个节日。
dōngzhì rì shì yì nián dāng zhōng _____ zuì duǎn, _____ zuì cháng de yì tiān
2. 冬至日是一年当中_____最短, _____最长的一天。
dōngzhì rì dào lái zhī rì qǐ dà zì rán huì jī xù _____ kāi shǐ xīn de _____
3. 冬至日到来之日起, 大自然会积蓄_____, 开始新的_____。
dōngzhì rì bèi rèn wéi shì xìng fú, _____ de yì tiān
4. 冬至日被认为是幸福, _____的一天。

xún huán, yè wǎn, xìng yùn, nóng lì, bái tiān, néng liàng
循环, 夜晚, 幸运, 农历, 白天, 能量

Д. Складіть діалог за темою «Цікаво знати про Свято Зимового Сонцестояння».

Е. Висловіть свою думку про традиційне привітання китайців з зимою.

Ж. Напишіть листа своєму другу китайською мовою про найцікавіше у святкуванні «Дунчжи».

З*. Намалюйте епізод святкування «Дунчжи».

Завдання 3.4. Ознайомтесь з китайським традиційним святом та виконайте завдання.

А. Прочитайте слова самостійно. Прослухайте вимовляння слів у виконанні носіїв мови. Повторіть нові слова за вчителем.

1. 除夕 chúxī – Чусі
2. 最后 zuìhòu – останній
3. 收拾 shōushi – прибирати

4. 布置 bùzhì – прикрашати
5. 扔掉脏东西，旧东西 zàng dōngxī, jiù dōngxī – викидати брудні та старі речі
6. 团年饭 tuánniánfàn – збиратися за святковим столом
7. 做饭 zuòfàn – готувати
8. 饭菜 fàncài – страви
9. 饺子 jiǎozi – пельмені
10. 鱼 yú – риба
11. 送 sòng – дарувати
12. 礼物 lǐwù – подарунок
13. 红包 hóngbāo – червоний конверт з грошима
14. 庆祝到第二天 qìngzhù dào dì èr tiān – веселитися до світанку

Б. З'єднайте слова в колонці А з картинками в колонці Б. Закрийте колонку з картинками та перекладіть слова українською мовою в парах.

А

收拾 shōushi

布置 bùzhì

扔掉脏东西，旧东西 zàng dōngxī, jiù dōngxī

Б

团年饭 tuánniánfàn

做饭 zuòfàn

饭菜 fàncài

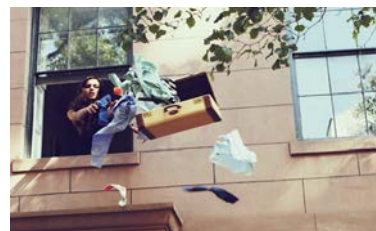
饺子 jiǎozi

鱼 yú

送 sòng

礼物 lǐwù

红包 hóngbāo

В. Прочитайте текст «Переддень Нового Року (Чусі)» та виконайте післятекстові завдання.

xīnniánqiányè chùxī
新年前夜(除夕)

zàizhōngguó chùxīshìyìniándezuì
在中国, 除夕是一年的最

hòuyìtiān “chú” yìsìshì dù
后一天。“除”意思是“度

guò xī yìsìshì yèwǎn yě
过” 夕意思是“夜晚”也

jiùshìshuōyìniándezuìhòuyìtiān
就是说一年的最后一天

guòqùzhīhòujiùshìxīnniánle chùxīqiánjǐtiānrénmēndǎsǎowèishēng bùzhìfángjiān shōushífáng
过去之后就是新年了。除夕前几天人们打扫卫生, 布置房间, 收拾房

jiān rēngdiàoāngdōngxī jiùdōngxī zhèyàngzàixīnde yìniánjiùhuìyǒuhěnduōqián zàichùxīyè
间, 扔掉脏东西 旧东西 这样在新的一年就会有 很多钱。在除夕夜

gēnjùchuántǒng quánjiārénhuì jùzài yìqǐchītuánniánfàn yìbāndōuhuì zuòshíjígècài qízhōngfàn
根据传统, 全家人会聚在一起吃团年饭。一般都会做十几个菜, 其中饭

zhuōshàngbìbùkěshǎo d shì jiǎozihéyú wǎnshang qīnrénzhī jiānhuì hùsònglǐwù huì gěi háizifā
桌上必不可少的是饺子和鱼。晚上, 亲人之间会互送礼物, 会给孩子发

hóngbāo chùxīyè háizimenkěyǐzuòzìjǐxiǎngzuòdeshìhé dàrénmenyìqǐqīngzhùdàodìèrtiān
红包。除夕夜 孩子们可以做自己想做的事和大人一起庆祝到第二天。

Надайте відповіді на запитання:

chùxīshìyìniándezuìhòuyìtiānma
1. 除夕是一年的最后一天吗?

chúxīqiánjǐtiānrénmenyàozuòshénme
2. 除夕前几天人们要做什么？

fànzhuōshàngbìbùkěshǎodeshìshénmecài
3. 饭桌上必不可少的是什么菜？

chúxīyèháizimenkěyǐzuòshénme
4. 除夕夜孩子们可以做什么？

Г. Доповніть речення відповідними за змістом словами.

zàizhōngguó shíyìniánde yìtiān
1. 在中国, _____ 是一年的_____一天。

chúxīqiánjǐtiānrénmen wèishēng fángjiān fángjiān
2. 除夕前几天人们_____卫生, _____房间, _____房间。

quánjiārénhuìjùzàiyìqǐchī
3. 全家人会聚在一起吃_____。

wǎnshang qīnrénzhījiānhuìhùsònglǐwù huìgěiháizifā
4. 晚上, 亲人之间会互送礼物 会给孩子发_____。

qízhōngfànzhuōshàngbìbùkěshǎo d shì hé
5. 其中饭桌上必不可少的是_____和_____。

jiǎozi hóngbāo shōushi dǎsǎo zuìhòu chúxī bùzhì yú tuánniánfàn
饺子 红包, 收拾, 打扫, 最后, 除夕, 布置, 鱼 团年饭

Д. Складіть діалог за темою «Цікаво знати про Переддень Нового Року (Чусі)».

Е. Висловіть свою думку про традиційну підготовку китайців до Нового року.

Ж. Напишіть листа своєму другу китайською мовою про найцікавіше у святкуванні «Чусі».

З*. Намалюйте епізод святкування «Чусі».

Завдання 3.5. Ознайомтесь з китайським традиційним святом та виконайте завдання.

A. Прочитайте слова самостійно. Прослухайте вимовляння слів у виконанні носіїв мови. Повторіть нові слова за вчителем.

1. 春节 Chūnjié – свято Весни
2. 买糖果 mǎi tángguǒ – купувати цукерки
3. 举办 jǔbàn – проводити
4. 各种各样 gè zhǒng gè yàng – різноманітний
5. 文化活动 wénhuà huódòng – культурні заходи
6. 组织 zǔzhī – організовувати
7. 当地 dāngdì – місцевий
8. 戏剧团 xìjù tuán – оперна група
9. 表演 biǎoyǎn – виступ
10. 播放电影 bòfàng diànyǐng – показ кінофільмів
11. 舞龙舞狮 wǔ lóng wǔ shī – танець лева
12. 春节晚会 chūnjié wǎnhuì – новорічний концерт
13. 贴带有祝福的春联 tiē dài yǒu zhùfú de chūnlián – наклеювати на дверях новорічні написи з побажаннями щастя
14. 雪花剪纸 xuěhuā jiǎnzhǐ – паперові візерунки у вигляді сніжинок
15. 大门 dàmén – головні ворота
16. 大红色的灯笼 dà hóngsè de dēnglóng – великі червоні ліхтарі
17. 挂 guà – вішати

Б. З'єднайте слова в колонці А з картинками в колонці Б. Закрийте колонку з картинками та перекладіть слова українською мовою в парах.

А

买糖果 mǎi tángguǒ

Б

戏剧团 xìjù tuán

播放电影 bòfàng diànyǐng

舞龙舞狮 wǔ lóng wǔ shī

春节晚会 chūnjié wǎnhuì

福的春联 zhùfú de chūnlián

雪花剪纸 xuěhuā jiǎnzhǐ

大门 dà mén

大红色的灯笼 dà hóngsè de dēnglóng

В. Прочитайте текст «Свято Весни (Чуныцзе)» та виконайте післятекстові завдання.

chūnjié
春节

chūnjié jiù xiàng wǒ men de shèng dàn jié tā
春节就像我们的圣诞节，它

shì zhōng guó zuì zhòng yào de yí gè jié rì chūn jié
是中国最重要的一个节日。春节

qián rén men huì gòu mǎi táng guǒ ròu shuǐ guǒ děng zài chūn jié qī jiān huì jǔ bàn gè zhǒng gè yàng de wén
前，人们会购买糖果、肉、水果等。在春节期间会举办各种各样的文

huà huó dòng huì zǔ zhī dāng dì xì jù tuán biǎo yǎn huì bō fàng diàn yǐng rén men huì wǔ lóng wǔ shī kàn chūn
化活动，会组织当地戏剧团表演，会播放电影。人们会舞龙舞狮，看春

jié wǎn huì chūn jié hái yǒu yí gè xí sú jiù shì zài mén shàng tiē dài yǒu zhù fú de chūn lián zài chuāng hù shàng
节晚会。春节还有一个习俗就是在门上贴带有祝福的春联，在窗户上

tiē xuě huā jiǎn zhǐ ér zài dà mén shàng huì guà liǎng gè dà hóng sè de dēng lóng
贴雪花剪纸，而在大门上会挂两个大红色的灯笼。

Надайте відповіді на запитання:

chūnjié xiàng wǒ men shén me jié rì
1. 春节像我们什么节日?

chūnjié qián rén men huì gòu mǎi táng guǒ ma
2. 春节前，人们会购买糖果吗?

chūnjié de shí hòu rén men xǐ huān kàn shén me
3. 春节的时候人们喜欢看什么?

Г. Доповніть речення відповідними за змістом словами.

1. _____ ^{jiùxiàngwǒméndeshèngdànjié} 就像我们的圣诞节。
2. 在春节期间 ^{zàichūnjiéqījiānhuìjǔbàngèzhǒng} 会举办各种 ^{de} 的 ^{huódòng} 活动。
3. 人们会 ^{rénmenhuì} _____ ^{kànchūnjié} 看春节_____。
4. 在门上 ^{zàiménshàngtiēdàiyǒuzhùfúde} 贴带有祝福的_____。

^{wǔlóngwǔshī} 舞龙舞狮, ^{chūnlián} 春联, ^{wénhuà} 文化, ^{chūnjié} 春节, ^{wǎnhuì} 晚会, ^{gèyàng} 各种

Д. Складіть діалог за темою «Свято Весни (Чуньцзе)».

Е. Висловіть свою думку про традиційне відзначення Свята Весни (Чуньцзе).

Ж. Напишіть листа своєму другу китайською мовою про найцікавіше у святкуванні «Чуньцзе».

З*. Намалюйте епізод святкування «Чуньцзе».

Завдання 3.6. Ознайомтесь з китайським традиційним святом та виконайте завдання.

А. Прочитайте слова самотійно. Прослухайте вимовляння слів у виконанні носіїв мови. Повторіть нові слова за вчителем.

1. 元宵节 (灯笼节) Yuánxiāo jié (dēnglóng jié) – Свято ліхтарів
2. 各种各样的灯笼 gè zhǒng gè yàng de dēnglóng – різноманітні форми і розміри
3. 动物形状 dòngwù xíngzhuàng – схожі на тварин
4. 放烟花 fàng yānhuā – влаштовувати феєрверк
5. 舞龙 wǔ long – танець дракона
6. 荡秋千 dàng qiūqiān – катання на гойдалках

7. 跳舞 tiàowǔ – танцювати, водити хоровод
8. 元宵 yuánxiāo – рисові кульки
9. 干果 gānguǒ – сухофрукти
10. 谜语 míyǔ – загадка
11. 情人节 qíngrén jié – День святого Валентина

Б. З'єднайте слова в колонці А з картинками в колонці Б. Закрийте колонку з картинками та перекладіть слова українською мовою в парах.

А

放烟花 fàng yānhuā

舞龙 wǔ long

荡秋千 dàng qiūqiān

跳舞 tiàowǔ

Б

元宵 yuánxiāo

干果 gānguǒ

情人节 qíngrén jié

В. Прочитайте текст «Свято Ліхтарів» та виконайте післятекстові завдання.

yuánxiāojié dēnglongjié
元 宵 节 (灯 笼 节)

nónglì zhēngyuèshí wǔshì yuánxiāojié dēnglongjié zàizhèyìtiān shìzhōngxīnhuì
农 历 正 月 十 五 是 元 宵 节 (灯 笼 节) 。 在 这 一 天 ， 市 中 心 会
guāmǎndàdàxiǎoxiǎo gèzhǒnggèyàngdedēnglong zhèxiēdēnglongyǒudòngwùxíngzhuàngde yǒu
挂 满 大 大 小 小 、 各 种 各 样 的 灯 笼 。 这 些 灯 笼 有 动 物 形 状 的 ， 有
huādexíngzhuàngde hái yǒushuǐguǒxíngzhuàng zàixiāngcūnrénmenhuìfàngyānhuā huìwǔlóng
花 的 形 状 的 ， 还 有 水 果 形 状 。 在 乡 村 人 们 会 放 烟 花 ， 会 舞 龙 ，
tiàowǔ dàngqiūqiān huòshì jǔbànrqítā de yìxiēhuódòng yuánxiāojiéshìxīnniánjiàqī de zuì
跳 舞 ， 荡 秋 千 ， 或 是 举 办 其 他 的 一 些 活 动 。 元 宵 节 是 新 年 假 期 的 最

hòu yì tiān zhè yì tiān rén men huì chī yuán xiāo dài yǒu tián xià huò gāng uǒ de nuò mǐ qiú zhè yì
后一天，这一天人们会吃元宵（带有甜馅或干果的糯米球）。这一

tiān rén men huì zài dēng long shàng xiě mí yǔ huì cāi dēng mí yuán xiāo jié yě shì zhōng guó de qíng rén
天人们会在灯笼上写谜语，会猜灯谜。元宵节也是中国的情人
jié
节。

Надайте відповіді на запитання:

yuán xiāo jié yǒu bié de míng zì ma shén me míng zì
1. 元宵节有别的名字吗？ 什么名字？

yǒu méi yǒu dòng wù xíng zhuàng de dēng long
2. 有没有动物形状的灯笼？

yuán xiāo jié de shí hòu rén men huì chī shén me
3. 元宵节的时候人们会吃什么？

yuán xiāo jié shì bú shì zhōng guó de qíng rén jié
4. 元宵节是不是中国的情人节？

Г. Доповніть речення відповідними за змістом словами.

nóng lì zhēng yuè shí wǔ shì
1. 农历正月十五是_____。

zài xiāng cūn rén men huì fàng huì wǔ lóng tiào wǔ dàng
2. 在乡村人们会放_____, 会舞龙, 跳舞, 荡_____。

yuán xiāo jié shì xīn nián jià qī de zuì hòu yì tiān zhè yì tiān rén men huì chī
3. 元宵节是新年假期的最后一天, 这一天人们会吃_____。

yuánxiāojié yě shì zhōngguó de
4. 元宵节也是中国的_____。

yānhuā qíng rén jié yuánxiāojié yuánxiāo qiūqiān
烟花, 情人节, 元宵节, 元宵, 秋千

Д. *Складіть діалог за темою «Свято ліхтарів».*

Е. *Висловіть свою думку про традиційне відзначення Свята ліхтарів.*

Ж. *Напишіть листа своєму другу китайською мовою про найцікавіше у святкуванні Свята.*

З*. *Намалюйте епізод святкування Свята ліхтарів.*

Завдання 3.6. *Ознайомтесь з китайським традиційним святом та виконайте завдання.*

А. *Прочитайте слова самотійно. Прослухайте вимовляння слів у виконанні носіїв мови. Повторіть нові слова за вчителем.*

1. 反法西斯抗日战争胜利日 Fǎn fàxī sī kàng rì zhànzhēng shèng lì rì – День перемоги у війні опору китайського народу японським загарбникам та у світовій антифашистській війні

2. 阅兵仪式 yuèbīng yíshì – військовий парад

3. 坦克 tǎnkè – танк

4. 大炮 dàpào – гармата

5. 武器 wǔqì – зброя

6. 战机 zhànjī – військовий літак

7. 技巧 jìqiǎo – трюки

8. 吸引大量观众 xīyǐn dàliàng guānzhòng – розважати і захоплювати публіку

9. 爱国电影 àiguó diànyǐng – патріотичні фільми

Б. З'єднайте слова в колонці А з картинками в колонці Б. Закрийте колонку з картинками та перекладіть слова українською мовою в парах.

А

阅兵仪式 yuèbīng yíshì

坦克 tǎnkè

大炮 dàpào

武器 wǔqì

战机 zhànjī

技巧 jìqiǎo

Б

爱国电影 àiguó diànyǐng

В. Прочитайте текст «День перемоги у війні опору китайського народу японським загарбникам та у світовій антифашистській війні» та виконайте післятекстові завдання.

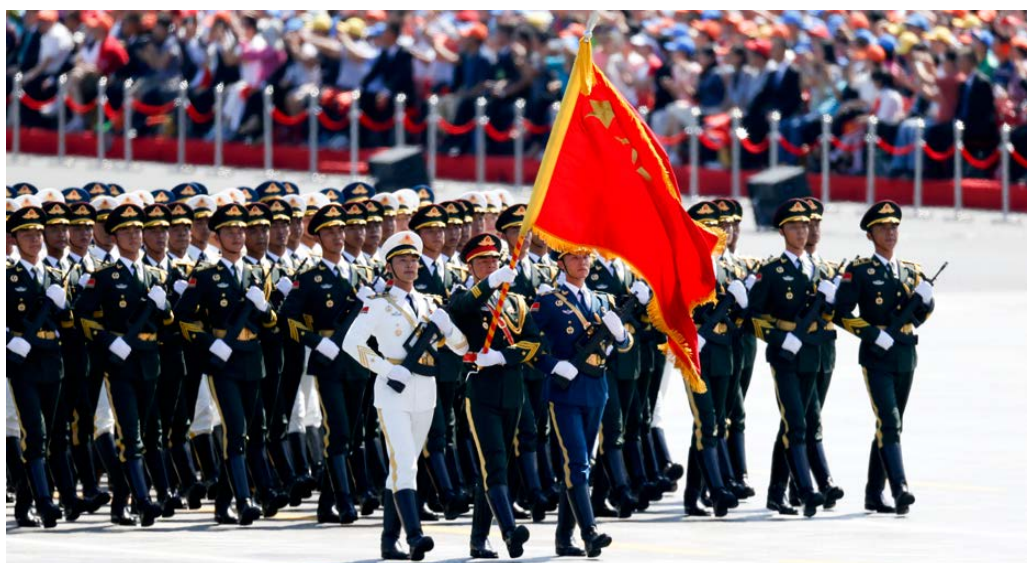
fǎnfǎxī sī kàng rì zhàn zhēng shèng lì rì
反法西斯抗日战争胜利日

měinián de yuè rì shì zhōngguó èr zhàn kàng rì zhàn zhēng shèng lì rì zhè yì tiān zài hěnduō chéng
每年的9月3日是 中国二战抗日战争胜利日。这一天在很多城

shì huì jǔ xíng yuè bīng yí shì yuè bīng shì shàng yǒu dà liàng tǎn kè dà pào yǐ jí qí tā yì xiē wǔ qì zhàn jī
市会举行阅兵仪式，阅兵式上有大量坦克、大炮以及其他一些武器。战

huì zhǎn xiàn fēi xíng jì qiǎo xī yǐn dà liàng guān zhòng zài jié rì de zhè wǔ tiān lǐ diàn shì shàng huì bō
会展现飞行技巧，吸引大量观众。在节日的这五天里，电视上会播

fàng ài guó tǐ cái diàn yǐng
放爱国体裁电影。

Надайте відповіді на запитання:

měiniándē yuè rìshìshénmejiérì
1. 每年的9月3日是什么节日?

zhèyìtiānzài hěnduō chéngshì huì jǔxíng yuèbīngyíshì duìma
2. 这一天在很多城市会举行阅兵仪式, 对吗?

diànshì shàng huì bōfàng shénmeyàng de diànyǐng
3. 电视上会播放什么样的电影?

Г. Доповніть речення відповідними за змістом словами.

měiniándē yuè rìshìzhōngguó zhànzhēng rì
1. 每年的9月3日是 中国 战争 日。

zhèyìtiānzài hěnduō chéngshì huì jǔxíng yuèbīngshì shàng yǒu dàliàng
2. 这一天在很多城市会举行 _____, 阅兵式上 有大量 _____。

zài jiérì de zhè tiān lǐ diànshì shàng huì bōfàng tǐcái diànyǐng
3. 在节日的这 _____ 天里 电视上 会播放 _____ 体裁电影。

tǎnkè shènglì àiguó èrzhàn kàng rì yuèbīngyíshì wǔ
坦克 胜利 爱国, 二战 抗日 阅兵仪式, 五

Д. Складіть діалог за темою «День перемоги у війні опору китайського народу японським загарбникам та у світовій антифашистській війні».

Е. Висловіть свою думку про традиційне відзначення Дня перемоги у війні опору китайського народу японським загарбникам та у світовій антифашистській війні.

Ж. Напишіть листа своєму другу китайською мовою про найцікавіше у святкуванні Дня перемоги у війні опору китайського народу японським загарбникам та у світовій антифашистській війні.

З*. Намалюйте епізод святкування Дня перемоги у війні опору китайського народу японським загарбникам та у світовій антифашистській війні.

Завдання 3.7. Ознайомтесь з китайським традиційним святом та виконайте завдання.

А. Прочитайте слова самостійно. Прослухайте вимовляння слів у виконанні носіїв мови. Повторіть нові слова за вчителем.

1. 教师节 Jiàoshī jié – День учителя
2. 贺卡 hèkǎ – листівка
3. 表达尊敬 biǎodá zūnjìng – знак поваги
4. 开放 kāifàng – відкритий
5. 毕业生 bìyè shēng – випускники
6. 感谢老师 gǎnxiè lǎoshī – дякувати наставникам (викладачам)
7. 辛勤工作 xīnqín gōngzuò – наполеглива праця
8. 给老师洗脚 gěi lǎoshī xǐ jiǎo – мити учителям ноги
9. 尊敬 zūnjìng – пошана
10. 可敬 kě jìng – почесний

Б. З'єднайте слова в колонці А з картинками в колонці Б. Закрийте колонку з картинками та перекладіть слова українською мовою в парах.

А

贺卡 hèkǎ

毕业生 bìyè shēng

给老师洗脚 gěi lǎoshī xǐ jiǎo

Б

尊敬 zūnjìng

В. Прочитайте текст «День учителя» та виконайте післятекстові завдання.

jiàoshījié
教师节

měiniándē yuè rì shì zhōngguó de jiàoshījié zhèyìtiān xiàngqítāgèguó yíyàng zhōng
每年的9月10日是中国的教师节。这一天，像其他各国一样，中
guó xuéshēng huì sòng gěi lǎoshī lǐwù huā hèkǎ yǐ biǎo dá zūnjìng jiàoshījié zhètiān xuéxiào bújǐn duì
国学生会送给老师礼物，花、贺卡以表达尊敬。教师节这天学校不仅对
zài xiào xuéshēng kāifàng yě huì huānyíng bìyèshēng huíxiào xuéshēngmen huì biǎoyǎn jiémù yǐ cǐ lái gǎn
在校学生开放，也会欢迎毕业生回校。学生们会表演节目以此来感
xiè lǎoshī men de xīnqín gōngzuò zhège jiérì yǒu yí gè gǔlǎo chuántǒng nà jiù shì xuéshēng gěi lǎoshī xǐ
谢老师们的辛勤工作。这个节日有一个古老传统，那就是学生给老师洗
jiǎo yǐ biǎoshì zūnjìng zhèyízuò fǎ fēicháng kějìng zhǐ yǒu zuì hǎo de xuéshēng huì zhèyàng zuò
脚以表示尊敬。这一做法非常可敬，只有最好的学生会这样做。

Надайте відповіді на запитання:

měiniándē yuè rìshíshénmeyàngdejìerì
1. 每 年 的 9 月 10 日 是 什 么 样 的 节 日 ?

zhōngguó xuéshēnghuì sònggěilǎoshī shénme
2. 中 国 学 生 会 送 给 老 师 什 么 ?

xuéshēnggěilǎoshīxǐ shénme
3. 学 生 给 老 师 洗 什 么 ?

Г. Доповніть речення відповідними за змістом словами.

měiniándē yuè rìshízhōngguóde
1. 每 年 的 9 月 10 日 是 中 国 的 _____。

zhōngguó xuéshēnghuì sònggěilǎoshī huā yíbiǎodázūnjìng
2. 中 国 学 生 会 送 给 老 师 _____、花、_____ 以 表 达 尊 敬 。

xuéshēngmenhuìbiǎoyǎnjiémùyǐcǐlái lǎoshīmen de
3. 学 生 们 会 表 演 节 目 以 此 来 _____ 老 师 们 的 _____。

xuéshēnggěilǎoshī yíbiǎoshì
4. 学 生 给 老 师 _____ 以 表 示 _____。

zūnjìng xīnqíngōngzuò hèkǎ jiàoshījié lǐwù gǎnxiè xǐjiǎo
尊 敬 , 辛 勤 工 作 , 贺 卡 , 教 师 节 , 礼 物 , 感 谢 , 洗 脚

Д. Складіть діалог за темою «День вчителя».

Е. Висловіть свою думку про традиційне відзначення Дня вчителя.

Ж. Напишіть листа своєму другу китайською мовою про найцікавіше у святкуванні Дня вчителя.

З*. Намалюйте епізод святкування Дня вчителя.

* * *

Що ви знаєте про китайські свята? Оберіть правильну відповідь:

1. Як китайці називають свято «Новий Рік»?

А. Свято Весни – Чуңьцзе (春节 chūnjié)

Б. Свято Зимового Сонцестояння – (寒至 hánzhì)

В. Свято Ліхтарів – (上灯夜 shàngdēngyè)

2. На Свято Весни китайці дотримуються такого звичаю: _____.
- A. 运动和唱歌
 - Б. 舞龙和猜谜语
 - В. 在门上贴带有祝福的春联, 在窗户上贴雪花剪纸, 而在大门上会挂两个大红色的灯笼。
3. На що схожі ліхтарі під час відзначення Свята Ліхтарів?
- A. 猫、手机和汽车
 - Б. 动物、花和水果
 - В. 电脑、狗和苹果
4. У День перемоги у Другій Світовій війні над Японією китайці проводять святкові паради, на яких можна побачити _____.
- A. 军事装备
 - Б. 自行车
 - В. 公共汽车
5. Особливістю святкування Дня вчителя в Китаї є давня традиція – учні _____.
- A. 收拾老师的家
 - Б. 学生给老师洗脚以表示尊敬
 - В. 学生会送给老师花, 买笔和铅笔
6. До традиційної китайської кухні можна віднести такі страви:
- A. Качка по-пекінськи, смажений рис, цзяоцзи, тофу, китайська лапша, міан-бао.
 - Б. Качка по-китайськи, смажена картопля, пельмені, соєвий хліб, лапша, пян-се.
 - В. Качка по-гонконгськи, смажені кабачки, вареники, тофу, китайські макарони, манти.

КИТАЙСЬКІ НАЦІОНАЛЬНІ СТРАВИ

Завдання 3.9. Ознайомтесь з рецептом приготування качки по-пекінськи. Назвіть продукти, що використовують китайці під час приготування качки по-пекінськи.

Качка по-пекінськи ^{běi jīng kǎo yā} 北京烤鸭

Інгредієнти:

1. Качка – 鸭肉 ^{yā ròu} 2,5–3 кг

2. Сіль – yán 盐

3. Мед – 4 ст. л. fēngmì 蜂蜜: 4 tāngchí 汤匙

4. Олія кунжутна – 1 ст. л.

zhīmaxiāngyóu tāngchí
芝麻香油: 1 汤匙

5. Соєвий соус 5 ст. л. jiàngyóu 酱油: 5 tāngchí 汤匙

6. Чорний перець мелений – 1 ст. л.

hēihújiāofěn shì
黑胡椒粉: 1 匙

7. Вода – 1 чашка shuǐ 水: 1 bēi 杯

Спосіб приготування zuòfǎ 做法:

Посоли́ти качку, намасти́ти медом, запекти в духовці при температу́рі 190 градусі́в протя́гом одні́єї годи́ни.

jiāng yā z i jiā yán yān zhì yòng fēng mì tú mǒ zài dù de kǎo xiāng zhōng kǎo yì
将鸭子加盐腌制，用蜂蜜涂抹，在190度的烤箱中烤一
xiǎo shí
小时。

Змішайте кунжутну олію із соєвим соусом та змастіть отриманою сумішшю. Потім, необхідно збільшити температуру духовки до 260 градусів та випікати протягом 25 хвилин. Змішайте 2 ст. л. меду та 1 ст. л. соєвого соусу і знову змастіть отриманою сумішшю качку.

jiāngzhīmá yóu yǔ jiàngyóu hùnhé bǎ jiàngzhī shuā shàng yā zi rán hòu bǎ kǎo
将 芝麻油与 酱油 混合，把 酱汁 刷 上 鸭子。 然后 把 烤

xiāngdewēndù shēng gāo zhì 260 dù bìng kǎo 25 fēn zhōng hùnhé tāng chí rán hòu hùnhé
箱 的 温度 升 高 至 260 度 并 烤 25 分 钟 。 混合 2 汤 匙。 然后 混合

liǎng sháo fēng mì hé yì sháo jiàng yóu shuā shàng chū lú de kǎo yā
两 勺 蜂 蜜 和 一 勺 酱 油，刷 上 出 炉 的 烤 鸭。

慢慢吃!

màn màn chī!

Завдання 3.10. Ознайомтесь з рецептом приготування китайського смаженого рису. Назвіть продукти, що використовують китайці під час приготування китайського смаженого рису.

Смажений рис ^{chǎo fàn} 炒饭

shí cái yǔ pèi liào
Інгредієнти: 食 材 与 配 料 :

1. Рис – 4 стакани ^{mǐ fàn} 米饭 – 4 ^{bēi} 杯

2. Морква – 1 шт. ^{hú luó bo} 胡萝卜 – 1 ^{gēn} 根

3. Смажена цибуля середнього розміру – 1 шт.

zhōngděngchéngdùdekǎoyángcōng gè
中 等 程 度 的 烤 洋 葱 – 1 个

4. Зубчик часнику – 1 шт. dàsuàn bàn
大 蒜 – 1 瓣

5. Свіжий імбир – 1 ч. л. shēngjiāng cháchí
生 姜 – 1 茶 匙

6. Яйця – 3 шт. jīdàn gè
鸡 蛋 – 3 个

7. Соняшникова олія – 2 ст. л. zhíwùyóu shí
植 物 油 – 2 匙

8. Зелена цибуля для прикраси – cōng zhuāngshìyòng
葱 – 装 饰 用

9. Приготоване куряче м'ясо – 225 гр.

shújīròu kè
熟 鸡 肉 – 225 克

Спосіб приготування zuòfǎ 做 法:

Приготувати рис:

zhǔnbèi zhǔmǐfàn
准 备: 煮 米 饭。

Подрібнити моркву та цибулю, подрібнити 1 ст. л. імбиру, залишити осторонь.

húluóbohéyángcōngmósuì qiē tāngchíjiāngbèiyòng
胡 萝 卜 和 洋 葱 磨 碎, 切 1 汤 匙 姜 备 用。

Налийте 2 ст. л. соняшnikової олії на велику пательню, додайте моркву, цибулю, часник, імбир, додайте 1 ч. л. солі та дрібку перцю, готуйте 3 хвилини. Додайте 225 г заздалегідь приготовленого м'яса. Розбийте яйця в миску та легко збийте вінчиком. Після цього перелийте яйця в миску. Смажте усі інгредієнти з рисом 2–3 хвилини, постійно помішуйте рис. Додайте 3 ст. л. соєвого соусу та готуйте ще 30 секунд.

zài dà jiǎnguō zhōng jiārù shízhíwùyóu , fàngrù húluóbo , yángcōng , dà
在大煎鍋中 加入2匙植物油，放入胡蘿卜、洋蔥、大

suàn , shēngjiāng , jiā cháchíyánhéshǎoxǔhújiāo , fānchǎo fēnzhōng , jiārù
蒜、生薑、加1茶匙鹽和少許胡椒，翻炒3分鐘，加入225

kèshújīròu , jiāngjīdàndǎrùwǎnzhōngqīngqīngjiǎobàn , ránhòujiāngjīdàndàorù
克熟雞肉。將雞蛋打入碗中輕輕攪拌。然後將雞蛋倒入

guōlǐ , jiāmífànbǎsuǒyǒucáiliàofānchǎo , fēnzhōng , búduànjiǎobàn , zuìhòu
鍋里。加米飯把所有材料翻炒2–3分鐘，不斷攪拌。最後

línrù shíjiàngyóuzàichǎo miǎo
淋入3匙醬油再炒30秒。

慢慢吃!

mànmàn chī!

Завдання 3.11. Ознайомтесь з рецептом приготування китайських пельменів (цзяо-цзи). Назвіть продукти, що використовують китайці під час приготування китайських пельменів (цзяо-цзи).

Цзяо-цзи jiǎozi 餃子

shícáijípèiliào
Інгредієнти: 食 材 及 配 料 :

1. Фарш м'ясний (свинина) – 400 гр. zhūròuxiàn 猪肉馅 – 400克 kè

2. Кріп (свіжий) – 200 гр. xīnxiānhuīxiāng 新鲜茴香 – 200克 kè

3. Цибуля (велика) – 1 шт. dàyángcōng 大葱 – 1个 gè

4. Імбир (свіжий корінь, приблизно 4–5 см) – 50 г.

xīnxiānshēngjiāng 新鲜生姜 – 50克 kè
4–5cm

5. Спеції (сіль та перець) – за смаком

xiāngliào yánhélàjiāo 香料 (盐和辣椒) – yīgèrénkǒuwèi 依个人口味

6. Мука пшенична / мука – 2 стакани miànfěn 面粉 – 2杯 bēi

7. Крохмаль – 1/3 стакани diànfěn 淀粉 – 1/3杯 bēi

8. Вода (холодна) – 1 стакан lěngshuǐ 冷水 – 1杯 bēi

zuòfǎ
Спосіб приготування 做法:

Приготувати тісто.

Готуємо начинку. До фаршу зі свинини додаємо дрібно нарізану зелень укропу, дуже дрібно нарізану цибулю та натертий на терці корінь імбиру. Додаємо сіль та перець за смаком. Змішуємо. Від шматка тіста відщипуємо невеличкі шматочки та розкачуємо їх на коржі.

У центр кожного коржа кладемо ложку начинки, потім наші цзяо-цзи перекладаємо до пароварки та готуємо 15–20 хвилин.

zhǔnbèi zuòmiàntuán
准备：做面团。

zhǔnbèixiànlìào zàiqiēsuìdezhūròuzhōngjiārùqiēsuìdexīnxiānhuīxiāng
准备馅料。在切碎的猪肉中加入切碎的新鲜茴香、

qiēsuìdeyángcōnghémósuìdeshēngjiāng yòngyánhéhújiāodiàowèibìngjiǎobànjūn
切碎的洋葱和磨碎的生姜，用盐和胡椒调味并搅拌均匀

yún niēchūyìxiǎokuàimiàntuán ránhòujiāngtāmēngǎnchéngxiǎomiànpí zàijiǎo
匀。捏出一小块面团，然后将它们擀成小面皮。在饺

zipízhōngxīnfàngyìsháoxiànbìngniējǐn bǎjiǎozifàngjìngguōzhōngzhǔ fēn
子皮中心放一勺馅并捏紧，把饺子放进锅中煮15–20分

zhōng
钟。

慢慢吃!

mànmàn chī!

Завдання 3.12. Ознайомтесь з рецептом приготування тофу.
Назвіть продукти, що використовують китайці під час приготування тофу.

jiāndòufu
Смажений тофу 煎豆腐

shícáijípèiliào
Інгредієнти: 食材及配料:

1. Тофу – 400 гр. dòufu 豆腐 – 400克

2. Яйця – 2 шт. jīdàn 鸡蛋 – 2个

3. Мука – 30 гр. miànfěn 面粉 – 30克

4. Рисове вино або херес – 5 мл.

mǐjiǔhuòxuělìjiǔ 米酒或雪利酒 – 5毫 升

5. Сіль – 15 гр. yán 盐 – 15克

6. Цибуля – 2 гр. yángcōng 洋葱 – 2克

7. Корінь імбиру – 2 гр. shēngjiāng 生姜 – 2克

8. Смалець (сало для смаження) – 100 гр.

féizhūròu 肥猪肉 – 100克

zuòfǎ
Спосіб приготування 做法:

1. Тофу наріжте ромбиками шириною в 6 мм.

dòufuqiēchéng háomǐkuāndexiǎokuài
豆腐切 成 6毫米宽的小 块。

2. Цибулю та імбир дуже дрібно наріжте.

jiāngyángcōnghéjiāngqiēchéngmò
将 洋葱和姜切 成末。

3. Розкладіть на тарілці тофу. Далі необхідно посипати тофу цибулею, імбиром, сіллю та полити рисовим вином (його європейський аналог – херес або інше біле вино). Залиште на деякий час, щоб тофу увібрав у себе смак та аромат приправ та спецій.

jiāng dòu fú bǎi rù pán, sǎ shàng yáng cōng, shēng jiāng, yán, dào rù mǐ jiǔ
将豆腐摆入盘，撒上洋葱、生姜、盐，倒入米酒

xiāng dāng yú ōu zhōu de xuě lì jiǔ huò qí tā bái pú táo jiǔ yān zhì yí duàn shí jiān
(相当于欧洲的雪利酒或其它白葡萄酒)。腌制一段时间，

dòu fú kě yǐ hěn hǎo dì xī shōu tiào liào de wèi dào hé xiāng qì
豆腐可以很好地吸收调料的味道和香气。

4. Тим часом в окремій посудині легенько збийте яйця.

zài lìng wài de yí gè wǎn lǐ miàn jiāng jī dàn dǎ sǎn
在另外的一个碗里面将鸡蛋打散。

5. Сало наріжте шматочками, покладіть на пательню, розтопіть, відокремте шкварки. Отриманий жир трішки підігрійте на сильному вогні.

jiāng féi zhū ròu qiē suì, fàng rù guō zhōng jiān huà bìng qǔ chū cán zhā gāo wēn jiā
将肥猪肉切碎，放入锅中煎化并取出残渣，高温加

rè zhū yóu
热猪油。

6. У широку тарілку необхідно насипати муку. Обваляйте в ній шматочки тофу, після цього опустіть їх у збиті яйця. Потім опустіть шматочки тофу на пательню з розігрітим жиром. Просмажте з обох боків.

jiāng miàn fěn dào rù kuān pán, jiāng dòu fú kuài zān qǔ shǎo liàng miàn fěn, rán
将面粉倒入宽盘，将豆腐块蘸取少量面粉，然

hòu jiāng qí jìn rù dǎ hǎo de jī dàn yè zhōng. rán hòu jiāng dòu fú piàn fàng rù zhū yóu jiān
后将其浸入打好的鸡蛋液中。然后将豆腐片放入猪油煎

guō zhōng, shuāng miàn jiān zhì
锅中，双面煎制。

7. Коли тофу набуде золотистого кольору, витягніть його за допомогою шумівки та викладіть на тарілку. Подавайте тофу із соєвим соусом. Під час подачі його можна посипати дрібно нарізаною зеленою цибулею.

dāngdòufubiànréngjīnhuángsèshí yònglòusháolāoqībīngfàngzàipánzishàng
当豆腐变成金黄色时，用漏勺捞起并放在盘子上

línjiàngyóu shàngcàishísǎshàngcōnghuā
淋酱油，上菜时撒上葱花。

慢慢吃!

mànmàn chī!

Завдання 3.13. Ознайомтесь з рецептом приготування китайської локшини. Назвіть продукти, що використовують китайці під час приготування китайської локшини.

zhōngshìmiàntiáotāng
Китайська локшина 中式面条汤

shícáijípèiliào
Інгредієнти: 食材及配料:

jīxiōngròu
1. Куряче філе – 鸡胸肉

miàntiáo
2. «Рисова» локшина – 面条

3. Упаковка соусу теріякі – 照烧酱 ^{zhàoshāojiàng}

4. Цукіні – 西葫芦 ^{xīhúlu}

5. Морква – 2шт. 两根胡萝卜 ^{liǎnggēnhúluóbo}

6. Три цибулини – 三个葱头 ^{sāngècōngtóu}

7. Дрібка каррі – 少许咖喱 ^{shǎoxǔgālǐ}

8. Сіль – 盐 ^{yán}

9. Чорний мелений перець – 黑胡椒粉 ^{hēihújiāofěn}

10. Оливкова олія – 橄榄油 ^{gǎnlǎnyóu}

Спосіб приготування ^{zuòfǎ} 做法:

Змішайте невелику кількість чорного перцю із каррі. Куряче філе промийте, наріжте шматочками та залишіть в маринаді на 2 хвилини. Сіль поки що не додаємо. Після того як м'ясо промаринується, трішки його солимо та смажимо протягом декількох хвилин з кожного боку.

jiāngshǎoliàng hēihújiāoyǔ gālíhùnhé chōngxǐ jīròu qiēchéngpiàn
将少量黑胡椒与咖喱混合。冲洗鸡肉，切成片，

jiāngjīròuzài jiàngliào zhōng yānzhì liǎnggèxiǎoshíxiānbùjiāyán jiāngròuyānzhì
将鸡肉在酱料中腌制两个小时先不加盐。将肉腌制

hòu zài jiāshǎoxǔyán bìngjiāngròuliǎngmiàngèjiānjǐfēnzhōng
后，再加少许盐，并将肉两面各煎几分钟。

Перекладаємо в тарілку. Цибулю ріжемо уздовж, смажимо у тій самій пательні. У каструлю заливаємо воду, ставимо на вогонь. Локшину промиваємо. Моркву ріжемо соломкою, смажимо в оливковій олії допоки не розм'якне.

jiāngjiānhǎoderòufàngzàipánzhōng jiāngyángcōngqiēhǎohòufàngrùguōzhōng
将煎好的肉放在盘中，将洋葱切好后放入锅中

fānchǎo dǎoshuǐshēnghuǒzhǔmiàn jiānghúluóboqiēchéngtiáo yònggǎnlǎnyóuzhà
翻炒，倒水生火煮面，将胡萝卜切成条，用橄榄油炸

zhìsōngruǎn
至松软。

У цю ж пательню додаємо цукіні. Овочі повинні бути м'якими, але одночасно і хрусткими. М'ясо змішуємо з овочами, підсолюємо. Часник пропускаємо через прес, до курки додаємо спеції. Вливаємо упаковку соусу теріякі. Змішуємо, тушкуємо ще три хвилини. Відварюємо локшину, потім перекладаємо у пательню, прогріваємо ще 3 хвилини. Подаємо відразу.

jiāngxīhúlufàngrùguōzhōng shūcàichǎozhìsōngcuì zài jiāngjīròufàngrù
将西葫芦放入锅中，蔬菜炒至松脆，再将鸡肉放入

héshūcàiyìqǐfānchǎo pāisuànbīngjiārùguōzhōng jiàng jiǎobànsān
和蔬菜一起翻炒。拍蒜并加入锅中，倒入照烧酱，搅拌三

fēnzhōng jiāngzhǔhǎodemiàntiáojiārù zàiyǒusānfēnzhōngjiùkěyǐchūguōle
分钟。将煮好的面条加入，再有三分分钟就可以出锅了。

慢慢吃!

mànmàn chī!

Завдання 3.14. Ознайомтесь з рецептом приготування мієн-бао.

Назвіть продукти, що використовують китайці під час приготування китайського мієн-бао.

Баоцзи ^{bāozi} 包子

Інгредієнти ^{shícái} 食材:

1. Фарш зі свинини – ^{zhūròuxiàn} 猪肉馅

2. Шматочок кореня імбиру – ^{xiǎokuàijiāng} 小块姜

3. Цибуля та зелена цибуля – ^{dàcōnghéyángcōng} 大葱和洋葱

4. Зелень за смаком, соєвий соус –

^{gēnjùkǒuwèijiānrùjiàngyóu}
根据口味加入酱油

5. Капуста білокачанна (або пекінська) –

yángbáicàihuòzhězhōngguóbáicài
洋白菜或者中国白菜

6. Сіль і перець – 盐、胡椒

Спосіб приготування 做法: zuòfǎ

Готуємо фарш:

Подрібнити зелену цибулю. Разом з нею узяти звичайну цибулю і також дрібно її покрити. Це все додаємо до фаршу.

ròuxiànzhōngfàngrùdàcōng bìngjiāngqiēhǎodeyángcōngyìqǐfàngrù zuìhǎo
肉馅中放入大葱，并将切好的洋葱一起放入，最好

jiāngqíqiēsùì
将其切碎。

Очистіть шматочок імбиру, потім його необхідно натерти на дуже дрібній терці. Імбир додати за смаком, додаємо до фаршу. Додаємо капусту та 2 ст. л. соєвого соусу до інших інгредієнтів. Досипаємо трішки перцю та наливаємо 2 л. кунжутної олії. До фаршу можна додати часник, кунжутну олію. Все змішуємо. На галушки із тіста викладаємо начинку. Смажимо на пательні.

shēngjiāngqùpí qiēsùì gēnjùkǒuwèifàngrùdàoròuxiànzhōng fàngrùqiē
生姜去皮，切碎，根据口味放入到肉馅中。放入切

hǎodebáicài jiāliǎngsháojiàngyóu fàngshǎoxǔhújiāo zhíwùyóu yěkěyǐjiā
好的白菜，加两勺酱油，放少许胡椒，植物油，也可以加

diǎnsuàn zhī má yóu jiāngxiànlìochōngfēnjiǎobàn bāozàigǎnhǎodemianpí
点蒜、芝麻油。将馅料充分搅拌，包在擀好的面皮

zhōng fàngzàiguōzhōngzhēngshújíkěshíyòng
中，放在锅中蒸熟即可食用。

慢慢吃!

mànmàn chī!

УКРАЇНСЬКІ ТРАДИЦІЙНІ СВЯТА ТА ЗВИЧАЇ

Завдання 3.15. *Ознайомтесь з українським традиційним святом та виконайте завдання.*

А. *Прочитайте слова самотійно. Прослухайте вимовляння слів у виконанні носіїв мови. Повторіть нові слова за вчителем.*

1. 新年 Xīnnián – Новий рік
2. 庆祝 qìngzhù – відзначати
3. 准备 zhǔnbèi – підготовка
4. 提前 tíqián – заздалегідь
5. 新年枞树 xīnnián cōng shù – ялинка
6. 显眼的地方 xiǎnyǎn de dìfāng – найвидніше місце
7. 小彩灯 xiǎo cǎi dēng – різнокольорові кульки
8. 玩具 wánjù – іграшки
9. 花环 huāhuán – гірлянда
10. 新年的气氛 xīnnián de qìfēn – новорічна атмосфера
11. 奥利弗沙拉 àolífú shālā – «Олів'є»
12. 鲱鱼毛皮沙拉 fēiyú máopí shālā – «оселедець під шубою»
13. 烧烤菜 shāokǎo cài – запіканки
14. 甜点 tiándiǎn – десерти
15. 乌克兰总统的新年讲话 Wūkèlán zǒngtǒng de xīnnián jiǎnghuà – звернення Президента України
16. 享受一个愉快的节日晚宴 , xiǎngshòu yīgè yúkuài de jiérì wǎnyàn – пригоститися святковою вечерею

Б. З'єднайте слова в колонці А з картинками в колонці Б. Закрийте колонку з картинками та перекладіть слова українською мовою в парах.

А

Б

甜点 tiándiǎn

烧烤菜 shāokǎo cài

鲱鱼毛皮沙拉 fēiyú máopí shālā

奥利弗沙拉 àolífú shālā

花环 huāhuán

玩具 wánjù

新年枞树 xīnnián cōng shù

小彩灯 xiǎo cǎi dēng

В. Прочитайте текст «Новий рік» та виконайте післятекстові завдання.

新年

xīnniánshì wū kè lánzuì shèng dà de jié rì yuè rì hé yuè rì jiù de yì nián jié shù
新年是乌克兰最盛大的节日。12月1日和1月1日——旧的一年结束，
xīn de yì nián kāi shǐ zhè shì yí gè quán jiā rén yì qǐ qīng zhù de jié rì wū kè lán rén tí qián jiù huì wéi
新的一年开始，这是一个全家人一起庆祝的节日。乌克兰人提前就会为
xīnnián zhǔnbèi mǎi xīnnián zōngshù fàng zài jiā lǐ xiǎn yǎn de dì fāng yòng xiǎo cǎi dēng wán jù huā
新年准备，买新年枞树放在家里显眼的地方，用小彩灯、玩具、花

huán tángguǒzhuāngshì zàifángjiānguàshànghuāhuán hé qì qiú zhèyàng jiù yǒu le xīnnián de qì
 环、糖果装饰。在房间挂上花环和气球,这样就有了新年的气
 fēn mā mā zǒngshì huì zuò hěnduō hǎo chī de zuì zhòng yào de shì ào lì fú shā lā fēi yú máo pí shā
 氛。妈妈总是会做很多好吃的,最重要的是奥利弗沙拉、鲱鱼毛皮沙
 lā shāo kǎo cài ròu cài tián diǎn de shí hòu dà jiā kàn wū kè lán zǒng tǒn de xīnnián jiǎng
 拉、烧烤菜、肉菜、甜点。12:00的时候大家看乌克兰总统的新年讲
 huà hé wǎn huì zhè shí hòu rén men zuò zài zhuō páng xiǎng shòu yí gè yú kuài de jié rì wǎn yàn
 话和晚会,这时候人们坐在桌旁,享受一个愉快的节日晚宴。

Надайте відповіді на запитання:

- wèntí xīnnián shì wū kè lán zuì shèng dà de jié rì ma
1. 问题: 新年是乌克兰最盛大的节日吗?
- wèntí de shí hòu dà jiā kàn shén me
2. 问题: 12:00的时候大家看什么?
- wèntí xīnnián zuì zhòng yào de cài shì shén me
3. 问题: 新年最重要的菜是什么?

Г. Доповніть речення відповідними за змістом словами.

- wū kè lán rén tí qián jiù huì wéi xīnnián mǎi xīnnián
1. 乌克兰人提前就会为新年_____, 买新年_____。
- xīnnián shì zuì shèng dà de jié rì
2. 新年是_____最盛大的节日。
- de shí hòu dà jiā kàn wū kè lán de xīnnián jiǎng huà hé wǎn huì
3. 12:00的时候大家看乌克兰_____的新年讲话和晚会。
- mā mā zǒngshì huì zuò duō hǎo chī de
4. 妈妈总是会做_____多好吃的。

hěn zōngshù zhǔnbèi zǒngtǒng wū kè lán
 很, 枞树, 准备, 总统, 乌克兰

Д. Складіть діалог за темою «Цікаво знати про Новий рік».

Е. Висловіть свою думку про традиційне святкування Нового року в Україні.

Ж. Напишіть листа своєму другу китайською мовою про найцікавіше у святкуванні Нового року.

З*. Намалюйте епізод святкування Нового року.

Завдання 3.16. Ознайомтесь з українським традиційним святом та виконайте завдання.

А. Прочитайте слова самотійно. Прослухайте вимовляння слів у виконанні носіїв мови. Повторіть нові слова за вчителем.

1. 圣诞节 Shèngdàn jié – Різдво Христове
2. 宗教 zōngjiào – релігійне
3. 神圣夜 shénshèng yè – Святий Вечір
4. 房子的角落 fángzi de jiǎoluò – у куті хати
5. 保护家庭幸福的象征 bǎohù jiātíng xìngfú de xiàngzhēng – символ добробуту та оберега роду
6. 象征 xiàngzhēng – символ
7. 菜蜜粥 cài mì zhōu – кутя
8. 唱颂歌的传统 chàng sònggē de chuántǒng – колядування
9. 中庆祝上帝之子的诞生 zhōng qìngzhù shàngdì zhīzǐ de dànshēng – прославляти народження Божого Сина
10. “基督诞生了！” jīdū dànshēngle – «Христос народився!»
11. “赞美他！” zànměi tā – «Славіте його!»
12. 谷物花束 gǔwù huāshù – дідух

Б. З'єднайте слова в колонці А з картинками в колонці Б. Закрийте колонку з картинками та перекладіть слова українською мовою в парах.

А

神圣夜 shénshèng yè

Б

菜蜜粥 cài mì zhōu

唱颂歌的传统 chàng sònggē de chuántǒng

谷物花束 gǔwù huāshù

В. Прочитайте текст «Різдво Христове» та виконайте післятекстові завдання.

shèngdànjié
圣诞节

shèngdànjiéshì yí gè hěn dà de zōngjiàojiérì cóng yuè rì kāishǐ zhèjiàoshénshèng yè
圣诞节是一个很大的宗教节日，从1月6日开始。这叫神圣夜。

zhèshì yí gè yúkuài de jiérì bǎ jiā rén dài dào le jiérì cān zhuō páng zài fáng zi de jiǎo luò lì fàng
这是一个愉快的节日，把家人带到了节日餐桌旁，在房子的角落里放

zhè gǔ wù huā shù bǎo hù jiā tíng xìng fú de xiàng zhēng zài zhuō zi shàng shàng yǒu shí èr gè cài yáo
着谷物花束——保护家庭幸福的象征。在桌子上有十二个菜肴，

xiàng zhēng zhe yí nián zhōng de gè yuè zài zhōng jiān de shì dì yī dào cài mì zhōu zài shèng dàn jié
象征着一年中的12个月，在中间的是第一道菜蜜粥。在圣诞节

nà tiān yǒu chàng sòng gē de chuán tǒng āi jiā āi hù biǎo yǎn gē sòng yē sū dàn shēng de chǎng
那天，有唱颂歌的传统——挨家挨户表演歌颂耶稣诞生的场

jǐng zài sòng gē zhōng qīng zhù shàng dì zhī zǐ de dàn shēng dài lái wēn nuǎn de zhù yuàn zhè yì tiān
景。在颂歌中庆祝上帝之子的诞生，带来温暖的祝愿。这一天

dà jiā dǎ kāi dà mén děng dài chàng sòng gē de kè rén zhè xiē tiān yào wèn hòu jī dū dàn shēng le
大家打开大门，等待唱颂歌的客人。这些天要问候“基督诞生了！”

rén men yě huí dá zàn měi tā duì yú suǒ yǒu wú kè lán rén lái shuō shèng dàn jié shì yí gè chōng mǎn
人们也回答“赞美他！”。对于所有乌克兰人来说，圣诞节是一个充满

xī wàng de huān lè jià qī
希望的欢乐假期。

Надайте відповіді на запитання:

- wèn tí shèng dàn jié shén me shí hòu kāi shǐ
1. 问题: 圣诞节什么时候开始?
- wèn tí zài zhuō zǐ shàng yǒu shí yí gè cài yáo ma
2. 问题: 在桌子上有十一个菜肴吗?
- wèn tí shí èr gè cài xiàng zhēng shén me
3. 问题: 十二个菜象征什么?
- wèn tí gǔ wù huā shù bǎo hù jiā tíng xìng fú de xiàng zhēng ma
4. 问题: 谷物花束——保护家庭幸福的象征吗?

Г. Доповніть речення відповідними за змістом словами.

- shèng dàn jié shì yí gè hěn dà de jié rì
1. 圣诞节是一个很大的____节日。
- zài fáng zǐ de jiǎo luò lì fàng zhe bǎo hù jiā tíng xìng fú de xiàng zhēng
2. 在房子的角落里放着____—保护家庭幸福的象征。
- zài zhuō zǐ shàng yǒu gè cài yáo
3. 在桌子上有____个菜肴。

zhèxiētiānyàowèn hòu rénmen yě huí dá
4. 这些天要问候“_____！”人们也回答“_____”。

zài sòng gē zhōng shàng dì zǐ zǐ de dàn shēng dài lái wēn nuǎn de zhù yuàn
5. 在颂歌中_____上帝之子的诞生，带来温暖的祝愿。

qīng zhù jī dū dàn shēng le zōng jiào shí èr gǔ wù huā shù zàn měi tā
庆祝, 基督诞生了, 宗教, 十二谷物花束, 赞美他

Д. *Складіть діалог за темою «Цікаво знати про Різдво Христове».*

Е. *Висловіть свою думку про традиційне святкування Різдва Христового в Україні.*

Ж. *Напишіть листа своєму другу китайською мовою про найцікавіше у святкуванні Різдва Христового.*

З*. *Намалюйте епізод святкування Різдва Христового.*

Завдання 3.17. *Ознайомтесь з українським традиційним святом та виконайте завдання.*

А. *Прочитайте слова самотійно. Прослухайте вимовляння слів у виконанні носіїв мови. Повторіть нові слова за вчителем.*

1. 上个世纪 shàng gè shìjì – минуле століття
2. 权利奋斗 quánlì fèndòu – відстоювати і боротися за права
3. 胜利 shènglì – перемога
4. 接受祝贺 jiēshòuzhùhè – приймати вітання
5. 特别的是 tèbié de shì – особлива відмінність
6. 明黄 míng huáng – яскраво-жовтий
7. 含羞草 hánxiū cǎo – мімоза
8. 好心情 hǎo xīnqíng – гарний настрій
9. 认识的人 rènshì de rén – знайомі

Б. З'єднайте слова в колонці А з картинками в колонці Б. Закрийте колонку з картинками та перекладіть слова українською мовою в парах.

А

胜利 shènglì

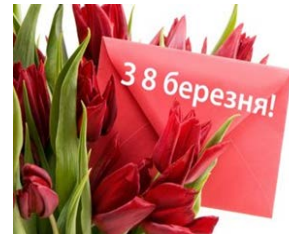
接受祝贺 jiēshòuzhùhè

明黄 mínghuáng

含羞草 hánxiū cǎo

认识的人 rènshì de rén

Б

В. Прочитайте текст «Міжнародний жіночий день» та виконайте післятекстові завдання.

guó jì fù nǚ jié
国际妇女节

yuè rì zài wū kè lán qīng zhù guó jì fù nǚ jié shàng gè shì jì chū suǒ yǒu nǚ xìng dōu wéi zì
3月8日在乌克兰庆祝国际妇女节。上个世纪初，所有女性都为自

jǐ de quán lì fèndòu xiànzàizhèyìtiānshìshènglìdexiàngzhēng suǒyǒunǚxìngjiēshòunánxìngde
己的权利奋斗。现在这一天是胜利的象 征 ,所有女性接受男性的

zhùhè jiérìkǎpiànshàngkěyǐxiěchūntiāndezhùfú sònglǐwùhéxiānhuā rúguǒshìsònggěi
祝贺。节日卡片 上 可以写 春 天的祝福,送 礼物和 鲜花。如果是 送给

xiǎonǚhái yěkěyǐsòngwánjù tèbiédeshì xǔduōwūkèlánnánrénssòngmínghuángdehánxiūcǎode
小女孩,也可以送 玩具。特别的是,许多乌克兰男人送 明 黄的含羞草的

huāzhīérbúshìsònghuā měiniánzhègeshíhòu hánxiūcǎodōuhuìwéinǚxìngdàiláihǎoxīnqíng yuè
花枝而不是送 花。每年 这个时候,含羞草都会为女性带来好 心情。3月8

rìnǐkěyǐzhùhènǐdemāmā zǔmǔ jiějiě lǎoshī péngyǒuhé rènshìderénjiérìkuàilè
日你可以祝贺你的妈妈、祖母、姐姐、老师、朋友和认识的人节日快乐。

Надайте відповіді на запитання:

yuè rì zài wūkèlánnshìshénmejiérì
1. 3月8日在乌克兰是什么节日?

guójìfùnǚjiéshìshènglìdexiàngzhēngma
2. 国际妇女节是胜利的象 征 吗?

yuè rì nǐkěyǐzhùhèshuí
3. 3月8日你可以祝贺谁?

Г. Доповніть речення відповідними за змістом словами.

yuè rì zài wūkèlánnqìngzhù
1. 3月8日在乌克兰庆祝_____。

xiànzàizhèyìtiānshì _____ de _____, suǒyǒunǚxìngjiēshòunánxìngdexùhè
2. 现在这一天是_____的_____,所有女性接受男性的祝贺。

3. 许多乌克兰男人送 ^{xǔduō wūkè lánán rén sòng} _____ 的 ^{de} _____ 的花枝而不是送花。
^{dé huā zhī ér bú shì sòng huā}
4. 送礼物和 ^{sòng lǐ wù hé} _____。
5. 每年这个时候, 含羞草都会为女性带来 ^{měi nián zhè gè shí hòu hán xiū cǎo dōu huì wéi nǚ xìng dài lái} _____。

shèng lì guó jì fù nǚ jié xiàng zhēng xiān huā hán xiū cǎo hǎo xīn qíng míng huáng
 胜利, 国际妇女节, 象征, 鲜花, 含羞草, 好心情, 明黄

Д. *Складіть діалог за темою «Міжнародний жіночий день».*

Е. *Висловіть свою думку про традиційне святкування Міжнародного жіночого дня в Україні.*

Ж. *Напишіть листа своєму другу китайською мовою про найцікавіше у святкуванні Міжнародного жіночого дня.*

З*. *Намалюйте епізод святкування Міжнародного жіночого дня.*

Завдання 3.18. *Ознайомтесь з українським традиційним святом та виконайте завдання.*

А. *Прочитайте слова самотійно. Прослухайте вимовляння слів у виконанні носіїв мови. Повторіть нові слова за вчителем.*

1. 复活节 fùhuó jié – Великдень
2. 基督教传说 jīdūjiào chuánshuō – християнська легенда
3. 钉在十字架上 dīng zài shí zì jià shàng – розп'ятий на хресті
4. 耶稣复活 yēsū fùhuó – Ісус Христос воскрес
5. 拯救罪恶 zhěngjiù zuì'è – звільнення від гріхів
6. 地球和自然的更新 dìqiú hé zìrán de gēngxīn – оновлення землі та природи

7. “神圣七周斋戒” “shénshèng qī zhōu zhāijiè” – Великий семитижневий піст

8. 烘烤复活节蛋糕 hōng kǎo fùhuó jié dàngāo – пекти паски

9. 制作复活节彩蛋 zhìzuò fùhuó jié cǎidàn – робити крашанки

10. 涂鸡蛋 tú jīdàn – фарбувати яйця

11. 教堂 jiàotáng – церква

12. 祭司洒 jìsī sǎ – священник бризкає

13. 圣水 shèngshuǐ – свята вода

14. 娱乐 yúlè – веселощі

Б. З'єднайте слова в колонці А з картинками в колонці Б. Закрийте колонку з картинками та перекладіть слова українською мовою в парах.

А

钉在十字架上 dīng zài shízìjià shàng

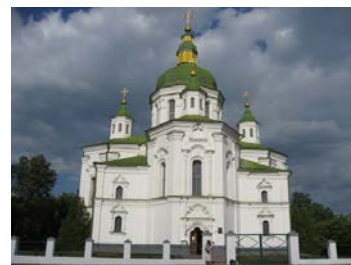
地球和自然的更新 dìqiú hé zìrán de gēngxīn

神圣七周斋戒 shénshèng qī zhōu zhāijiè

Б

烘烤复活节蛋糕 hōng kǎo fùhuó jié dāngāo

制作复活节彩蛋 zhìzuò fùhuó jié cǎidàn

涂鸡蛋 tú jīdàn – фарбувати яйця

教堂 jiàotáng

祭司 jìsī

圣水 shèngshuǐ

娱乐 yúlè

В. Прочитайте текст «Великдень» та виконайте післятекстові завдання.

fùhuójié
复活节

fùhuójiéshìchūntiānzui dà de zōngjiàojiérì gēnjù jī dū jiàochuánshuō bèidīngzài shí
复活节是春天最大的宗教节日。根据基督教传说，被钉在十
zì jià shàng de yē sū zài zhè yì tiān fù huó le zhè ge qí jì xiàng zhēng zhe tā wéi xìn tú jiù zhuì è
字架上 的耶稣在这一天复活了，这个奇 迹 象 征 着他为信徒 拯 救罪恶，
yě xiàng zhēng zhè dì qiú hé zì rán de gēng xīn wéi jiérì xū yào zhǔn bèi yí gè xīng qī měi yì tiān dōu
也 象 征 着地球和自然的更新。为节日需要 准 备一个星期，每一 天 都
yǒu tè shū de yì yì bìng yǐ mǒu xiē yí shì qīng zhù fù huó jié qián shì shén shèng qī zhōu zhāi
有特殊的意义， 并 以某些仪式 庆 祝。复活节 前 是“神 圣 七 周 斋
jiè fù huó jié qián suǒ yǒu jiā tīng dōu huì hōng kǎo fù huó jié dāngāo zhì zuò fù huó jié cǎi dàn huò
戒”。复活节 前，所有家庭 都 会 烘 烤复活节蛋糕，制作复活节彩蛋，或
bǎ jī dàn tú chéng xiān yàn de yán sè zhōu rì qīng chén měi gè rén dōu qù jiào táng lǐ bài huí lái hòu
把鸡蛋涂 成 鲜 艳的颜色。周 日 清 晨，每 个 人 都 去 教 堂 礼 拜，回来 后
zuò zài jiérì de cān zhuō páng jiào táng lǐ jì sī yòng shèng shuǐ sǎ zài rén hé shí wù shàng zài zhè yì
坐在节日的餐 桌 旁。教 堂 里，祭 司 用 圣 水洒在人和食物 上。在这 一
tiān zhěng gè jiā tīng tōng cháng jù zài yì qǐ liáo tiān huò yú lè
天， 整 个家庭 通 常 聚在 一 起 聊 天 或 娱乐。

Надайте відповіді на запитання:

1. 为节日需要准备多长时间?
wéijìerì xūyàozhǔnbèiduōchángshíjiān
2. 复活节前是什么?
fùhuójiéqiánshìshénme
3. 祭司用圣水洒在人和食物上吗?
jìsī yòngshèngshuǐ sǎ zài rén hé shí wù shàng ma
4. 复活节是春天最大的宗教节日, 对吗?
fùhuójiéshì chūntiānzuidà de zōngjiàojiérì duì ma

Г. Доповніть речення відповідними за змістом словами.

1. _____ 是春天最大的宗教节日。
shì chūntiānzuidà de zōngjiàojiérì
2. 为节日需要_____一个星期, 每一天都有特殊的意义。
wéijìerì xūyào yí gè xīngqī měi yì tiān dōu yǒu tè shū de yì yì
3. 复活节前是“_____”。
fùhuójiéqiánshì
4. 所有家庭都会烘烤复活节_____, 制作复活节_____,
suǒyǒu jiātíng dōu huì hōng kǎo fùhuójié zhì zuò fùhuójié
- 或把鸡蛋_____成鲜艳的颜色。
huò bǎ jī dàn chéng xiān yàn de yánsè
5. 周日清晨, 每个人都去_____礼拜。
zhōu rì qīng chén měi gè rén dōu qù lǐ bài

cǎi dàn fùhuójié dàn gāo zhǔnbèi tú shénshèngqī zhōuzhāijié jiàotáng
彩蛋, 复活节, 蛋糕, 准备, 涂, 神圣七周斋戒, 教堂

Д. Складіть діалог за темою «Великдень».

Е. Висловіть свою думку про традиційне святкування Великодня в Україні.

Ж. Напишіть листа своєму другу китайською мовою про найцікавіше у святкуванні Великодня.

З*. Намалюйте епізод святкування Великодня.

Завдання 3.19. Ознайомтесь з українським традиційним святом та виконайте завдання.

А. Прочитайте слова самотійно. Прослухайте вимовляння слів у виконанні носіїв мови. Повторіть нові слова за вчителем.

1. 二战胜利日 èrzhàn shènglì rì – День Перемоги над нацизмом у Другій світовій війні

2. 悲伤 bēishāng – сумний

3. 军队 wǒ jūn – армія

4. 昂贵的代价 ángguì de dài jià – дорога ціна

5. 以百万计的生命，泪水及众多坎坷的命运 yǐ bǎi wàn jì de shēngmìng, lèishuǐ jí zhòngduō kǎnkě de mìngyùn – мільйони життів, річок сліз і безліч покалічених доль

6. 感谢战士们 gǎnxiè zhànshìmen – дякувати ветеранам

7. 牺牲 xīshēng – жертви

8. 军事装备 jūnshì zhuāngbèi – військова техніка

9. 红罂粟 hóng yīngsù – червоний мак

10. 宣传画中经常出现 xuānchuán huà zhōng jīngcháng chūxiàn – зображення на стрічках

11. 纪念 jìniàn – пам'ятати

12. 阵亡士兵 zhèn wáng shì bīng – загиблі воїни

13. 战争纪念馆 zhànzhēng jìniànguǎn – меморіали

14. 敬献鲜 jìngxiàn xiān – покладати квіти

15. 纪念仪式 jìniàn yíshì – панахида

Б. З'єднайте слова в колонці А з картинками в колонці Б. Закрийте колонку з картинками та перекладіть слова українською мовою в парах.

A

悲伤 bēishāng

军队 wǒ jūn

感谢战士们 gǎnxiè zhànshimen

军事装备 jūnshì zhuāngbèi

红罂粟 hóng yīngsù

战争纪念馆 zhànzhēng jìniànguǎn

B

敬献鲜 jìngxiàn xiān

В. Прочитайте текст «День Перемоги над нацизмом у Другій світовій війні» та виконайте післятекстові завдання.

èrzhànshènglìrì
二战胜利日

èrzhànshènglìrì shì yí gè jì guāng míng yòu bēi shāng de jié rì yì fāng miàn wǒ jūn yíng
二战胜利日是一个既光明又悲伤的节日。一方面，我军赢

le jiě fàng le wǒ men de guó jiā dàn áng guì de dài jià shì shù yǐ bǎi wàn jì de shēng mìng lèi shuǐ jí
了，解放了我们的国家。但昂贵的代价是数以百万计的生命，泪水及

zhòng duō kǎn kè de mìng yùn zhè yì tiān gǎn xiè zhàn shì men wèi le shèng lì suǒ zuò de xī shēng yīn wèi tā
众多坎坷的命运。这一天感谢战士们为了胜利所做的牺牲，因为他

men wǒ men xiàn zài xìng fú dì shēng huó zhe zài wū kè lán shèng lì rì chuán tǒng shàng huì zǔ zhī jūn duì
们我们现在幸福地生活着。在乌克兰，胜利日传统上会组织军队

hé tuì wǔ jūn rén yóu xíng yǒu shí hòu yě huì yǒu jūn shì zhuāng bèi shèng lì rì de xiàng zhēng shì hóng yīng
和退伍军人游行，有时候也会有军事装备。胜利日的象征是红罂

sù zài xuān chuán huà zhōng jīng cháng chū xiàn yě yòng lái zhuāng shì yī fu chú le yóu xíng zhè yì
粟，在宣传画中经常出现，也用来装饰衣服。除了游行，这一

tiān hái jì niàn nà xiē yǔ nà cuì zhǔ yì zuò zhàn de zhèn wáng shì bīng zài zhàn zhēng jì niàn guǎn jìng xiàn
天还纪念那些与纳粹主义作战的阵亡士兵。在战争纪念馆敬献

xiān huā zài jiào táng yě yǒu jì niàn yí shì
鲜花，在教堂也有纪念仪式。

Надайте відповіді на запитання:

- èrzhànshènglìrìshìyí gèshénmeyàngdejiérì
1. 二 战 胜 利 日 是 一 个 什 么 样 的 节 日 ?
- shènglìrìdèxiàngzhēngshìshénme
2. 胜 利 日 的 象 征 是 什 么 ?
- zhànzhēngjìniànguǎnjìngxiànxiānhuāma
3. 战 争 纪 念 馆 敬 献 鲜 花 吗 ?

Г. Доповніть речення відповідними за змістом словами.

- èrzhànshènglìrìshìyí gèjìguāngmíngyòu dejiérì
1. 二 战 胜 利 日 是 一 个 既 光 明 又 _____ 的 节 日 。
- yíngle jiěfàngle wǒmèndegúojiā
2. _____ 赢 了 , 解 放 了 我 们 的 国 家 。
- zhèyìtiāngǎnxiè wèile shènglì suǒzuò de xīshēng
3. 这 一 天 感 谢 _____ 为 了 胜 利 所 做 的 牺 牲 。
- shènglìrìdèxiàngzhēngshì
4. 胜 利 日 的 象 征 是 _____ 。
- zàizhànzhēngjìniànguǎnjìngxiànxiānhuā zàijiàotángyěyǒu
5. 在 战 争 纪 念 馆 敬 献 鲜 花 , 在 教 堂 也 有 _____ 。

zhànshìmen jìniànyíshì bēishāng hóngyīngsù wǒjūn
战 士 们 , 纪 念 仪 式 , 悲 伤 , 红 罌 粟 , 我 军

Д. Складіть діалог за темою «День Перемоги над нацизмом у Другій світовій війні».

Е. Висловіть свою думку про традиційне святкування Дня Перемоги над нацизмом у Другій світовій війні в Україні.

Ж. Напишіть листа своєму другу китайською мовою про найцікавіше у святкуванні Дня Перемоги над нацизмом у Другій світовій війні.

З*. Намалюйте епізод святкування Дня Перемоги над нацизмом у Другій світовій війні.

Завдання 3.20. Ознайомтесь з українським традиційним святом та виконайте завдання.

А. Прочитайте слова самостійно. Прослухайте вимовляння слів у виконанні носіїв мови. Повторіть нові слова за вчителем.

1. 教育工作者的节日 Jiàoyù gōngzuò zhě de jiérì – День працівників освіти
2. 重要的传统 zhòngyào de chuántǒng – невід’ємний атрибут
3. 优秀 yōuxiù – відповідальний
4. “学生自治日” “xuéshēng zìzhì rì” – День самоврядування
5. 颁奖 bānjiǎng – нагородження
6. 国家领导 guójiā lǐngdǎo – вище керівництво
7. 成功的教师 chénggōng de jiàoshī – найуспішніші фахівці
8. 作出重大贡献 zuòchū chóng dà gòngxiàn – зробити найбільший внесок
9. 教育发展 guójiā jiàoyù fāzhǎn – розвиток освіти в країні
10. 上课 shàngkè – проведення уроків

Б. З’єднайте слова в колонці А з картинками в колонці Б. Закрийте колонку з картинками та перекладіть слова українською мовою в парах.

А

教师 jiàoshī – учитель

孩子 háizi – діти

Б

学校 xuéxiào – школа

庆仪式 qìng yíshì – урочисті заходи

讲课 jiǎngkè

学生自治日 xuéshēng zìzhì rì

В. Прочитайте текст «День працівників освіти» та виконайте післятекстові завдання.

jiàoshījié
教师节

jiàoshījiéshìwúkèlǎnjiàoyùgōngzuòzhědejiérì zàiměinián yuèdedìyīgèxīngqīrì zhèyì
教师节是乌克兰教育工作者的节日,在每年10月的第一个星期日。这一
tiānháizìhéfùmǔdàizhehuāshùshàngxuéshìyīgèzhòngyàodechuántǒng jiàoshīzàizhèyìtiānbùjīnshōu
天孩子和父母带着花束上学是一个重要的传统。教师在这一天不仅收
huògǎnjīdewēnnuǎnhuànyǔ háiyoujiérìdehuānqīngyíshì yǒuxiēxuéxiàowéiqīngzhùjiàoshījiéhuìràng
获感谢的温暖话语,还有节日的欢庆仪式。有些学校为庆祝教师节会让

xuéshēngguǎnlǐxuéxiào ràngyōuxiùdexuéshēngshàngkè zhèyìtiānyějiàozuò xuésēngzìzhìrì gēn
学 生 管理学校, 让 优秀的学 生 上课 这一天也叫做“学 生 自治日” 根

jùchuántǒngzàizhèyìtiān guójiālǐngdǎohuìwèiguójiājiàoyùfāzhǎnzhuòchūzhòngdàgòngxiànchéngōng
据 传 统 在这 一天, 国家 领导 会 为 国家 教育 发展 作出 重大 贡献 成 功

dejiàoshībānjiǎng
的 教师 颁 奖。

Надайте відповіді на запитання:

- jiàoshījiéshìwūkèlánjiàoyùgōngzuòzhědejiérìma
1. 教师 节 是 乌克兰 教育 工 作者 的 节 日 吗?
- měiniánjīyuèdìyīgèxīngqīrì
2. 每 年 几 月 的 第 一 个 星 期 日?
- yōuxiùdexuéshēngshàngkè zhèyìtiānjiàoshénme
3. 优 秀 的 学 生 上 课 这 一 天 叫 什 么?

Г. Доповніть речення відповідними за змістом словами.

- jiàoshījiéshìwūkèlán dejiérì
1. 教师 节 是 乌克兰 _____ 的 节 日。
- zhèyìtiānyějiàozuò zìzhìrì
2. 这 一 天 也 叫 做 “_____ 自 治 日”。
- zhèyìtiān héfùmǔdàizhehuāshùshàngxuéshìyīgèzhòngyào de
3. 这 一 天 _____ 和 父 母 带 着 花 束 上 学 是 一 个 重 要 的 _____。
- huìwèiguójiājiàoyùfāzhǎnzhuòchūzhòngdàgòngxiàn de jiàoshībānjiǎng
4. _____ 会 为 国家 教育 发展 作出 重大 贡献 的 教师 颁 奖。

chuántǒng jiàoyùgōngzuòzhě xuésēng háizi guójiālǐngdǎo
传 统, 教育 工 作者, 学 生, 孩 子, 国家 领 导

* * *

Що ви знаєте про українські свята? Оберіть правильну відповідь:

1. Як українці вітають один одного на Новий рік?
 - A. 不要担心
 - Б. 您好. 您好吗?
 - В. 新年好
2. О 12 годині ночі в Новий рік люди дивляться по телебаченню _____.
 - A. 乌克兰总统的新年讲话
 - Б. 乌克兰总理的唱歌
 - В. 动画片
3. Як українці вітають один одного на Різдво Христове?
 - A. 乌啦! 通通到了!
 - Б. 现在休息吧!
 - В. “基督诞生了!” “赞美他!”
4. Восьме березня – це день, коли можна поздоровляти _____.
 - A. 你的妈妈、祖母、姐姐、老师、朋友
 - Б. 你的爸爸、祖父、哥哥、医生
 - В. 你的堂妹妹、堂兄弟、男人
5. Перед Великоднем у всіх родинах _____.
 - A. 轻歌曼舞
 - Б. 感谢战士们、上课
 - В. 烘烤复活节蛋糕、制作复活节彩蛋
6. До традиційної української кухні можна віднести такі страви:
 - A. Борщ, пампушки, пельмені, галушки, фарширована риба, компот.
 - Б. Капустяний суп, чорний хліб, вареники, хінкалі, голубці, молоко.
 - В. Борщ, пампушки, вареники, галушки, голубці, узвар.

ПЕРЕВІР СВОЇ ЗНАННЯ

Рольова гра «Запрошуємо на свята»

Тур I. «Угадай свято». Розділіться на дві групи: «цінителі українських свят» та «цінителі китайських свят». Перша група інсценує три епізоди відзначення українських традиційних свят, друга – китайських традиційних свят, не вказуючи їх назви, та коментує їх китайською мовою. «Цінителі українських свят» вгадують назви китайських традиційних свят, уривки яких їм демонструють; «цінителі китайських свят» – вгадують назви українських традиційних свят. Кожна правильна відповідь оцінюється в 2 бали.

Тур II. «Молодецький святознавець». Учні заздалегідь готують відповіді на запитання:

1. Які українські традиційні свята ви знаєте?
2. Які страви готують на такі українські свята, як-от: Новий рік, Різдво Христове, Великдень?
3. Які китайські традиційні свята ви знаєте?
4. Які страви готують на такі китайські свята, як-от: Чусі, Свято Весни, Свято Ліхтарів?
5. Які українські і китайські свята схожі за традицією їх відзначення? Поясніть, чим саме.
6. Які свята не відзначають в Україні, а які – в Китаї?

Представники кожної групи надають бліц-відповіді. Кожна правильна відповідь оцінюється в 2 бали. Виграє та команда, яка отримає більше балів.

УКРАЇНСЬКІ НАЦІОНАЛЬНІ СТРАВИ

Завдання 3.21. *Ознайомтесь з рецептом приготування українського борщу. Назвіть продукти, що використовують українці під час приготування борщу.*

Український борщ ^{hóngcàitāng} 红 菜 汤

shícáijípèiliào
Інгредієнти: 食 材 及 配 料 :

1. Свинина, яловичина – ^{zhūròu} 猪 肉 ; ^{niúròu} 牛 肉

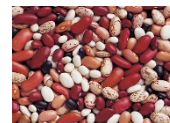
2. Морква – ^{húluóbo} 胡 萝 卜

3. Картопля – ^{tǔdòu} 土 豆

4. Квасоля – ^{yúndòu} 芸 豆

5. Буряк – ^{hóngcài} 红 菜

6. Часник – ^{dàsuàn} 大 蒜

7. Цибуля – yángcōng 洋葱

8. Капуста – dàtóucài 大头菜

9. Томатна паста – fānqiéjiàng 番茄酱

10. Сіль – yán 盐

11. Чорний перець – hēihújiāo 黑胡椒

12. Зелень – lùcōng 绿葱

13. Гострий перець – làjiāo 辣椒

14. Лавровий лист – yuèguì yè 月桂叶

15. Сметана – suānnǎiyóu 酸奶油

Спосіб приготування 做法: zuòfǎ

У каструлю необхідно налити холодну воду. Поставити на вогонь. У воду покласти м'ясо і довести до кипіння. У бульйон додати нарізану на

шматочки моркву та цибулю. Натерти буряк і додати його в борщ. Закинути картоплю. У готовий борщ необхідно додати перець та сіль за смаком, а також дрібно нарізану зелень петрушки та кропу. Подавати обов'язково зі сметаною.

guōnèidàorùlěngshuǐ kāihuǒjiārè jiāngròufàngrùguōzhōng dàishuǐkāi
锅内倒入冷水，开火加热。将肉放入锅中，待水开
hòujiānrùqiēhǎodehúluóbojǐyángcōng cāsùihóngcài jiārùguōzhōng zhīhòufàng
后加入切好的胡萝卜及洋葱。擦碎红菜，加入锅中，之后放
rùtǔdòu dàizhǔshúhòu sǎrùhújiāo yán cōnghuā qíncàiyè huíxiāng dào
入土豆。待煮熟后，撒入胡椒，盐，葱花，芹菜叶，茴香，倒
rùsuānnǎiyóu
入酸奶油。

Смачного!

Завдання 3.22. Ознайомтесь з рецептом приготування українських пампушок. Назвіть продукти, що використовують українці під час приготування пампушок.

tiánbǐng
Пампушки 甜饼

shícáijípèiliào
Інгредієнти: 食材及配料:

wēnshuǐ
1. Тепла вода – 温水

2. Цукор – ^{táng} 糖

3. Соняшникова олія – ^{kuíhuāyóu} 葵花油

4. Сіль – ^{yán} 盐

5. Дріжджі – ^{jiàomǔ} 酵母

6. Мука – ^{miànfěn} 面粉

Спосіб приготування ^{zuòfǎ} 做法:

Змішати: масло, олію, сіль, дріжджі та муку. Розігріти духовку. Зробити із тіста кульки. Поставити тісто у розігріту духовку та випікати до готовності біля 15 хвилин. Дістати готові пампушки та помастити часниковою заправкою.

jiāngshuǐ yóu yán táng jiàomǔjiārùmiànfěn huómian dǎkāikǎoxiāng
将水、油、盐、糖、酵母加入面粉，和面。打开烤箱
yùrè tóngshí jiāngmiàntuánzuòchéngyí gè gè qiú zhuàng jiāngmiàntuánfàngrùkǎo
预热，同时将面团做成一个个球状。将面团放入烤
xiāng kǎozhì fēnzhōng jiāngzuòhǎodexiànbǐnglínshàngdàsuànjiàng jiāshang
箱，烤制15分钟。将做好的馅饼淋上大蒜酱，加上
tiáoliào
调料。

Смачного!

Завдання 3.23. Ознайомтесь з рецептом приготування українських вареників. Назвіть продукти, що використовують українці під час приготування вареників.

Вареники ^{shuǐ jiǎo} 水饺

^{shícáijípèiliào}
Інгредієнти: 食材及配料 :

^{miàntuán}
1. Тісто 面团

^{niúnnǎi}
1. Молоко – 牛奶

^{miànfěn}
2. Мука – 面粉

^{jī dàn}
3. Яйце – 鸡蛋

^{yán táng}
4. Сіль, цукор – 盐、糖

zuòfǎ
做法:

Спосіб приготування

Трішки підігріти молоко. Яйце розмішати виделкою, додати до молока. Досипати дрібку солі и цукру. У рідку суміш просіяти муку, замісити некруте тісто та дати йому настоятися 25 хвилин.

niúnnǎijiārè jīdànyòngchāzijiǎobànjūnyún dàorùniúnnǎizhōng jiārùyán
牛奶加热。鸡蛋用叉子搅拌均匀，倒入牛奶中，加入盐
táng miànfěnguòshāisǎrùniúnnǎizhōng róuchéngmiàntuán xǐng fēnzhōng
糖。面粉过筛撒入牛奶中，揉成面团，醒25分钟。

xiàn
馅

Начинка

shícáijípèiliào
Інгредієнти: 食材及配料:

tǔdòu
1. Картопля – 土豆

yángcōng
2. Цибуля – 洋葱;

mógū
3. Гриби – 蘑菇

zuòfǎ

Спосіб приготування 做法:

Відварити картоплю. Гриби нарізати кубиками, прожарити з цибулею. Розтовкти картоплю, додати прожарені гриби, дати охолонути. Зліпити вареники. Відварити в киплячій воді (в окропі).

tǔdòuzhǔshú móguqiēkuài héyángcōngyìqǐzàiguōnèichǎoshú zhǔshúde tǔ
土豆煮熟。蘑菇切块，和洋葱一起在锅内炒熟。煮熟的土
dòudǎosù jiārùchǎohǎodemógu dàilěngquè yòngzuòhǎodemiantuán jíxiànbāo
豆捣碎，加入炒好的蘑菇，待冷却。用做好的面团及馅包
jiǎozi bāohǎohòufàngrùkāishuǐzhōngzhǔshú
饺子，包好后放入开水中煮熟。

Смачного!

Завдання 3.24. Ознайомтесь з рецептом приготування українських галушок. Назвіть продукти, що використовують українці під час приготування галушок.

miàngēdatāng

Галушки 面疙瘩汤

shícáijípèiliào
Інгредієнти: 食 材 及 配 料 :

1. Мука – 面粉
miànfěn

2. Вода – 水
shuǐ

3. Яйця – 鸡蛋
jīdàn

4. Сіль – 盐
yán

5. Соняшникова олія – 葵花油
kuíhuāyóu

zuòfǎ
Спосіб приготування 做法:

Із муки, води, яєць та з додаванням солі замішуємо тісто, розділяємо його за допомогою двох ложок, опускаємо в підсолену воду та відварюємо. Готові галушки прогріваємо на пательні з невеличкою кількістю соняшникової олії.

miànfěnzhōngjiārùshuǐ jīdàn huómian zhìchéngmiàntuán jièzhùliǎng
面 粉 中 加 入 水 ， 鸡 蛋 。 和 面 ， 制 成 面 团 。 借 助 两
gèsháozi jǐchéngxiǎomiàngēdàfàngnàrùjiāguòyóudekāishuǐzhōngzhǔshú píngdǐguō
个 勺 子 挤 成 小 面 疙瘩 放 入 加 过 油 的 开 水 中 煮 熟 。 平 底 锅
zhōngdàorùshǎoliàngyóu jiāngzhǔshúde miàngēdàfàngnàrùpíngdǐguōzhōngqīngchǎo
中 倒 入 少 量 油 ， 将 煮 熟 的 面 疙瘩 放 入 平 底 锅 中 清 炒 。

Смачного!

Завдання 3.25. Ознайомтесь з рецептом приготування українських голубців. Назвіть продукти, що використовують українці під час приготування голубців.

Голубці ^{báicàiròujuǎn} 白菜肉卷

Інгредієнти: ^{shícáijípèiliào} 食材及配料:

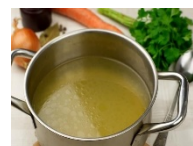
1. Рис – ^{dànmǐ} 大米

2. Рметана – ^{nuǎnnǎiyóu} 暖 奶油

3. М'ясний бульйон – ^{ròuáozhìdetāng} 肉熬制的汤

4. Капуста – ^{dàtóucài} 大头菜

5. Цибуля – ^{yángcōng} 洋葱

6. Яловичина – 牛肉 ^{niúròu}

7. Сіль, перець – 盐, 花椒粉 ^{yán huājiāofěn}

Спосіб приготування ^{zuòfǎ} 做法:

Філе яловичини та цибулю пропускаємо через м'ясорубку та додаємо відварений рис. Солимо, додаємо перець та ретельно перемішуємо. Капусту ошпарюємо окропом та розділяємо листя один від одного. На капустяний лист кладемо невелику кількість фаршу та згортаємо. Кладемо готові голубці у глибоку каструлю. Додаємо м'ясний бульйон, щоб він ледве покривав голубці, закриваємо кришкою та варимо на маленькому вогні 1 годину. Після цього додаємо сметану та варимо ще 30 хвилин.

jiāngniúròuhéyángcōngfàngnùjiǎoròujīnèijiǎosù jiāngzhǔshúdedàmǐdào
将牛肉和洋葱放入绞肉机内搅碎。将煮熟的大米倒
rùròuxiàn jiāyán huājiāofěn jiǎobànjūnyún jiāngdàtóucàifàngrukāishuǐ
入肉馅。加盐，花椒粉，搅拌均匀。将大头菜放入开水
zhōn ránhòuqǔchū yīcéngcéngsīxià yèzi měisīyīcénghòufàngrukāishuǐzhō
中，然后取出，一层层撕下叶子，每撕一层后放入开水中，
qǔchū zàisī jiāngzhìzuòhǎoderòuxiànfàngzàidàtóucàiyèshàng jiāngdàtóucài
取出，再撕。将制作好的肉馅放在大头菜叶上，将大头菜
yèjuǎnhǎo fàngrukāngguōzhōng jiārùáo zhìhǎoderòutāng tānggānggāngmànguò
叶卷好，放入汤锅中，加入熬制好的肉汤，汤刚刚漫过
báicàiròujuǎnjíkě gài shàngguōgài tiáozhìxiǎohuǒmènzhǔ xiǎoshí dàorùsuān
白菜肉卷即可。盖上锅盖，调制小火焖煮1小时。倒入酸
nǎiyóu zàijìxù mènzhǔ fēnzhōng
奶油，再继续焖煮30分钟。

Смачного!

Завдання 3.26. Ознайомтесь з рецептом приготування українського узвару.

Назвіть продукти, що використовують українці під час приготування узвару.

Узвар ^{tángzhǔshuǐguǒ} 糖煮水果

Інгредієнти: ^{shícáijípèiliào} 食材及配料 :

1. Мед – ^{fēngmì} 蜂蜜

2. Чорнослив – ^{hēilǐzìgàn} 黑李子干

3. Сушені груші – ^{lífǔ} 梨脯

4. Сушені яблука – ^{píngguǒgàn} 苹果干

5. Вода – ^{shuǐ} 水

6. Ізюм – 葡萄干

Спосіб приготування 做法:

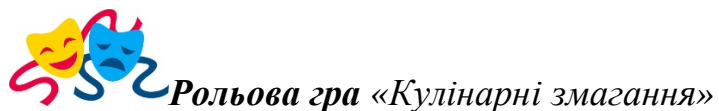
Перед тим, як варити компот, необхідно підготувати сухофрукти. Для цього промиваємо їх теплою водою та заливаємо холодною водою. Наливаємо в каструлю воду, засипаємо яблука та груші, потім варимо на повільному вогні. Накриваємо компот кришкою та залишаємо на 2–3 години, щоб настоявся, після чого додаємо до компоту чорнослив та ізюм і варимо ще 10–15 хвилин. Проціджуємо компот, додаємо мед та охолодженим подаємо до столу.

tíqiánbèihǎogānguǒ yòngwēnshuǐqīngxǐgānguǒ ránhòulěngshuǐchōngxǐ
提前 备好 干果。用 温 水 清洗 干果，然后 冷 水 冲洗。
tāngguōzhōngjiārùshuǐ fàngǒulígàn píngguǒgàn dài huǒkāihòu guānhuǒ guō
汤 锅 中 加入 水，放 入 梨 干，苹 果 干，待 火 开 后，关 火。锅
gàigǎihǎo gēzhì xiǎoshí ràngqíchōngfènjìnpàohǎo ránhòuxiàngguōnèijiā
盖 改 好，搁 置 2-3 小 时，让 其 充 分 浸 泡 好。然后 向 锅 内 加
rùhēilǐzìgàn hépútáogān zàizhǔ fēnzhōng jiānggānguǒlāochū dàorù
入 黑 李 子 干，和 葡 萄 干，再 煮 10-15 分 钟。将 干 果 捞 出，倒 入
fēngmì dàilěngquèhòujiùkěyǐduānshàngzhuōle
蜂 蜜，待 冷 却 后 就 可 以 端 上 桌 了。

Смачного!

ПЕРЕВІР СВОЇ ЗНАННЯ

Розділіться на дві групи. Групи готують на весняних канікулах традиційні українські та китайські страви (кожна група готує 3 українські і 3 китайські страви), не вказуючи їх назви, та коментує їх рецепти приготування китайською мовою. Кожна група вгадує назви традиційних страв, які вони куштують.

Кожна правильна відповідь оцінюється в 2 бали. Виграє та команда, яка отримає більше балів.

РОЗДІЛ 4. ПРАКТИКУЙ КИТАЙСЬКУ МОВУ

Привітання

4.1. Виконайте завдання.

А. Прослухайте аудіозапис та оберіть правильну відповідь позначкою «У».

你 ☐ní ☐nì ☐nǐ
好 ☐hǎo ☐hào ☐háo
我 ☐wǒ ☐wō ☐wò
很 ☐hěn ☐hén ☐hèn

Б. Завершіть діалог власними репліками. Драматизуйте діалоги з однокласниками.

Nǐhǎo!

你好！ _____

Nǐhǎoma?

你好 吗？ _____

В. Доповніть речення, прочитайте та перекладіть їх українською мовою.

nǐ ma? hǎo! Wǒ hǎo.

你 _____ 吗？ 好！ 我 好。 _____

Г. Пропишіть слова китайськими ієрогліфами за зразком.

6	hǎo								
	好								
7	nǐ								
	你								
9	hěn								
	很								

Д. Напишіть привітання китайському другу (подрузі).

Ми рахуємо

4.2. Виконайте завдання.

A. Прослухайте аудіозапис та оберіть правильну відповідь позначкою «У».

一 ☐ yī ☐ yì ☐ yí

五 ☐ wú ☐ wǔ ☐ wū

我 ☐ liù ☐ liú ☐ liū

两 ☐ liǎng ☐ liàng ☐ liàng

B. Завершіть діалог власними репліками. Драматизуйте діалоги з однокласниками.

Nǐ yǒu māo ma?

你有 猫 吗? _____ (2)

Nǐ jiě jie yǒu gǒu ma?

你姐 姐 有 狗 吗? _____ (3)

B. Доповніть речення, прочитайте та перекладіть їх українською мовою.

Tā gē ge yǒu _____ zhī māo.

他哥哥有 _____ 只 猫 。

Tā mā ma yǒu _____ gǒu.

他妈妈有 _____ 狗 。

Nǐ yǒu māo _____?

你有 猫 _____?

Г. Пропишіть слова китайськими ієрогліфами за зразком.

五	wǔ								
七	qī								
两	liǎng								
六	liù								

Д. Напишіть дати народження ваших членів родини.

Моє тіло

4.3. Виконайте завдання.

А. Прослухайте аудіозапис та оберіть правильну відповідь позначкою «У».

头 □tóu □tòu □tōu

手 □shǒu □shōu □shòu

鼻 □bǐ □bí □bì

眼 □yǎn □yán □yān

Б. Завершіть діалог власними репліками. Драматизуйте діалоги з однокласниками.

Nǐtóufacháng, wǒtóufa_____。

你头发长，我头发_____。

Nǐshǒudà, wǒshǒu_____。

你手大，我手_____。

В. Доповніть речення, прочитайте та перекладіть їх українською мовою.

Tāyǎnjīng_____,wǒyǎnjīng_____。

她眼睛_____,我眼睛_____。

Tāěrdùo_____,nǐěrdùo_____。

他耳朵_____,你耳朵_____。

Nǐliǎn_____,wǒliǎn_____。

你脸_____,我脸_____。

Г. Пропишіть слова китайськими ієрогліфами за зразком.

笔画数									
耳	耳								
手	shǒu								
眼	yǎn								
头	tóu								

Д. Опишіть свій вигляд китайському другу (подрузі). Надайте йому (їй) свою фотографію.

A small cartoon pencil character with a green body, a yellow eraser, and a smiling face, holding a red pencil.

А. Прослухайте аудіозапис та оберіть відповідного члена родини за описом.

Zhèshìwǒmāma. Nàbúshìtāgēge.

Zhèshìníjiějiema? Nàshìníbàbama?

这是你姐姐吗？那是你爸爸吗？

В. Доповніть речення, прочитайте та перекладіть їх українською мовою.

1) Zhe shì wǒ māma. wǒ māma zài Shànghǎi. 这是我妈妈，我妈妈在上海。

()

()

2) Na bù shì wǒ jiějie. na shì wǒ gēge. 那不是我姐姐，那是我哥哥。

()

()

3) Zhe shì wǒ jiějie. 这是我姐姐。

()

()

Г. Пропишіть слова китайськими ієрогліфами за зразком.

6	mā 妈						
6	nà 那						
7	zhè 这						
8	bà 爸						

Д. Напишіть китайському другу (подрузі) про вашу родину. Надайте йому (їй) фотографію.

На заняттях

4.5. Виконайте завдання.

А. Прослухайте аудіозапис та оберіть малюнок за описом.

Б. Виконайте інструкції та надайте подібні інструкції однокласнику.

qǐngjǔshǒu. qǐngzuò. qǐngkàn. qǐngānjìng.

请 举手 。请 坐 。请 看 。请 安静 。

В. Доповніть речення, прочитайте та перекладіть їх українською мовою.

nǐhǎo, qǐng____.

你好，请 ____。

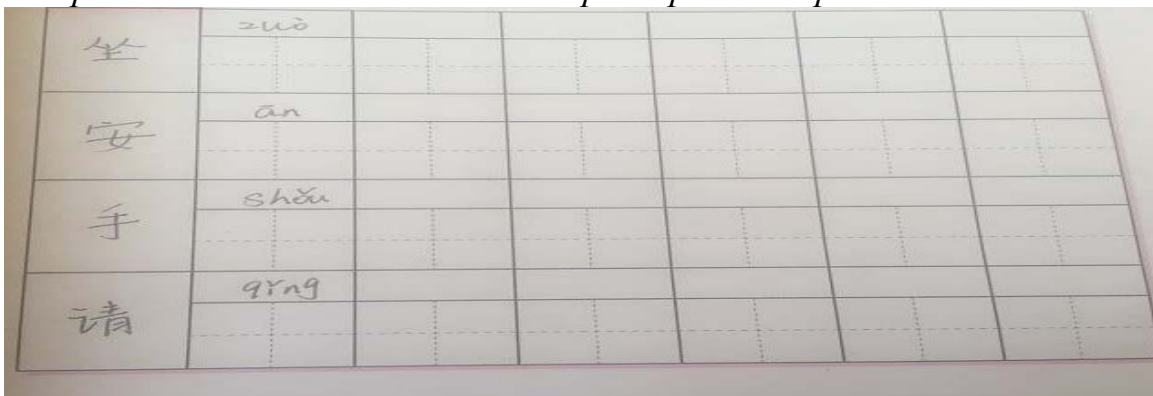
shàngkè, qǐng_____.

上 课，请 _____。

duìbùqǐ。_____.

对 不起。_____。

Г. Пропишіть слова китайськими ієрогліфами за зразком.

Д. Напишіть китайському другу (подрузі) про ваші заняття з китайської мови.

Їжа та напої

4.6. Виконайте завдання.

А. Прослухайте аудіозапис та пронумеруйте малюнки відповідно до запису.

Б. Завершіть діалог власними репліками. Драматизуйте діалоги з однокласниками.

В. Прочитайте речення, напишіть свої речення за зразком та перекладіть їх українською мовою.

1) Wǒ chī miànbāo, wǒ bù chī jīdàn.
我 吃 面 包 ， 我 不 吃 鸡 蛋 。

()

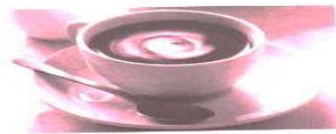

()

2) Bāba hē kāfēi, bù hē niúǎi.
爸 爸 喝 咖 啡 ， 不 喝 牛 奶 。

()

()

Г. Пропишіть слова китайськими ієрогліфами за зразком.

上	shàng								
牛	niú								
早	zǎo								
吃	chī								

Д. Напишіть китайському другу (подрузі) про вашу улюблену їжу та напої.

Країни та люди

4.7. Виконайте завдання.

А. Прислухайте аудіозапис та запишіть речення в дужках.

Lǐxiǎolóngshìzhōngguó rén.

李小龙 是 中 国 人 。 ()

ānnàshìměiguó rén.

安娜是 美 国 人 。 ()

Kǎjiāshìwūkèlán rén.

卡佳 是 乌 克 兰 人 。 ()

Б. Завершіть діалог власними репліками. Драматизуйте діалоги з однокласниками.

Nǐshìnǎguó rén?

你 是 哪 国 人 ？

Lǐxiǎolóngshìnǎguó rén?

李 小 龙 是 哪 国 人 ？

āndōngshìnǎguó rén?

安 东 是 哪 国 人 ？

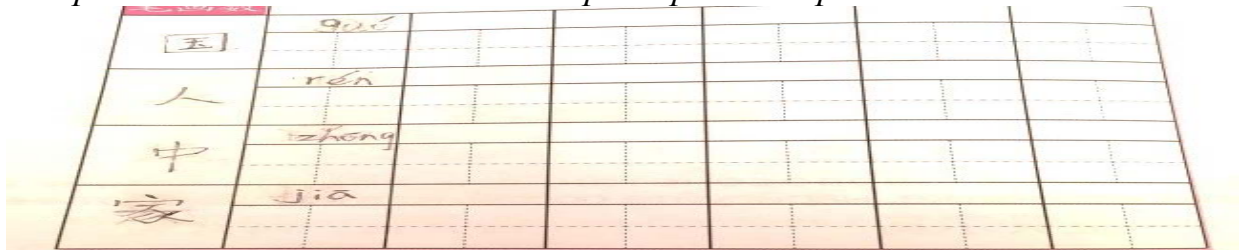
Dàwèishìnǎguó rén?

大 卫 是 哪 国 人 ？

В. Доповніть речення, прочитайте та перекладіть їх українською мовою.

Г. Пропишіть слова китайськими ієрогліфами за зразком.

Д. Напишіть китайському другу (подрузі) про вашу країну й українців.

Дати і час

4.8. Виконайте завдання.

A. Прослухайте аудіозапис та запишіть речення в дужках.

Jīntiānshìsānyuèyīhào, xīngqīyī.

今天 是 三月 一号 , 星 期一。()

Xiànzàishìshíèrdiǎnwǔshífēn.

现 在 是 十二点 五十分。()

Míngtiānshìxīngqīwǔ.

明 天 是 星 期五。()

B. Завершіть діалог власними репліками. Драматизуйте діалоги з однокласниками.

Nǐdeshēngrìshìjǐyuèjǐhào?

你的生 日是 几月 几号 ?

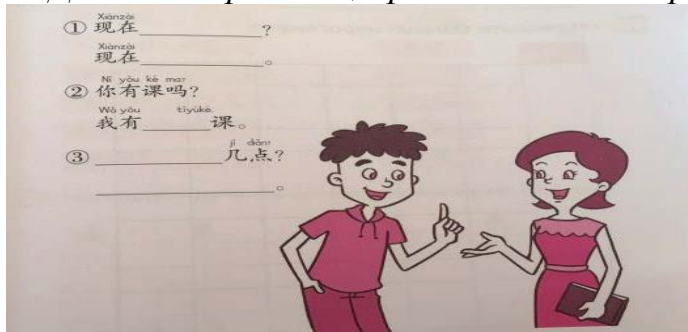
Jīntiānshìxīngqījǐ?

今 天 是 星 期几?

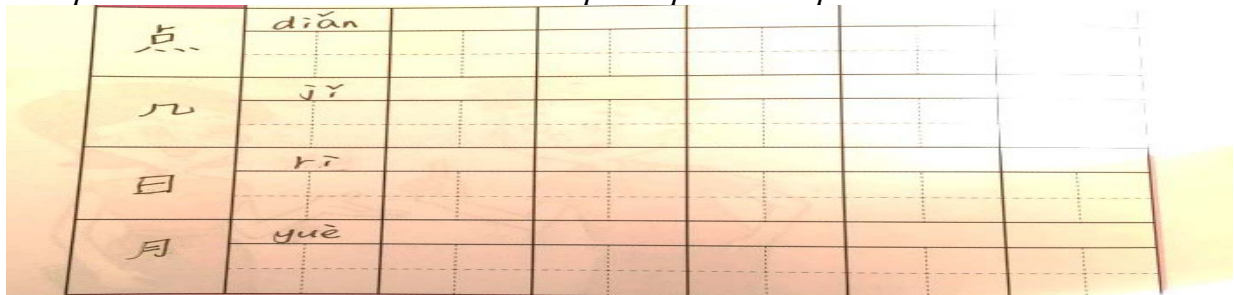
Xiànzàijǐdiǎn?

现 在 几点 ?

B. Доповніть речення, прочитайте та перекладіть їх українською мовою.

Г. Пропишіть слова китайськими ієрогліфами за зразком.

Д. Напишіть китайському другу (подрузі) про дату і час вашого народження.

Географічне положення

4.9. Виконайте завдання.

A. Прослухайте аудіозапис та запишіть речення в дужках.

Yóujúwǎngzuǒzǒu.

Shūdiànwǎngyòuzǒu.

邮局往左走。() 书店往右走。()

Chāoshìwǎngqiánzǒu.

超市往前走。()

B. Завершіть діалог власними репліками. Драматизуйте діалоги з однокласниками.

qǐngwèn, shūdiànzěnmézǒu?

请问，书店怎么走？

qǐngwèn, yóujúzěnmézǒu?

请问，邮局怎么走？

qǐngwèn, chāoshizěnmézǒu?

请问，超市怎么走？

B. Доповніть речення, прочитайте та перекладіть їх українською мовою.

Г. Пропишіть слова китайськими ієрогліфами за зразком.

笔画数									
前	qián								
后	hòu								
左	zuǒ								
右	yòu								

Д. Напишіть китайському другу (подрузі) про інфраструктуру вашого району.

A small, green cartoon pencil character with a face, arms, and legs. It is holding a red pencil in its right hand and a black pencil in its left hand. The character is standing on a small black dot.

194

Тварини і природа

4.11. Виконайте завдання.

A. Прослухайте аудіозапис та запишіть речення в дужках.

Zhèshìgǒu.

这是狗。()

Tāxǐhuāntùzi.

她喜欢兔子。()

Tāméiyǒumāo.

她没有猫。()

Tāxǐhuānmǎ.

他喜欢马。()

B. Завершіть діалог власними репліками. Драматизуйте діалоги з однокласниками.

Nǐyǒumāoma?

你有猫吗?

Tāyǒugǒuma?

她有狗吗?

Nǐxǐhuānshénmedòngwù?

你喜欢什么动物?

Tāxǐhuānshénmedòngwù?

她喜欢什么动物?

B. Прочитайте речення та перекладіть їх українською мовою.

4. Вчимося читати

Xiǎo báiù, bái yòu bái,
小白兔, 白又白,

Liǎng zhī ěrduo shù qǐlái.
两只耳朵竖起来。

Ài chī luóbo hé qīngcài,
爱吃萝卜和青菜,

Bèngbèng tiàotiào zhēn kě'ài.
蹦蹦跳跳真可爱。

Маленький зайчик дуже білий

З двома вухами, що стирчать

Любить моркву та овочі

Скік-скок скік-скок він дуже милий

Г. Пропишіть слова китайськими ієрогліфами за зразком.

猫	māo						
狗	gǒu						
马	mǎ						
兔	tù						

Д. Напишіть китайському другу (подрузі) про свою улюблену домашню тварину.

Кольори

4.12. Виконайте завдання.

А. Прослухайте аудіозапис та запишіть речення в дужках.

Shūbāoshìhóngsède.

书 包 是 红 色 的。()

Yǐzhishìlánsède.

椅子是 蓝 色 的。()

Zhuōzhishìlǜsède.

桌 子 是 绿 色 的。()

Xiàngpíshìbáisède.

橡 皮 是 白 色 的。()

Б. Завершіть діалог власними репліками. Драматизуйте діалоги з однокласниками.

Shénmeyánsèzuìhǎokàn?

什 么 颜 色 最 好 看 ?

Zhèshìshénmeyánsè?

这 是 什 么 颜 色 ?

Dēngshìshénmeyánsède?

灯 是 什 么 颜 色 的 ?

Chǐzhìshìshénmeyánsède?

尺 子 是 什 么 颜 色 的 ?

В. Прочитайте речення та перекладіть їх українською мовою.

Lǜlǜ de cǎo, hóng hóng de huā, 绿 绿 的 草, 红 红 的 花 儿, Xiǎo sōngshǔ, zhǎo māma. 小 松 鼠, 找 妈 妈。 Māma, māma, nǐ zài nǎr? 妈 妈, 妈 妈, 你 在 哪 儿? Bǎobèi, māma zài zhèr ne! 宝 贝, 妈 妈 在 这 儿 呢!	На зеленій полянці, що вкрита червоними квітами Маленька білочка шукає свою маму Мамо, мамо, де ти? Дитятко моє, мамо тут!
--	--

Г. Пропишіть слова китайськими ієрогліфами за зразком.

红	hóng								
黄	huáng								
绿	lǜ								
白	bái								

Д. Напишіть китайському другу (подрузі) про колір навколишніх предметів.

Пори року і природа

4.13. Виконайте завдання.

A. Прослухайте аудіозапис та запишіть речення.

Chūntiānnuǎnhuo。

春天暖和。

Dōngtiānnuǎnhuo。

冬天暖和。

Xiàtiānhēnrè。

夏天很热。

Qiūtiānliángkuài。

秋天凉快。

B. Завершіть діалог власними репліками. Драматизуйте діалоги з однокласниками.

Nǐxǐhuanqiūtiānma?

你喜欢秋天吗?

Chūntiānlěngma?

春天冷吗?

Xiàtiānrèma?

夏天热吗?

Dōngtiānlěngma?

冬天冷吗?

B. Прочитайте речення та перекладіть їх українською мовою.

Г. Пропишіть слова китайськими ієрогліфами за зразком.

春	chūn								
夏	xià								
秋	qiū								
冬	dōng								

Д. Напишіть китайському другу (подрузі) про пори року у вашій області.

Спорт

4.14. Виконайте завдання.

А. Прослухайте аудіозапис та запишіть речення.

Xiǎomíngtīzúqiú。

小明 踢足球。()

Xiǎofāngdǎlánqiú。

小 芳 打籃球。()

Kǎjiādǎpīngpāngqiú。

卡佳 打乒 乓 球。()

Yóulìyàdǎyǔmáoqiú。

尤 利娅打羽毛 球。()

Б. Завершіть діалог власними репліками. Драматизуйте діалоги з однокласниками.

Nǐxǐhuānshénmeyùndòng?

你喜欢 什 么运 动 ?

Nǐmāmāxǐhuānshénmeyùndòng?

你妈妈喜欢 什 么运 动 ?

Nǐbàbaxǐhuānshénmeyùndòng?

你爸爸喜欢 什 么运 动 ?

В. Доповніть речення, прочитайте та перекладіть їх українською мовою.

zhèshìwǒmenjiā, wǒxǐhuāntī_____, wǒmāmāxǐhuāndǎ_____.

这 是 我 们 家 , 我 喜欢 踢_____, 我 妈妈 喜欢 打_____.

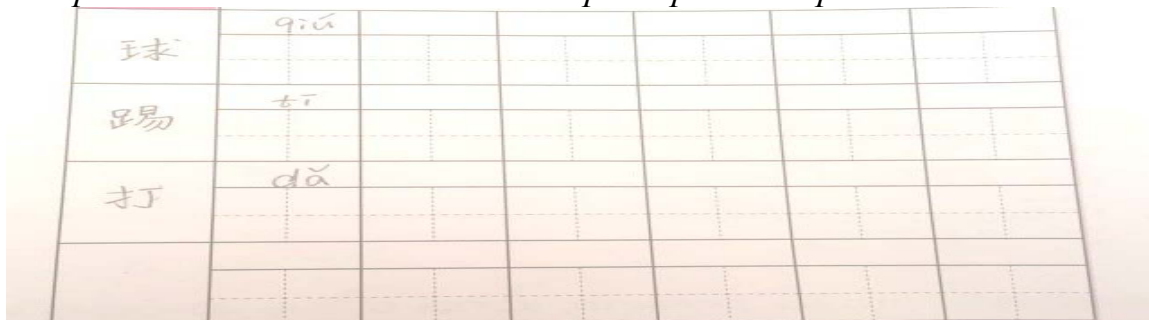
wǒgēgexǐhuān____lánqiú,

我 哥哥 喜欢 ____篮 球 ,

wǒbàbaxǐhuāndǎ_____, wǒjiějiexǐhuān____pīngpāngqiú。

我 爸爸 喜欢 打_____, 我 姐 姐 喜欢 ____乒 乓 球 。

Г. Пропишіть слова китайськими ієрогліфами за зразком.

Д. Напишіть китайському другу (подрузі) про свій улюблений вид спорту.

Покупки

4.15. Виконайте завдання.

A. Прослушайте аудиозапис та запишіть речення.

Fāngfāngyào mǎi bǐnggān.

芳芳要买饼干。()

Xīguā yìjīn sānyuán.

西瓜一斤三元。()

Màikè yào mǎi bīngjīlíng.

麦克要买冰淇淋。()

Píngguǒ yìjīn wǔyuán.

苹果一斤五元。()

B. Завершіть діалог власними репліками. Драматизуйте діалоги з однокласниками.

Bǐnggān duōshǎo qián?

饼干多少钱?

Yìjīn píngguǒ duōshǎo qián?

一斤苹果多少钱?

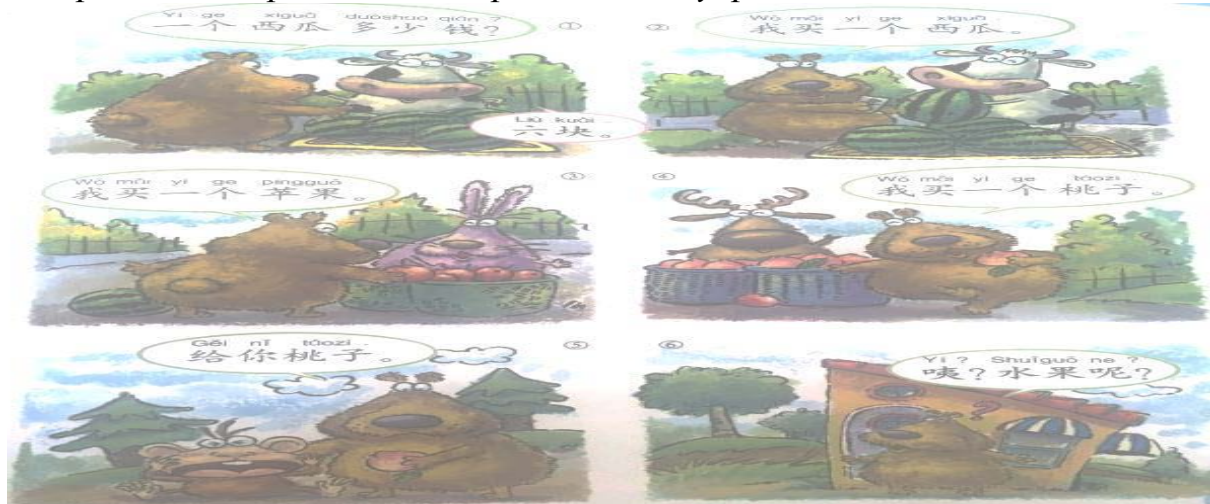
Nǐ yào mǎi shénme?

你要买什么?

Fāngfāng yào mǎi hàn bǎo bāo ma?

芳芳要买汉堡包吗?

B. Прочитайте речення та перекладіть їх українською мовою.

Г. Пропишіть слова китайськими ієрогліфами за зразком.

斤	jīn								
钱	qián								
元	yuán								

Д. Напишіть китайському другу (подрузі) про те, що ви часто купуєте.

Повсякденне життя

4.16. Виконайте завдання.

А. Прослухайте аудіозапис та запишіть речення.

Māmazàichúfáng.

妈妈在厨房。()

Jiějiezhàihuāyuán.

姐姐在花园。()

Dìdizàiwòshì.

弟弟在卧室。()

Gēgezàikètīng.

哥哥在客厅。()

Б. Завершіть діалог власними репліками. Драматизуйте діалоги з однокласниками.

Māmazàinǎer?

妈妈在哪儿?

Jiějiezhàihuāyuánma?

姐姐在花园吗?

Bàbazàishūfángma?

爸爸在书房吗?

Dìdizàiyángtáima?

弟弟在阳台吗?

В. Прочитайте речення та перекладіть їх українською мовою.

Г. Пропишіть слова китайськими ієрогліфами за зразком.

在	zài								
房	fáng								
园	yuán								

Д. Напишіть китайському другу (подрузі) про ваше повсякденне життя.

Транспортування та подорож

4.17. Виконайте завдання.

A. Прослухайте аудіозапис та запишіть речення.

Xiǎomíngzuòlúnchuānqùxiānggǎng.

小明坐輪船去香港。

()

Màikèqízìxíngchēqùxuéxiào.

麥克騎自行車去學校。()

Fāngfāngzuòhuǒchēqùběijīng.

方方坐火車去北京。()

B. Завершіть діалог власними репліками. Драматизуйте діалоги з однокласниками.

B. Доповніть речення, прочитайте та перекладіть їх українською мовою.

我坐 去 。

坐	zuò						
骑	qí						
行	xíng						

A collage of 20 Polaroid-style photographs arranged in a dense, overlapping grid. The images depict a wide variety of travel destinations and scenes: historic European architecture, modern skyscrapers, tropical beaches with palm trees and seagulls, vibrant night cityscapes, ancient ruins, and scenic landscapes. The Polaroid format gives the collage a nostalgic, personal feel, as if it's a collection of memories from a recent trip.

День народження і фестивалі

4.18. Виконайте завдання.

А. Прослухайте аудіозапис та запишіть речення.

Jīntiānshì mǎi kè de shēn qī rì.

Màikèdebàbasòngqěitāyíqèlǐwù.

今 天 是 麦 克 的 生 日。() 麦 克 的 爸 爸 送 给 他 一 个 礼 物。()

Màikèdeshēngrìshìxīnnián.

Fāngfāngdeshēngrìshìhèngdànjié.

麦 克 的 生 日 是 新 年 。 () 芳 芳 的 生 日 是 圣 诞 节 。 ()

Б. Завершіть діалог власними репліками. Драматизуйте діалоги з однокласниками.

Jīntiānshìwǒdeshēngrì。

今天是我的生日。

Shēngrì_____.

生日 .

Nǐdeshēngrìshì____yuèjǐ ?

你的生日是 月 几 ？

Wǒdeshēngrìshìyíyuèyíhào。

我的生日是 一月 一号。

Nǐdeshēngrì nián。

你的生日是_____年。

В. Прочитайте речення та перекладіть їх українською мовою.

Г. Пропишіть слова китайськими ієрогліфами за зразком.

生	shēng							
新	xīn							
年	nián							
送	sòng							

Д. Напишіть китайському другу (подрузі) про те, як ви святкуєте свій день народження.

ДОДАТКИ

ДОДАТОК А.
ХУДОЖНІЙ СКАРБ КИТАЮ

学森的爱国故事

作家: 小苏

我国当代杰出的科学家中，有三位姓钱的人物：钱学森、钱三强、钱伟长，人称“三钱”。他们都是出国留学后，怀着报效祖国的赤子之心回来的。其中钱学森的经历最为惊险。

钱学森在美国度过了 20 年，在航空科学上取得了卓越的成就，成为有名的火箭专家，为美国的军事科学做出了贡献。1949 年，他得知新中国成立，十分兴奋，决定回国参加建设。但是美国方面敌视中国，怕钱学森回国对他们不利，就千方百计地阻挠。美国海军次长还恶狠狠地说：“我宁肯把他枪毙了，也不让他离开美国。他明白的太多了，一个人可顶五个师的兵力！”于是，美方无中生有，说钱学森是中国间谍，把他逮捕关押，之后虽然释放了，可又严密监视。

钱学森没有屈服，向美方提出严正抗议，回国的决心更大了。他在家放好三只小箱子，准备随时启程。之后在中国政府的过问下，被美方扣留

了5年的钱学森，最后在1955年搭乘轮船回国了。他来到天安门广场，兴奋地说：“我相信我必须能回来，此刻最后回来了！”

钱学森回国后，为我国导弹和航天事业做出了巨大贡献，是最有声望的科学家之一。

1947年，刚刚36岁的中国科学家钱学森，被美国麻省理工学院聘为终身教授。这是一个很高的荣誉，它预示着钱学森的优厚待遇和远大前程。

美国为什么如此器重钱学森呢？因为他是美国研究航空科学最高专家冯·卡门的优秀学生，是美国最早研究火箭组织——加州理工学院火箭研究小组的5成员之一。

在冯·卡门的指导下，火箭研究取得了重大进展，为反法西斯战争的胜利做出了贡献。在那些艰苦的日子里，钱学森显露出卓越的才能。一项在航空科学史上占有重要地位的航空科学公式：即著名的“卡门——钱公式”诞生了。这是由冯·卡门提出命题，钱学森做出结果，至今仍在航空技术研究中广泛使用的一项公式。

然而，当钱学森得知中华人民共和国成立的消息后，这个每时每刻都

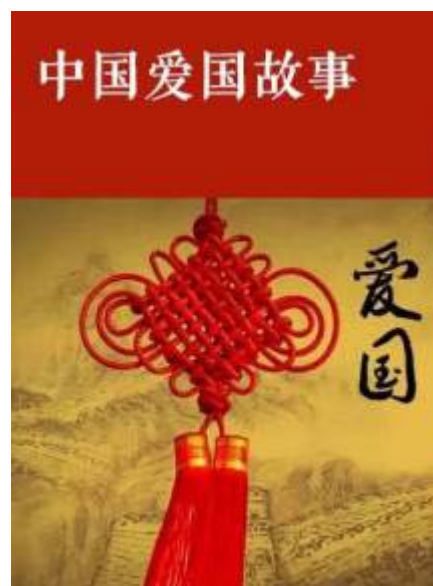
在想念祖国的科学家，顿时沉浸在极大的喜悦之中。钱学森在美国已经生活了 10 多年，又被誉为是“在美国处于领导地位的第一位火箭专家”，金钱、地位、声誉都有了。可他想：我是中国人，我的根在中国。我能够放下在美国的一切，但不能放下祖国。我就应早日回到祖国去，为建设新中国贡献自己的全部力量！他还对中国留学生说：“祖国已经解放了，国家急需建设人才，我们要赶快把学到的知识用到祖国的建设中去。”

钱学森准备回到中国的决定，引起美国有关方面的恐慌。他们认为：钱学森的专业技术如果带回去，中国的科学技术将高速度前进。美国海军的一位领导人曾对美国负责出境的官员说：“我宁可把钱学森枪毙了，也不让他离开美国！”“钱学森至少值 5 个师的兵力”。

钱学森的回国计划受到严重的阻挠。美国官方“文件”通知他，不准离开美国。本来，他的行李已经装上了驳船，准备由水路运回祖国。可美国海关硬说他准备带回国的书籍和笔记本中藏有重要机密，诬蔑钱学森是“间谍”。其实，这些书籍和笔记本，一部分是公开的教科书，其余都是钱学森自己的学术研究记录。

一波未平，一波又起。几天之后，钱学森突然被逮捕，关押在一个海岛的拘留所里，受到无休止的折磨。看守人员每一天晚上隔 10 分钟进室内开一次电灯，使他根本无法入睡。钱学森的遭遇，引起加州理工学院中坚持正义的同事和学生的同情，在他们和其他正直人士的强烈抗议下，美国特务机关被迫释放了他。可对钱学森的迫害并没有停止，他们限制他的行动，监视和检查他的信件、电话等。尽管有种种限制，但钱学森没有屈服。他不断地提出严正要求：坚决离开美国，回中国去！

在争取回国的日子里，钱学森更加关心祖国的建设事业，经常从《华侨日报》等报刊上了解新中国的状况，和中国科学家、留学生讨论建设祖国

的有关问题。为了能够迅速地回国，他租房子只签订短时间的合同。家里准备了3只轻便的小箱子，天天准备随时能够搭飞机回中国。

5年过去了。钱学森争取回国的斗争得到世界各国主持正义的人们支持，更得到了中国政府的极大关怀。周恩来总理曾亲自了解他的状况，并指示参加中美两国大使级会谈的中国代表，在会谈中提出钱学森博士归国问题。

1955年8月，这场外交斗争最后取得了胜利，美国政府被迫同意钱学森回到中国。

到达北京的第二天清晨，钱学森就和妻子带着两个孩子来到天安门广场。他激动地说：“我相信我必须能回到祖国。此刻，我最后回来了！”

冲破重重阻拦而回国的钱学森，一头扎在了军事科学的研究中。他倾其所学，又紧密关注国外的科学动态，不断推出科研新成果，为祖国的国防事业竭思尽智，做出了巨大的贡献，被誉为“导弹之父”，国务院授予他为“全国劳动模范”的光荣称号。

在美国定居，且能聘为终身教授，这是多少人梦寐以求的幻想。可为了祖国的繁荣富强，钱学森放下了这一切。在经济大潮如洪水猛兽般地冲击社会的这天，钱学森的爱国言行，无疑地凝聚着中华民族之魂，显示了爱国对志士仁人的撼动力。

我的祖国

作家:曹文轩

第一篇

小时候，妈妈对我说：“我们是中国人，炎黄子孙，龙的传人。”长大些，爸爸告诉我：“祖国，就像一只昂首屹立的雄鸡。”上学了，老师教会我们画鲜艳的五星红旗，唱雄壮的国歌。从此，祖国就深深铭刻在我的心中。

我的祖国是四大文明古国之一。她拥有五千年悠久的历史 and 960 万平方公里的广阔疆域，有十三亿的炎黄子孙。祖国的四大发明为世界作出了巨大的贡献。印刷术和造纸术的发明使人类文明传承翻开了新篇章;指南针的出现使人类的航海事业得到了空前的发展，让人类交流进入了新纪元;而火药的诞生更让人类改造自我的能力快速增长进入了新的时代。

1949 年 10 月 1 日，毛泽东主席在天安门城楼上向全世界庄严宣告了中华人民共和国的成立!光阴荏苒，转眼间，祖国母亲已经 60 岁了!自新中国成立以来，祖国母亲走过的路交集着风雨和岁月的艰辛，更是向世人展示了中华民族不屈的精神。

5·12 大地震毁灭了汶川人民的家园，但是全中国人民万众一心，众志成城，体现了中国儿女的民族精神和伟大力量。风雨过后定会有彩虹，2008 北京奥运会上，健儿们为祖国赢得了 51 枚金牌，21 枚银牌，28 枚铜牌，还打破了 38 项世界纪录，这在奥运史上是绝无仅有的。而载人航天飞船的成功，更是实现了中华民族的飞天梦想，让中国人在全世界挺起胸膛...

当我漫步在高楼林立、绿树婆娑的现代化城市，感受着现代文明的气息，陶醉在园林城市的意境，真让我情不自禁地发出这样的感叹：“没有强大的祖国，哪有如此美好的家园，哪有我们今天幸福的生活!”

当五星红旗一次又一次冉冉升起，让雄壮的国歌一遍又一遍响彻耳

畔，当我们手挽手，心连心，跨越一个又一个前进的里程碑，我的心中总是沸腾着这句话：我爱我的祖国！

第二篇

我的祖国——中华人民共和国简称中国。它是一个拥有五千年历史的华夏民族，是世界四大古国之一。

中国在公元前 221 年嬴政统一中国史称秦始皇开始，逐渐成为一个富饶、美丽的国度；张骞出使西域，创建丝绸之路；唐太宗李渊建立了唐；明太祖朱元璋以一个农民的身份创建了明朝；大金大汗黄太极进攻了北京，创建清朝后……从“玄武门之变”到“康乾盛世”……从圆周率，四大发明，地动仪，浑天仪……从孔子，孟子……从王羲之，柳公权，颜真卿……从李白、杜甫、陆游、叶绍翁、苏轼、辛弃疾……中国每个方面都在逐步的昌盛，成为世界上发达国家之一。然而好不长，从乾隆皇帝后，一个个腐败无能的皇帝依次出现，从嘉庆皇帝到溥仪皇帝；从中国近代第一个不平等条约——《马关条约》；从中日黄海大海战……都体现了后清的腐败。做为一个中国人，清政府的腐败无能，固然令人不堪回首、深恶痛绝；但更令人欣慰的是在孙中山大总统的领导下，中国人民一举推翻了清政府的腐朽统治，建立了中华人民共和国。又在以毛主席、周总理的领导下，带领中国人民，建立了一个崭新的中国，巍然屹立在世界的东方。

而且从“五四”运动开始，一大批优秀的文学作品涌入社会：冰心奶奶的《寄小读者》；鲁迅爷爷的《社戏》；郭沫若爷爷的《山茶花》；老舍爷爷的《四世同堂》……都是当时社会上优秀的文学作品。

中国秀丽的风景一向令人赞叹!神奇的九寨沟,秀丽的黄山,“山水甲天下”的桂林,“世界第一大佛”的乐山大佛,美丽的日月潭,布达拉宫,喜马拉雅山……

中国是世界上河流最多的国家之一。中国有许多源远流长的大江大河。其中流域面积超过 1000 平方千米的就有 1500 多条。

中国幅员辽阔,民族众多,各地的城市建设也各具特色。华北有中国的首都北京;东部有中国的经济中心上海;西部有风光秀丽的、民族特色鲜明的拉萨;南部有四季如春的昆明等。美丽繁华的城市,它们如同一颗颗珍珠,点缀在中国 960 万平方千米的土地上。

祖国的文化也很多!截止 2008 年 7 月,中国已有 37 处文化遗址和自然景观列入《世界遗产名录》,其中文化遗产 25 项,自然遗产 7 项,文化和自然双重遗产 4 项,文化景观 1 项,这也是一组多么令人骄傲的数字!

在五千年中,中国人受尽了耻辱,但我们今天终于又站起来了!可谓是“苦尽甘来”!中国人民在自己的努力下,赢得了世界人民的尊重!我们中国彻底摆脱了“东亚病夫”!我们中国今天是站在世界的强盛国家的顶端,我们彻底站起来了!我为自己是一名中国人而感到骄傲!

热爱祖国

作家: 罗隐

祖国是哺育我们的母亲,是生命的摇篮,我们应该因为自己是一个中国人而感到骄傲.我们的祖国有 5000 年悠久的历史,在历史长河中涌现出了大批的英雄豪杰,他们为了祖国的每一寸土地而和敌人做殊死的斗争,因为他们,我们的付出和牺牲,我们的祖国才得以富强.因此,我们要时常对自己说:“我是中国人,我为此而感到骄傲!”

人类的精神世界好比是一座高不可攀的高山,我们每个人的责任就是做一个攀登者去攀登这座高山,因为山的顶峰有着伟大的中华民族精神,就是在

长期的奋斗中形成的中华民族的思想精髓:团结一致,爱好和平,勤劳勇敢,自强不息.我们要时刻牢记.

我们要从小树立起爱国精神.毛泽东主席主张学习要有崇高的理想和远大的目标.他曾经说过,有的人学习看起来是努力的,但是目的却是为了自己将来的穿衣吃饭,为了自己个人的利益,为了谋取个人的功名利禄,这是很没有出息的人,我们应该时刻寻求救国救民的真理,为了改造国家和社会而发奋学习,为自己的国家自己的民族做贡献.

爱国首先要从小事做起.在升国旗时,少先队员要行队礼,不是少先队员的同学要行注目礼.平时日常生活中要爱护红领巾,应该为自己是少先队的一员而感到骄傲.在学校里要戴红领巾,上体育课时可以把红领巾摘下来,叠好放进书包.回到家里要把红领巾放在床头,以便第二天起来时佩带.红领巾要定期清洗,保持干净整洁.虽然这些只是日常生活中的一些琐碎小事,但是却充分的体现出了自己的爱国意识.

爱国其次要确立一个远大的志向,树立和培育正确的理想信念,对自己的未来充满希望,要立志为自己的未来而努力奋斗,把祖国建设成为物质文明,政治文明,精神文明的国家,进而推进到共产党注意的理想境地.因此,我们要珍惜.

ДОДАТОК Б.
КИТАЙСЬКІ НАРОДНІ КАЗКИ

黄晓

据说，曾经在黄河两岸的一个小村庄里住着一个名叫黄晓的穷人。他从早到晚一直工作，没有休息，但他过着半饥饿的生活。他不得不把工人交给他富有的叔叔。

一到早晨，只有黄萧开始喂鸟，一只巨大的鹰飞进去，抓住最肥的鸡肉并把它带到西边。但鸡很重，它在地上飞得很低。萧萧一下子就立即出发，掀起鹰从他身上取出鸡肉。

鹰飞得越来越远，终于沉入了花园，那里生长着巨大的郁郁葱葱的菊花。在花园里，黄晓在花丛中看到了一个非凡的美女。她深深地看着她，像秋天的水，眼睛盯着一个美丽的年轻人，他们彼此相爱。

“你叫什么名字？”黄问萧。

- 袁梅而你呢？

- 黄晓

“我爱上了你，黄晓，我想成为你的妻子。”找一个可敬的男人，他们来到我父亲的媒人。

快乐回到黄晓家，并请求他的叔叔成为他的媒人。但袁梅神父得知黄孝是一个穷人，给了媒人这样一个答案：

- 如果他想成为我的女婿，即使会发现，并将为袁枚返回作为结婚礼物十大金牌砖，豆金蒲式耳，三个红色的头发和不沉的一颗明珠。否则，不要看他他的女儿。

从他的叔叔那里学到了他父亲袁梅对他的罕见珍宝，黄孝长久悲痛，却想不出什么。然后他决定去找那个老圣人，向他征求意见。

他迅速聚集并大胆地进行了漫长而艰难的旅程。

他走路，走着，走到大城市，发现了一件奇怪的事 - 人们正在建造一堵墙，而墙却正在崩塌。居民质疑黄晓，在那里，为什么他要去，当他们得知他去请教一个老圣人，就开始问他：

- 向我们了解智者，为什么墙不是由我们建造的。在整个城市周围矗立，但在这个地方崩溃了。

他答应黄晓完成他们的要求，并再次开始前进。

他走着走着走到村里。农民向他打招呼，找出他要去的地点和原因，然后开始问：

- 还向我们了解老圣人，为什么我们村后面的樱花，但不带来果实。

他答应黄晓满足这个要求并继续下去。

他走着走着，看到一个老人坐在房子的门槛上。老人问他去哪里以及为什么要去，然后开始问：

- 找出我和圣人如何治愈我的女儿。她已经十八岁了，但她很笨，没有人把她当作妻子。

他答应黄晓满足老人的要求继续下去。

于是，他为许多天，多少个夜晚，和大量的沿途遇到的困难走：他要过洪流，然后爬上陡峭的悬崖，然后在无水的沙漠干渴受到影响。最后，浩瀚的大海在他面前伸展开来。黄萧停在岸边，开始自言自语：他怎么会过海去找老圣人。然后一只大黑龟游到他身边，听到他的讲话说：

“我可以带你穿越大海，但只有你和我不会忘记。”多年以来，我在海浪中游泳，不能沉入海底。也找出了智者，我怎样才能摆脱这种不幸。

他答应黄晓满足乌龟的要求，坐在她背上，然后把他运到海边。

很快他就到了圣人家。老圣人看到黄晓，问他为什么来看他。然后黄孝开始讲述 - 第一，问他的城市和村庄，一个老人和一个乌龟的居民，然后抱怨他的悲伤。老圣人回答说：

— 城里的居民不能放下墙，因为地上埋有十块金砖。樱桃不结果实，因为它是金豆的衡量标准。一个老人的女儿被禁止在头上说三根红头发。如果他们被拉出来，她会说话。乌龟的嘴里有一颗珍珠。拉出珍珠，乌龟将沉入海底。所以，帮助别人，你会帮助自己。

黄晓感谢老圣人，高高兴兴地回去了。

一只大黑龟等他很长时间，一出现就问：

“那么，这位老圣人说的是什么？”

“把我带到另一边，你会发现的。”

另一方面，黄晓告诉乌龟张开嘴，掏出一颗没有死的珍珠，乌龟快乐地立刻沉到了水底。快乐的黄晓很快就把珍珠藏在怀中。

老人站在门槛上等着他。

“那么，这位老圣人说的是什么？”他问道。

“带我去你的女儿，我会治好她的，”黄晓回答道。

一旦他从女孩的头上拉出三根红头发，她立刻说话了。带着泪水，黄晓被他的父女感谢，他把头发藏在怀中，开朗地继续说道。

在村子的边缘，农民们急切地等待着他。

“那么，这位老圣人说的是什么呢？”他们问道。

“告诉我你的樱桃在哪里，我会让它结果实，”黄晓回答道。

他们把黄霄带到樱桃树上，挖了金豆，果树上的樱桃成熟了。

农民不知道如何感谢黄晓，但接下来他更有乐趣了。

该市的居民也期待他，并立即问：

“那么，这位老圣人说的是什么呢？”

黄啸直奔墙壁分崩离析的地方，从地上挖了十块金砖，说道：

“现在建造一堵墙。”

人们建造了这堵墙。这很难，也不会分崩离析。

黄萧赶紧回家。他很高兴他帮助了别人并得到了他所需要的一切。

袁梅的父亲很惊讶黄晓能够满足他的需求并获得如此珍贵的结婚礼物。他不想让他的女儿为这个可怜的男人，但必须履行他的诺言。

在爱和满足中治愈了黄啸和袁梅。

黄晓非常爱他的妻子，以至于他不能和她分开一会儿，并要求她画她的肖像。离开这所房子，他总是把它带走。

有一次，在外地工作，他想念他的妻子，拿出一幅肖像，开始欣赏她。

突然间，他跑风从黄晓明的倾情手中抢走的强烈阵风，并带走，去向不明。我正在寻找它，黄晓正在寻找它，所以我什么都没回家。

一幅由风车驾驶的肖像飞行飞行，直到它直接飞入皇宫的金色大厅。

皇帝钦佩元梅的形象，命令朝臣说：

– 我还没有遇到过这样的美。拍摄肖像然后去找它。你找不到 - 执行！

龙寻求全国各地的法庭，直到最后来到黄晓的家。他们看到袁梅，立即认出她是一个美丽的女人。当袁梅没有哭的时候，朝臣们抓住了她，把她带到了皇帝面前。但是在袁离开之前，设法低声说道黄晓：

– 当我将退出，采取羊皮大衣，穿上她的皮毛在外面，这样出来的皇帝。我会安排我们再次在一起。

当袁梅被带到宫殿时，皇帝把她放在他旁边，不想和她分开一会儿。但是当他照顾她时，她保持沉默，悲伤，从不微笑。

有一天，当皇帝妄图助威袁枚，一个金色大厅来到黄晓，穿着反转羊皮大衣。袁梅看着他，笑得很开心。

“袁梅，你真是太有趣了？”皇帝很惊讶。

– 我喜欢这个男人的皮大衣。如果你穿得好，我总会笑。

高兴的皇帝叫黄晓，并开始和他一起换衣服。黄潇脱掉外套，穿上绣有龙的皇室服装。但是，一旦皇帝穿上羊皮大衣，袁梅就向朝臣们喊道：

“嘿，告诉我马上把一个男人的头穿上一件裘皮大衣，他侮辱了我！”

法院查封皇帝和执行，黄晓明坐在自己的座位上，旁边的袁枚，从那以后，他们从来没有分开。

猫与狗

过去，一个可怜的老人和他的瞎眼的老太太住在一起。他们没有孩子，

只有一只狗和一只猫。这些动物和睦相处，像一个男人身后的影子一样一个接一个地走着，他们忠实地为主人服务。老人将离开家，他们守着一个老妇人的房子，他们不会让陌生人关闭。他们最爱的老人珍惜宝藏更珍贵，他们没有打败或责骂。有了狗和猫，他们过着悲惨的生活，而不是那么忧郁。

不知何故，老人去山上割草。回去，看起来 - 有一条黑蛇躺在地上，看到，饿死，无法从一个地方移动。老人后悔蛇，把它藏在怀里，走了他的路。他回到家，出了一条蛇，肥胖了。但有一天，一位老人告诉她：

“你来自我们家，蛇。”大米被淘汰了，没有草了 - 我们没办法喂你！

她点点头说：

“好爷爷，如果不适合你，我会死于饥饿。”是的，我不知道该怎么感谢你。只有我有自己的尾巴。拿起来，把它放在一个木制的棺材里，把它埋没，这样就没有人看到它了。当你需要钱时，摇晃 - 从硬币的尾部撒上。

老人同意了。然后切断了蛇的尾巴，因为它消失了。老人把蛇的尾巴放在一个木制的棺材里，把箱子埋在厨房后面，没有人看到。

只有老人们的钱用完了，他们挖了一个珍贵的棺材，会得到一个蛇的尾巴，摇匀，铜币将下降当啷一声在地上。他将收集旧硬币，去集市，买油，盐，米饭，草丛。他会回家做饭。焊接并分为四个部分：一个 - 老太太，另一个 - 狗，第三个 - 猫，第四个 - 我自己。所以他们活着，不知道需要。

但是有一天，一个流浪的商人敲门。在途中害怕他独自一个黑夜，所以他要求过夜。老人让他进来。

第二天，天亮之前，老人静静地走在厨房后面，从盒子里拿出蛇尾，摇了摇头。地球掉在了地上。只有你能听到：江江华兰。商人透过窗户看到了这一切。只有老人离开了房子，他立刻跳起来，挖出珍贵的盒子，把它放在篮子里，抬起摇杆 - 走了。

老人回到家里，老太太哭得很可怜。老人问道：

“发生了什么不幸？”老太太回答：

“我们亲爱的珍贵商人吹了一个棺材！”老人不相信：

“你为什么要扭曲它，旧的呢？”我埋葬了很远很深。他怎么能找到她？你看，不是你搜索过的，有必要的地方。

老人这么说，然后去了厨房。搜索搜索 - 没有找到任何东西。

这位老太太和这位老妇人发怒了。老人叹了口气，老太太泪流满面。然后只有一只带着狗从院子里带来的猫回来和主人一起吃早餐。脸上的主人很伤心，眉毛很阴沉，猫和狗觉得麻烦已经发生，他们不知道有什么麻烦。老人看着他们，叹了口气说：

“我们棺材的商人带走了小人。”跑得快！赶上它吧！

“我们跑了，也许我们会抓住他，”狗对猫说，“你看看有多老人被杀了！”

他们跳出了房子走上了路。他们去，嗅出一切，向外看 - 没有一个珍贵的棺材。他们决定去商人。他的房子在河的后面。“

他们走近河边，河水沸腾，海浪在上面泡沫。那只猫在恐惧中畏缩。

“不要害怕，”狗鼓励她，“不知怎的，我们会移到另一边，我可以游泳。”没有棺材，我们最好不要回家。

猫看到那只狗是如此勇敢，她鼓起勇气跳了过去。他们越过河流，发现自己身处一个小村庄。他们到村里去，他们看着每个院子，他们不会错过任何一个。突然看到：站在一个大房子的院落，千余人谁是红色，一个绿色，- 拜天地。他们在新郎中认出了与一位老人共度夜晚的同一个交易员。

“走进屋子，”狗在他耳边对猫说，“找出商人埋葬棺材的地方。”我会自己去，我害怕，他们会注意到我。当你了解到，立即追赶村庄，我会在柳树下等你。

猫点了点头，呜呜呜，爬上屋顶，从屋顶一跃扎进院子，院子里，通过一个小窗口，通过卧室攀升。一只猫正在寻找令人垂涎的棺材，所有角落都被洗劫一空，其他地方都没有。猫坐在床下，想着怎么样。他突然看到了 - 从卧室里的胸口，老鼠出去了。她冲着她的猫，老鼠在猫的爪子里颤抖，让我们去问问。猫对她说：

“你帮我一件事，我会让你离开。”

“我会做任何事，猫王，只是命令，”老鼠吱吱作响。

- 进入主人的胸部，看看那里是否有木箱。如果你找到它，请把它带到这里更快。

老鼠爬进了行李箱，立即拿出珍贵的棺材，用低弓将它交给了猫。猫抓住棺材开始跑。

我看到一个猫贩子，他会怎么哭：

“抱着猫！”她偷了宝藏！抓住她！人们冲过猫后，她越过了墙，

只有它被看到。她跑到村子后面，然后她的狗在柳树下等着，他们在回来的路上出发了。他们去欢乐。当他们走近河边时，狗严格地命令猫：

- 你会看到鱼或癌症，看，不要张开嘴，否则你会把棺材放入水中。

现在，猫不再害怕游过河。她重重地坐在狗的背上，想象着主人会如何感谢她。他们游到河的中间，突然间他们看到了 - 水中的鱼儿嬉闹。猫甚

至流口水，它无法忍受它以及如何尖叫：

—哦，多少条鱼！

华拉—这个盒子落入水中并走到了尽头。

“我告诉过你，你没有松开嘴，保持沉默。”现在怎么样？

狗与猫一起航行到岸边，离开了猫，然后自己回到了河的中央。我从水里取出一块珍贵的棺材。

狗累了，坐下休息，闭着眼睛，没注意到怎么打瞌睡。与此同时，猫抓住棺材跑回家。

老人看到猫带着盒子，大喜过望，冲到老太太告诉她这个好消息。他们开始对这只猫表示赞赏：多么聪明和敏捷。老人打开棺材，拿出蛇的尾巴，摇了摇—铜币落在地上，响了起来。老人买了东西，煮了各种美味的菜肴，开始报废猫。这只猫舒服地安顿下来，但没有时间开始吃东西，就像看到的那样—狗跑了。

“哦，你是寄生虫！”只有你知道什么东西你的肚子！老板扑向她。

一只猫知道如何编织。我甚至可以说一句话。因此，狗想要喝一杯并吃，但没有尝到任何好吃的东西，有必要对汤和米的残余物感到满意。

从那以后，狗讨厌猫。他一看到，就立刻试图抓住喉咙。所以他们发怒了。

没有哪个东西人什么都做不了

是不是真的，但曾经住在一个小村庄，一个老父子。当这个男孩十岁的时候，他的父亲病得很重。一天晚上，他打电话给一个儿子，用一只紧握的手抚摸着他，说道：

— 我可能已经有一点生活了，所以我最后想和你谈谈。告诉我，儿子，没有哪个男人做不到？

男孩满是痛苦的泪水，回答道：

- 没有钱，纹身。富人充满了金银，所以他们吃得好吃，穿上漂亮的衣服。没有人比他们更好。

- 不，儿子， - 父亲摇了摇头， - 没想到。不在右边的钱。来自富人的钱是不诚实地获得的，他们从普通人那里夺走了他们。但是有一段时间人们会流下所有的伤口，没有钱可以救他们。

- 然后没有米饭和小麦。一个人有足够的力量来骂田地，收获面包，只有在她坐下时才在山上收集火腿.....

父亲再次摇了摇头：

“毫无疑问，人类非常需要大米和小麦，但没有它们，你就可以安居乐业。”

“没有什么，那么，男人什么都做不了？” - 想到儿子。我想了很久，但我想不出什么好事。

“儿子，” - 意识到他无法解决这个难题，他的父亲转向他，“我很快就会死去，给你留下这个古老的小屋，蓬松的衣服和一点玉米的遗产。”这个遗产对你来说不会持久，所以你必须只依靠你的思想和双手。聪明的智慧和聪明的双手 - 这就是最糟糕的人！他们会给你机会创造一个新家，穿得好，每天都吃美味！

他埋葬了他父亲的男孩，并开始依靠他从父亲那里继承的生活。不知何故想到他的邻居要新房子。他们来到那家伙说：

– 帮助我们，兄弟，砖块和瓷砖穿。我们不会欠债。当你的小屋坍塌而你想要建造一个新的小屋时，我们也会帮助你。

“他们为什么帮助我，因为我拥有最聪明的头脑和善良的双手。我会没有他们，”想到这个男孩并拒绝帮助他的邻居。秋天来了，邻居们决定缝上新衣服。他们来到这个男孩说：

– 帮助我们，兄弟，画一幅画布。你也破了衣服。我们将新的一个，我们也会帮助你。

“为什么我需要他们的帮助，因为我拥有最聪明的头脑和善良的双手。我会没有他们，”想到这个男孩并拒绝帮助他的邻居。春天来了，邻居们开始为播种做准备。他们来到这个男孩说：

– 帮助我们，兄弟，野外吐出来。当你播种田地时，我们会帮助你。

“为什么我需要他们的帮助，因为我拥有最聪明的头脑和善良的双手。我会没有他们，”男孩想，并再次拒绝帮助他的邻居。

但有一次，一场可怕的风暴袭击了村庄。推过男孩的殿风，从一个可怕的倾盆大雨衣服变成了抹布，抹布和一个耻辱，拉身。那时候他已经筋疲力尽了。然后他放下手，把头放在天空，开始祈祷：

– 天啊！我有一个聪明的头和好手。所以给我这样一个永不坍塌的房子：永不磨损的衣服；这么多的玉米，我有足够的生命！

而且不管他多么承认，尽管许多祈祷，天似乎没有听到。这时他想起他的邻居如何生活，他们如何建立彼此带的房子，缝衣服，在外地工作。只有这样，这个男孩才意识到他的错误。人们真的不能做任何疯狂的悟性或没有经过培训的手，但那么这将是他们中的一些，如果照顾，不仅对自己而且别人！

ДОДАТОК В.
УКРАЇНСЬКІ ТВОРИ ПРО ПРИРОДУ І ТВАРИН

М. Магера
«Синьоокий серпень»

Чи бачили ви, як цвітуть Петрові батogi? Не бачили? І не знаєте, які вони? Може чули, як старенькі їх іще називають диким цикорієм! А ростуть вони на узбіччі доріг, на занедбаних пасовищах, під плотами, на смітниках. Аж до серпня стирчать голі, безлисті кущики з довгими прутиками.

І раптом сонячного ранку серпень розвішує по тих довгих прутиках круглі шматочки синього-пресинього неба. І ті дивовижні синьоокі кущі-букети милують очі доти, поки сонечко із зеніту не зверне до заходу. Тоді квіточки, наче по команді, скручуються, ховаються у пазухи, і стає знову кущ непривабливим аж до наступного ранку. А як тільки вранішнє сонечко вип'є із прутиків росичку, то і заяскравіють неповторної краси сині квіточки. Від кольору цих квіточок у нашому селі Могилівці здавна місяць серпень називали синьооким.

Запитання:

1. Де росте дикий цикорій?
2. Знайдіть у тексті описання кущів-букетів, що милують очі.
3. Чому в селі Могилівці здавна місяць серпень називали синьооким?

І. Прокопенко

«Сонце, сонечко та соняшник»

Починався літній день. На листі дерев переливалися всіма барвами райдуги крапельки роси. Співали птахи, тягнулися квіти до Сонця, а над ними басовито гудів Джміль:

– Ж-ж-жарко... Йому й справді було жарко.

– Ж-ж-жорстоке Сонце, ж-ж-жорстоке.

Почуло Сонце та й каже:

– Кожен день я проміння на землю посилаю, щоб черешні скоріш дозрівали, щоб пташки співали, щоб діти смаглявими ставали, а він... він мене жорстоким назвав.

Образилося Сонце та й сховалося за хмару. Похмурно на світі стало, квіти пелюстки згорнули, птахи замовкли, мурахи входи та виходи своїх домівок закривати почали.

– Що робити? Що робити? Як без Сонечка нам жити? – зашепотіли Древа.

– Я тут, ось я, – сказав хтось тоненьким голоском і всі побачили маленького, червонокрилого жучка, якого й справді Сонечком звали.

– А ти можеш землю зігрівати? – спитали Древа.

– Ні.

– А можеш так зробити, щоб черешні поспіли?

– А щоб діти засмагли?

– І цього не вмію, – зітхнуло Сонечко, – я тільки попелиць знищую, червців, кліщиків павутинних та інших дрібних шкідників.

– І за це тобі, Сонечко, спасибі, – вклонилися Дерева і знов зашепотіли:

– Що робити? Що робити? Як без Сонечка нам жити?

– Може, я зумію допомогти? – спитав Соняшник. Він теж був на Сонце схожий: кругла голівка у жовтогарячих променях.

– А ти можеш землю зігрівати? – спитали Дерева.

– Ні.

– А зробити так, щоб черешні поспіли?

– Ні. Не мо-жу...

– А щоб діти засмагли?

– І цього не вмію, – тихо мовив Соняшник, – я тільки насінням людей годую.

– Це ж добре! Спасибі тобі, Соняшнику, – вклонилися Дерева. А Джміль знов гудів.

– Ж-ж-жаль, квіти пелюстки згорнули, ж-ж-жаль.

– Жаль! – обурилися Дерева. – А хто Сонце образив, хто його жорстоким назвав? Все ти, все ти, Джмелю!

Вони так розхвилювалися, так розгойдались, аж вітер знявся, Злякався Джміль, почав у Сонця пробачення просити:

– Ж-ж-жити без тебе не можна, пробач мені, пробач.

Виглянуло Сонце з-за хмари, посміхнулося привітно. Зраділи дерева, пташки защебетали, квіточки розкрилися, а Джміль над ними гудів:

– Ж-ж-жарко..., але не дуже, але не дуже...

Запитання:

1. Чи справді Сонце було жорстоким?
2. Що не міг робити червонокрилий жучок, якого звали Сонечком?
3. Чи пробачило Сонечко Джмеля?

В. Пархоменко
«Зимові оповідання»
Перша пороша

Підморозило. Тоненький прозорий льодок вкрив невеликі озерця, калюжі. Дніпро ще вільно несе свої обважнілі від холоду води між притихлими берегами. Кінчилося полювання на водяну та болотяну дичину. Може, хтось випадково й візьме на великій річці нирця чи гагару. Та хіба це здобич? Тепер треба заряджати патрони крупнішим дробом. Пізньої осінньої днини завзяті мисливці, розшукуючи зайців і лисиць, десятки кілометрів міряють по полях, виярках і лісах.

Але справжнє полювання на хутрових звірів попереду. Всі чекають першої пороші...

Звечора густі, сірі хмари потемніли і важкими брилами нависли над землею. Мабуть, буде сніг.

Тихо-тихо навкруги. Завмирає в імлі гуркіт колгоспних машин на промерзлій польовій дорозі.

Присмерком починають спускатись на землю перші мохнаті сніжинки. Спочатку небагато, а потім більше і більше пурхає їх у морозному повітрі, безшумно сідає на зелені мохи почорніле листя, кудлаті гілки ялин. Пухнаста ковдра стелиться по землі. А на ранок навкруги чисто, біло. Ліс сяє

кришталем. Ще вчора поля і вигони були сірі, одноманітні, а сьогодні кожна суха травичка, кожна стеблина прибрана у біле мереживо і сріблястий бісер. Перша пороша...

Природа розкрила першу сторінку цікавої книги слідів. Багато історій незабаром запишуть на снігу своїми лапками і хвостами звірі та птахи. Кожна звірина має свій почерк. Зумій тільки розібратися в усіх крапках і комах на снігу, і ти розгадаєш чимало таємниць із життя тварин!

Ось на городі рядки двокрапок. Сліди йдуть у різних напрямках. Це миші чи полівки. Недалеко за селом бачите заячий слід: спереду видовжені відбитки довгих ніг, ззаду кругленькі ямочки від передніх лапок. Вдумливо читаєте хитрі «петлі», «двійки», «скидки».

Морозець приємно пощипує щоки. Ледь-ледь риплять сніжинки під ногами. Легко дихається цього чудового ранку!

Запитання:

1. Коли закінчується полювання на водяну та болотяну дичину?
2. Чому мисливці чекають першої пороші?
3. Опишіть, як виглядає природа після першої пороші?
4. Поясніть, що означає «кожна звірина має свій почерк».

О. Копиленко

«Жовкне листя»

Вкривається багрянцем клен. Він стоїть на узліссі замріяний, ніби сумує, що надійшов жовтень. Іноді тихо вронить вирізьблений свій лист. А налетить вітер і почне безжально зривати осінню красу зажуреного клена, оголить його і гулятиме серед голого гілля.

А яка ніжна, золота берізка на тлі синюватих ялинок, зелених сосен. Вона опустила свої віти і теж журиться, що скоро прийдуть холоди.

Деякі квіточки ще не хочуть здаватись, поспішають доцвісти, поки перші морозці не вдарять по них. Але й ці останні квіти теж ніби насторожено зажурені.

Високо вгорі дзвінким передзвоном курличуть трикутники журавлів. Прямують на південь, поспішають. Десь перегукуються вгорі над нами і дикі гуси. На півночі вже холодно їм.

На піщаних косах річок жирують і північні качки, цілими величезними табунами. Вони дуже сторожкі і близько не підпускають мисливців.

Запитання:

1. Чому сумує клен?
2. Що відчуває золота берізка і деякі квіти восени?
3. Що роблять птахи восени?

Н. Забіла

«Ластівки»

Пригріва весняне сонце. В рівчаках біжать струмки. Метушаться за віконцем клопітливі ластівки. Вже останній сніг розтанув. Тепло. Весело. Весна!.. Яся встане вранці-рано та відразу – до вікна:

– Чом це, мамо, пташенята до вікна летять щомить? Це вони до мене в хату, мабуть, хочуть залетіть? Відчини віконце, мамо, хай вони сюди летять! Я дивитимусь, руками я не буду їх займать!

Підлетіли. Відлетіли. Тільки крильця — блим та блим!

– Це вони будують вміло для своїх маляток дім. Все працюють безупинно, не марнують, бачиш, час. Грудочки м'якої глини в дзьобах носять раз у раз.

Скоро буде тут гніздечко, добре зліплене з землі. В нім лежатимуть яєчка у м'якесенькім кублі.

Потім будуть пташенята, ненажери, просто страх! Цілий день їм батько й мати все носитимуть комах.

Підростуть в маляток крила, мати їх навчить літати, – так, як мама Ясю вчила в книжці літери читати.

А тоді настане осінь. Стане зразу холодніш. Вранці ляжуть білі роси на травичку, на спориш...

– Взимку ж, мамо, пташенятам буде холодно в гнізді! Правда, ти до мене в хату всіх їх пустиш отоді?

– В теплий край тоді, далеко полетять усі пташки: журавлі, качки, лелеки і маленькі ластівки.

А як буде знов надворі тепло, весело, весна – прилетять пташки з-за моря знов до нашого вікна!

Запитання:

1. Як ластівки поводяться навесні?
2. Що буде відбуватися, коли настане осінь?

І. Франко

«Війна між псом і вовком»

Був собі раз у господаря Пес, що жив у великій приязні з Вовком. Зійдуться бувало на краю лісу під старим дубом та й балакають собі то про се, то про те: Пес оповідає Вовкові, що чувати в селі, а Вовк Псові подає лісові новини.

Раз якось говорить Вовк до Пса:

– Слухай, Бровку. Я чув, що у твого господаря Свиня має поросяток.

– Се правда. Дванадцяттеро поросят привела. Гарні такі, кругленькі, рожевенькі, аж любо дивитися.

– Ай, ай, ай! – зацмокав Вовк. – Аж мені слина на язык набігає. Дванадцяттеро, мовиш? Ах, мушу ще сеї ночі навідатися до них.

– Ні, Вовчику, – мовив Пес. – Не чини сього! Тямиш, яка була умова між нами? Будемо собі приятелями, я тобі буду розповідати все, що є нового

в селі, але ти зате не смієш ніколи ходити до мого господаря. Раз ти йому шкоду зробиш, то й нашій приязні амінь.

– Е, що, – мовив Вовк, – про таку дурницю мали б ми сваритися? Адже дванадцятро поросят! Навіть значно не буде, як я одно або двоє схрупаю.

– Ні, Вовчику, – остерігав Пес, – не ходи до нас! Готова бути біда.

– Яка біда? Не бійся! Я так легесенько залізу до хліва, так делікатно там справлюся, що ніхто й не почує.

– Але я почую.

– Ти? Але ж надіюсь, що ти будеш тихо, що не схочеш видавати свого приятеля.

– Добре тобі говорити! – сумно мовив Пес. – Не видавати приятеля! Але ж господар ще більший мій приятель, дає мені їсти, то як же мені байдуже дивитися на його шкоду. І що він скаже мені потому?

– Роби як знаєш, – мовив Вовк, – а я мушу до твоїх свиней навідатися і раджу тобі бути тихо.

Надійшла ніч. Вовк додержав слова, приплівся з лісу та й суне просто до хліва. Побачив се Пес та й міркує собі:

«Що маю робити? Зажду трохи. Коли Вовк справді справиться тихо, то нехай собі робить що хоче. Але при найменшій крику в хліві і я не буду мовчати».

І справді, ледве Вовк крізь шпарку пропхався до хліва, почула його Свиня та й як закричить! Поросята собі як не завищать, а Пес, почувши се, як не загавкає, як не завие! Посхачувалися господарі та до хліва, аж там Вовк. Кинулися на нього і, поки неборак успів назад шмигнути крізь шпарку, всипали йому такого бобу, що пару день нікуди не ходив, тільки лежав у лісі та вилизувався.

Пес не ходив уже на край лісу з Вовком на розмову, але по якімось часі Вовк сам вечором прийшов до нього, став за ворітьми та й мовить:

– Ага, Бровку! Такий-то ти добрий приятель. Чекай, чекай! Не забуду я тобі сього!

– А хіба я не казав тобі, щоб ти не йшов до мого господаря? – мовив Бровко.

– А хіба я не велів тобі мовчати? – огризнувся Вовк.

– Але ти казав, що справишся тихо в хліві, тямиш?

Поки було тихо, я мовчав. А пощо ж ти зайшов собі в сварку зі Свинею?

– Та який там біс заходив з нею в сварку? – люто буркнув Вовк. – Ледве я до хліва, а вона в крик. Але я не я буду, коли їй се подарую. Слухай, Бровку, не роби дурниць! Дай мені слово, що будеш мовчати, а я прийду сьогодні вночі до Свині в гостину.

– Про мене, приходи, – мовив Бровко, – тільки пам'ятай, щоб у хліві було тихо. Скоро там найменшого гармидеру наробиш, я не можу довше мовчати.

З тим Вовк і пішов, а опівночі суне знов до хліва. Але Бровко не дурний був і шепнув Свині, щоб не спала і малася на осторозі, бо Вовк обіцявся навідатися до неї. Ще Вовк і голови не встиг просунути в шпарку, а вже Свиня з поросятами наробила в хліві такого репету, а Бровко так жалібно почав вити під хатніми вікнами, що Вовк чимдуж мусив драпцювати до лісу.

Знов минуло кілька день. Бровко не виходив під дуба на розмову з Вовком, а Вовк не приходив до Свині навідуватися. Аж одного вечора

дивиться Бровко – стоїть Вовк за воротами і махає до нього. Підійшов ближче.

– А що, Бровко, – мовить Вовк ніби ласкаво, – чому не виходиш під ліс? Забув про старого приятеля? Не кортить тебе побалакати?

– Не кортить, – мовив Бровко.

– Ах ти, Юдо! Ах ти, Скаріоте! – крикнув на нього Вовк. – Ти думаєш, що я тобі подарую? Думаєш, я не знаю, що ти остеріг Свиню? Але чекай, вийдеш ти мені колись за ворота, а вже я не я буду, коли не підстережу тебе! А тоді будь певен, проте позбавлю тебе життя!

– Га, що ж діяти, – мовив Бровко. – Раз мати родила, раз і вмирати треба. Я то й знав, що наша приязнь не довговічна. Але пам'ятай же й ти, Вовче, що я й тебе можу підстерегти і підвести на біду.

– Ах ти, собаче покоління! – лютував Вовк за ворітьми. – Ти ще смієш мені грозити? Зараз мені ладься зо мною на війну! Побачимо, чия візьме. Віднині на третій день маєш мені ставитися зі своїм лицарством коло дуба на поляні. Розумієш? А як не станеш, то горе тобі! Я зі своїми лицарями прийду сюди, витягнемо тебе за вуха з твоєї собачої буди і розірвемо на шматочки.

З тим Вовк і пішов. Прибігши до лісу, він подався просто до ведмежої гаври, а ставши перед Ведмедем, поклонився йому чемно та й мовить:

– Слухайте, вуйку Бурмило, я до вас з великою просьбою. Зайшла у мене сварка з Псом Бровком, і я видав йому війну. Так чи не були б ви ласкаві стати мені до помічі?

– Розуміється, розуміється, що стану! – відповів Ведмідь. – Сьому драбузі варто вже раз доїхати кінця.

Радісний побіг Вовк далі і здивав дикого Кабана.

– Слухайте, стрийку Пориличу, – мовив Вовк. – Станьте мені до помічі! За три дні у мене велика війна з Псом, то я збираю щонайчільніше лісове лицарство.

– Гаразд, гаразд, – мовив Кабан. – Стану напевно.

На третього покликав Вовк ще Лиса Микиту. Поміркували разом, що вже досить мають сили, а коли настав умовлений день битви, пішли під дуба, дожидаючи противника.

Тим часом Пес Бровко тяжко зажурився, почувши, як Вовк визиває його на війну.

«Що мені на світочку божім робити? – думав він собі. – І яких мені лицарів кликати на сю війну? Ні, мабуть, доведеться-таки пропасти».

Отак думав бідний Гривко день, думав другий день і нічого не міг видумати. Вже й їда його не береться, звисив голову і ходить мов сам не свій.

– Ей, Бровко, а тобі що таке? – окрикнув його Кіт Мурко, його добрий товариш і приятель.

– Ет, що тобі говорити! – нерадо мовив Бровко. – Нещастя моє, та й годі, і ти, певно, не допоможеш мені.

– Ну, говори, говори! – настоював Мурко. – Поможу, не поможу, а бодай розважу твою тугу.

Бровко розповів Муркові про свою пригоду з Вовком.

– Не турбуйся, братику, – мовив Мурко. – Я тобі стану до помочі. Іди тільки поклич іще Гусака і Качура, то маю надію, що ми не постидасмося в тій війні.

Послухав Бровко розумної ради, запросив Качура і Гусака, а ті обіцяли йому свою поміч у війні.

Настав умовлений день. Ще не світ не зоря, вирушив Бровко зі своїм лицарством на війну. Передом іде Гусак і гегас в одно, точнісінько мов у барабан б'є: тра-та-та! тра-та-та! За ним рядом марширують Бровко і Мурко, попіднімавши вгору хвости, мов вояки карабіни, а ззаду йде Качур та все головою до землі нипає і розсудливо приговорює: так-так-так! так-так-так!

Вовк тим часом, дожидаючи ворогів, звелів Ведмедеві вилізти на дерево і спостерігати прихід ворожого війська та сповістити решту товариства, яке воно. Лис Микита став напереді і підняв свій хвіст як фану;

Вовк стоїть під дубом, а Кабанові веліли заритися в купу листя і там сидіти в засідці, щоби в рішучій хвилі міг наробити постраху між ворогами. Ось показалося вороже військо.

– Слухайте, братчики! – говорить з дерева Ведмідь. – Ідуть уже, йдуть наші вороги! Та й страшні ж! Попереду барабанщик іде – чуєте, як барабанить?

– Чуємо, – з острахом промовили лицарі.

– А за ним ідуть два люті стрільці з карабінами.

– Ой лишенько! – скрикнули в один голос Вовк і Лис. – Буде нам!

– А ззаду якийсь чарівник іде, тим стрільцям духу додає, мабуть, кулі за ними збирає та все вниз показує і говорить: так-так-так.

– Ой, се він по мою душу йде! – простогнав Кабан, лежачи під листям.

– Що ж робити, братчики? – промовив Вовк. – Негарно ж нам утікати з війни, навіть не трібувавши бою. Ану, тільки сміло на них!

Але не встиг він скінчити своєї промови, коли Кіт, побачивши здалека, як щось рушається і шелестить серед листя, подумав, що се Миша, і щодуху кинувся туди. Тим часом се був хвіст Кабана, що сам лежав тихесенько під листям, але зо страху, сам про те не знаючи, рушав хвостом. Своїми гострими пазурами впився Кіт Кабанові в хвіст і почав гризти його зубами. Ошалілий з перестраху і з болю, Кабан закричав страшенно і кинувся тікати. Тоді Кіт, ще дужче переляканий, запрускав, згорбився, мов стріла, скочив на дуба і поліз догори деревом.

– Ой господи! – скрикнув Ведмідь, що згори слідив за ходом битви. – Се ж, мабуть, смерть моя лізе!

І він поперся й собі вгору по дереву, тікаючи від лютого ворога, але швидко підхопився на таку тоненьку гілляку, що не видержала його тягаря, вломила, і бідний Ведмідь, як колода, гепнув з дерева на землю. Та ба, і тут не було коли довго спочивати! Пес, побачивши Лиса, кинувся на нього і вхопив – щоправда, не за голову, а тільки за хвіст. Неборака Лис шарпнувся щосили і, лишивши хвіст у Бровкових зубах, шурнув щодуху. В тій хвилі

гепнув і Ведмідь з дерева і, хоч був ледве живий з болю і зо страху, схопився на рівні ноги та й попер у ліс. Розуміється, що по таких страшнім розгромі всього лицарства не лишалося й Вовкові нічого, як дати ногам знати.

Отак-то Пес зі своїми товаришами одержали блискучу перемогу над Вовком і пішли радісно додому. А розгромлені лицарі зійшлися далеко в лісі коло Ведмедевої ями і почали пригадувати, які-то страховища перетерпіли вони в тій війні.

– Е, не штука було перемогти нас, маючи два карабіни! – мовив Вовк.

– А мені, братчики, дивіться, який шмат хвоста мечем відсікли! – мовив Кабан.

– А я не інакше міркую, тільки на мене кинули бомбу, що так мені весь хвіст гладко відчикрижила! – говорив Лис Микита.

– А я й не тямлю, що зо мною було, – стогнав Ведмідь. – Те тільки тямлю, що я перший і останній раз в житті пробував літати! Хай йому цур! Летіти ще с'як-так, але сідати дуже погано.

Запитання:

1. Як дружили Пес і Вовк?
2. Чому посварилися Пес і Вовк?
3. Кого покликав на допомогу Вовк для війни з Псом?

4. Кого запросив Пес допомогти у війні з Вовком?
5. Як чекали Вовк і його команда на прихід «ворожого війська»?
6. Як Кіт Кабана переміг?
7. Хто переміг Лиса і Ведмедя?
8. Що відчували товариші Вовка після бійки?

НОТАТКИ

Навчальний посібник – довідник

Олександра Попова, Цзінь Лулу

УКРАЇНА І КИТАЙ: МОВА ТА КУЛЬТУРА

Верстка – І.І. Стратій

Підписано до друку 25.04.2019 р. Формат 60х84/16.
Папір офсетний. Гарнітура Cambria. Цифровий друк.
Умовно-друк. арк. 13,95. Тираж 300. Замовлення № 0419-85.
Ціна договірна. Віддруковано з готового оригінал-макета.

Видавництво і друкарня – Видавничий дім «Гельветика»
65009, м. Одеса, вул. Сегедська, 18, офіс 431
Телефон +38 (0552) 39 95 80
E-mail: mailbox@helvetica.com.ua
Свідоцтво суб'єкта видавничої справи
ДК № 4392 від 20.08.2012 р.